nul să acționeze. În jur de 280 de milioane de lire sterline au fost alocate pentru următorii trei ani pentru a restabili reputația Marii Britanii. Iar Water Authorities Asociation consideră că, în prezent, aproximativ 70 la sută din plajele britanice corespund standardelor de puritate. Societatea pentru conservarea vieții marine estimează la mai mult de un milion de lire sterline costul unei asemenea acțiuni, pe plan național. Și, de asemenea, că vor trece ani mulți înainte ca țărmul britanic al Mării Nordului să fie din nou curat.

În ceea ce privește poluarea aeriană, Marea Britanie deține supremația în Europa occidentală. În 1985, Marea Britanie a ejectat în atmosferă 3,5 milioane de tone de sulfuri și un milion și jumătate de tone de oxizi de azot. Mulțumită binevenitelor vînturi de vest, mulți dintre acești oxizi cad, sub formă de ploaie acidă, asupra Peninsulei Scandinave, distrugîndu-i pădurile, lacurile și rîurile ; dar, de asemenea, cantități importante cad și în mare. Jumătate din cantitatea de azot, care atinge suprafața Mării Nordului prin poluare atmosferică — în jur de 250 mii de tone —, emană din Marea Britanie. Agenții cei mai nocivi sînt, de departe, termocentralele alimentate cu petrol și cărbune, afirmă membrii asociațiilor ecologiste. Acestea produc 71 la sută din oxizii de sulf și 40 la sută din oxizii de azot emanați.

Cu toate că ploaia acidă a fost, pînă acum, o problemă numai pentru apele nu foarte adînci din apropierea țărmului, există o îngrijorare reală cu privire la prezența continuă și a altor poluanți atmosferici. În anii '70 s-a recurs la arderea lor în largul mării. Dar sistemul nu oferea nici o garanție. Arderea anumitor substanțe la mai puțin de 1 200° nu le distruge și poate conduce la eliberarea de dioxine — și mai periculoase. La o distanță de 100 mile, în larg, de Scarborough, sînt arse anual aproape 100 000 tone de deșeuri nocive — cea mai mare parte provenind de la fabricile de pesticide, produse farmaceutice și solvenți bogați în clor. La cea de-a doua Conferință a Mării Nordului, din noiembrie anul trecut, s-a luat decizia suspendării unor asemenea practici, cu începere din anul 1994. Pînă atunci, Marea Nordului rămîne singura mare din lume unde asemenea incinerări sînt permise.

Vasele convenționale — de transportat mărfuri sau pasageri — contribuie, și ele, la deteriorarea calității Mării Nordului. Cu un total de pînă la 500 deplasări de nave pe zi în strîmtoarea Dover, căile sale navigabile sînt cele mai aglomerate din lume. Reglementările complexe și schemele de separare a traficului contribuie, în bună măsură, la asigurarea securității liniilor maritime. Cu toate acestea, coliziunile survin, provocînd distrugeri de mari proporții ale mediului. Franța are încă suficiente motive să-și amintească de epava lui **Amoco Cadiz,** care a deversat 263 320 tone de țiței de-a lungul coastei bretone. Unsprezece ani mai tîrziu, viața marină încă nu și-a restabilit echilibrul.

În afara marilor dezastre petroliere de felul lui **Amoco Cadiz,** trebuie luate în considerație scurgerile și scăpările accidentale care ridică cifrele pînă la valori mult mai amenințătoare. Din încărcăturile vaselor comerciale care traversează Marea Nordului, un procent variind între 5-10 la sută este considerat „încărcătură cu coeficient de risc". De vreme ce regulile de securitate impun transportarea pe punte a acestor încărcături, containerele pot fi smulse de furtună. Aceste riscuri au fost puse în evidență de accidentul din ianuarie 1964, cînd nava daneză **Dana Optima** a pierdut 80 de butoaie în timpul unei furtuni, în largul zonei Dogger Bank. Fiecare butoi conținea 2 000 litri dintr-un pesticid nitrofenolic atît de toxic, încît Agenția americană pentru protecția mediului înconjurător l-a retras

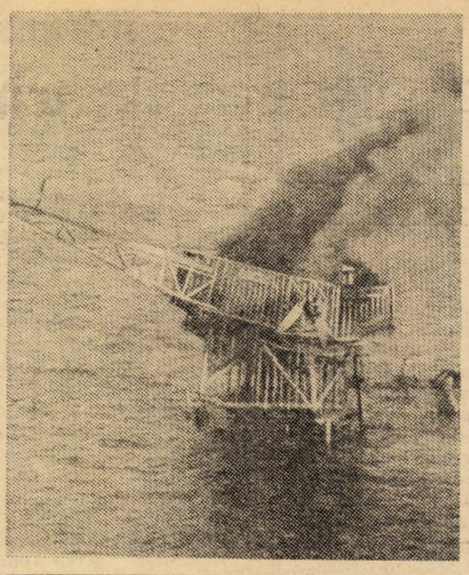

Explozia de la „Piper Alpha" a produs nu numai pagube în extracție, dar a dus și la poluarea zonei

de pe piața Statelor Unite. Nouă dintre aceste butoaie nu au fost găsite niciodată. În cazul **Danei Optima** se poate afirma, cel puțin, că a fost vorba de un accident. Cantități mult mai mari sînt, însă, azvîrlite în mare deliberat, cu binecuvîntarea oficialităților. Multă vreme, Marea Nordului a fost privită ca o convenabilă ladă de gunoi în care fiecare țară limitrofă putea să-și deverse reziduurile, de la cianuri pînă la ape uzate. Astăzi, majoritatea țărilor vecine Mării Nordului adoptă poziții responsabile. La cea-de-a doua Conferință a Mării Nordului s-a hotărît — ca o problemă de principiu — să se înceteze deversarea reziduurilor industriale cît mai curînd. De asemenea, s-a căzut de acord ca, începînd din luna ianuarie a anului următor, nici un material să nu mai fie depozitat în mare, decît în cazul în care nu există nici o altă alternativă pe uscat.

O problemă gravă o constituie contaminarea marină cu deșeuri radioactive provenind de la instalațiile nucleare. Sellafield — care nici măcar nu se află la Marea Nordului — este, de departe, cel mai mare „ofertant". Pînă nu demult, cantitatea de deșeuri radioactive produsă aici o egala pe aceea produsă în întreaga lume.

Deși 98 la sută din totalul radioactivității din Marea Nordului este de origine naturală, rămîne un motiv de îngrijorare faptul că o asemenea contaminare, cum este aceea cu cesiu — un rezultat secundar al dezintegrării uraniului —, ar continua 300 de ani de acum înainte, chiar dacă orice descărcări ar fi oprite, începînd chiar de mîine. Cesiul nu este, însă, cea mai periculoasă „bombă cu efect întîrziat" aruncată în mare. În fruntea „topului" se află plutoniu 239 înglobat actualmente în formele de viață marină. Nocivitatea sa este cu totul ieșită din comun — de 20 000 de ori mai toxic decît cianura de potasiu. O milionime de gram — posibil de a fi inhalată ca aerosol — este suficientă pentru a provoca cancerul și, oricum, perioada sa de înjumătățire fiind de 24 000 de ani, este de presupus că ne va însoți existența mult timp.

Poluarea Mării Nordului are implicații imense în toate formele de viață marină și efectele sale sînt resimțite la fiecare nivel de-a lungul lanțului trofic. Aceste efecte se observă încă de la nivelul inferior: coloniile de plante și animale de pe fundul oceanic.

Poluarea, în toate formele sale — ape uzate, metale grele, pesticide și miniu de plumb (component al vopselei anticorozive de pe cala vapoarelor) —, cimentează valvele scoicilor, distruge bancurile de pești, gonește delfinii și otrăvește focile. Dintre acestea, cele mai grav afectate sînt focile din Oceanul Înghețat, supuse acțiunii toxice a acestor substanțe, mai mult decît orice alt mamifer marin. În anii '50, trăiau 3 000 de foci pe coastele olandeze ; astăzi, sînt mai puțin de 600.

În orice anotimp, Marea Nordului găzduiește mai mult de 10 milioane de păsări marine. Toate sînt vulnerabile față de poluare, în special față de cea petrolieră. În fiecare an, se pierd 400 000 tone de petrol în Marea Nordului. O parte din el provine din tancurile spălate ilegal, o alta din cele 36 de platforme petroliere care operează, curent, aici — așa cum s-a întîmplat în noiembrie 1986, cînd petrolul scăpat dintr-o joncțiune de conductă a dat naștere unei pete cu un diametru de cinci mile. În decembrie 1980, o astfel de pată a ucis, în strîmtoarea Skaggerak, mai mult de 50 000 de păsări, în cea mai mare parte pinguini. Dar țițeiul nu este singura amenințare. În februarie 1983, 30 000 de păsări moarte a trebuit să fie înlăturate de pe coastele Angliei și Scoției. Unele dintre ele nu prezentau la analiză urme de petrol. Moartea lor se datora pescuitului nerațional, care distruge o mare parte din speciile de pești ce constituie hrana acestor păsări.

Pescuitul nerațional este deja o problemă familiară pentru Marea Nordului și nu există exemplu mai trist decît decimarea heringului. De secole, acest pește a constituit principala sursă de hrană pe ambele țărmuri ale acestei mări. Se spunea chiar că Amsterdamul este un oraș construit din oase de hering. De asemenea, porturile pescărești de pe coasta de est a Marii Britanii, de la Lowestoft pînă la Aberdeen, s-au dezvoltat pe seama „recoltelor argintii". Odată cu intensificarea pescuitului, heringul nu a mai avut, practic, timpul necesar refacerii efectivului speciei, în această zonă. A trebuit să fie protejat prin lege. Interdicția a fost, însă, ridicată în 1982, fără ca lecția să fi folosit la ceva. Astăzi, macroul pare să fie în aceeași situație. O altă amenințare, care planează asupra speciilor de pești din Marea Nordului, este cea a îmbolnăvirii. Părerile oamenilor de știință sînt împărțite în ceea ce privește cauzele acestui fenomen. Unii dau vina pe nivelul ridicat de poluare. Alții suspectează factori naturali. Codul pescuit în Marea Nordului prezintă, din ce în ce mai des, tromboze misterioase și leziuni ale pielii. În 1984, mai mult de jumătate din cambula pescuită în sudul acestei mări era afectată. Între 20 și 30 de procente din peștele pescuit în Golful German — odinioară o zonă de deversare pentru reziduuri chimice — sînt atinse. Plătica, caracuda și cambula, supuse examinării în zonele de coastă olandeze, au fost găsite, în procent de 40 la sută, cu tumori canceroase.

Poate mai puțin îngrijorătoare — dar, oricum, inestetică — este dîra de gunoaie care însoțește țărmul Mării Nordului. Cea mai mare parte din acestea provin de la nave, de pe care toate resturile nedorite sînt aruncate peste bord. Din păcate, mai devreme sau mai tîrziu, orice lucru aruncat în mare sfîrșește prin a ajunge pe plajă. Pe plajele R.F. Germania — unele dintre cele mai afectate — există anumite zone în care unul din cinci înotători este rănit de deșeurile strînse de-a lungul anilor.

Ce este, deci, de făcut ? În ultimul an, nu mai puțin de 150 de recomandări la nivel național și internațional, referitoare la situația Mării Nordului, au fost date publicității în North Sea Forum. Dar șansele punerii în aplicare a unor măsuri mai energice, în următorii ani, nu sînt prea mari.

1000+1

Narcotice

● *Tot mai multe dovezi apar în legătură cu efectele nocive grave ale consumului de droguri. Un studiu al Asociației naționale din S.U.A. de cercetări în legătură cu consumul de droguri în perioada prenatală, dat de curînd publicității, afirmă că acest consum de droguri, de către femeile însărcinate, afectează anual, în medie, 375 000 copii din Statele Unite. Consumul și abuzul de droguri s-au răspîndit în toate mediile sociale și explică multe din malformațiile și bolile noilor născuți. Dr. Elaine Johnson, directoarea Biroului federal pentru prevenirea abuzului de droguri, declara : „Sîntem pe cale să producem o nouă generație de drogați nevinovați". Consumul de cocaină în perioada prenatală poate dăuna — se precizează — creierului fătului, poate provoca o naștere prematură, încetini creșterea și crea probleme respiratorii etc. În cazul consumului de marijuana, se constată o dezvoltare subnormală, probleme neurologice și de reflexe.*

● *Mari capturi continuă să fie realizate în diferite părți ale lumii occidentale unde se consumă drogurile și unde cererea continuă să fie mare. La Miami, în Florida, cinci traficanți au fost arestați cu 320 kg cocaină, în valoare de 5,5 milioane dolari ; traficanții sosiseră cu un avion bimotor din America Latină. În Puerto Rico, 13 persoane au fost arestate la bordul unei ambarcațiuni înmatriculate în Columbia, unde s-au descoperit 60 bidoane cu marijuana. În Panama au fost capturate, în luna august, 221 kg cocaină și 84 kg marijuana.*

● *30 de țări din Europa, Africa, America de Nord și America de Sud au încheiat, cu succes, o lună de cooperare în lupta împotriva traficului ilegal cu droguri. Operațiunea s-a desfășurat între 25 iulie și 27 august, a fost inițiată și coordonată de IDEC (International Drug Enforcement Con-*

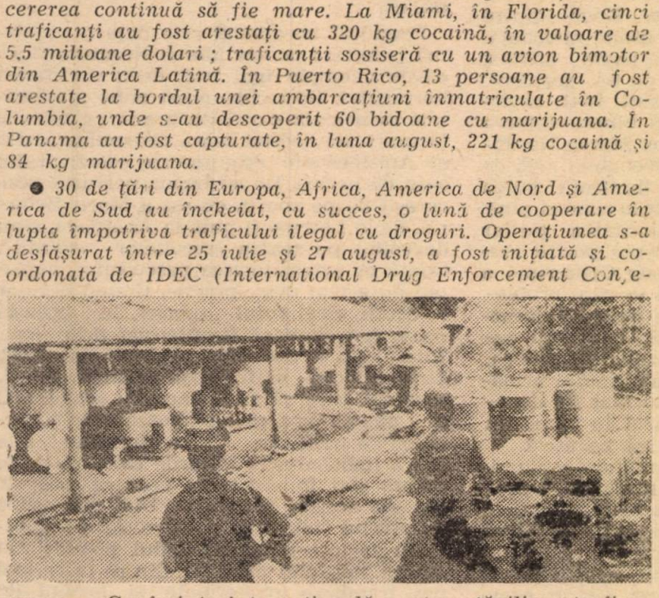

rence — Conferința internațională pentru stăvilirea traficului cu droguri), primul organism internațional de acest fel. „Niciodată pînă acum n-a existat o cooperare atît de completă, depășind barierele de limbă, frontierele naționale, jurisdicția legală și alte probleme", declara ministrul justiției din S.U.A., Richard Thwinburgh. Operațiunea a dus la capturarea a 11 tone de cocaină ; distrugerea a 244 tone de marijuana, a 118 000 plante de coca, 3,1 milioane maci cultivați pentru opiu și a 13 laboratoare de cocaină ; la peste 1 200 arestări ; distrugerea a șapte piste clandestine ; capturarea a 3,8 milioane dolari, precum și a unor vehicule, avioane și alte bunuri ; mii de galoane de substanțe chimice folosite la obținerea cocainei au fost distruse și mari cantități de hașiș și heroină sechestrate. Directorul Agenției pentru lupta împotriva drogurilor din S.U.A., John Lawn, declara că recenta operațiune mondială antinarcotice „marchează primul pas spre dezvoltarea și aplicarea unei strategii regionale concertate pentru a pune capăt organizațiilor care produc și trafichează cocaina".

● *Acțiunea de combatere a traficului și consumului de droguri, desfășurată susținut de forțele de poliție specializate din Bangladesh, au avut ca rezultat capturarea, în ultimii doi ani, a unei cantități de 25 kg heroină — relatează cotidianul „Ittefaq", citat de agenția „China Nouă".*

● *La sediul din Washington al Organizației Statelor Americane (OSA), au început lucrările unei reuniuni a Comisiei interamericane de control al abuzului de droguri (CICAD). Inaugurînd dezbaterile, președintele Consiliului permanent al OSA, Eladio Knipping Victoria, a subliniat necesitatea imperioasă de a ataca frontal traficul ilicit cu stupefiante, arătînd că acest flagel atentează la bunăstarea și sănătatea popoarelor latino-americane.*

Traume

O veche vorbă spune că istoria se repetă, adeseori, chiar dacă oamenii nu țin cont de ea. Par s-o dovedească, din nou, fapte legate de un recent război. După implicarea militară americană în Vietnam, mulți veterani au suferit serioase traume mentale. Un recent studiu psihiatric, realizat, în Marea Britanie, de Roderick Orner, susține că veteranii războiului din Malvine (Falkland) acuză același tip de traume. Studiul condamnă Ministerul britanic al apărării pentru că „a ignorat, în mod scandalos, problemele mentale ale britanicilor care au luptat în acest război". Orner afirmă că traumele se datorează faptului că „niciodată nu s-a vorbit de trupele britanice și în ipostaza de victime". Mulți foști soldați — apreciază studiul — suferă de tensiuni emoționale și se simt vinovați că n-au făcut suficient pentru a-și salva tovarășii. Studiul lui Orner mai afirmă că instituțiile militare oficiale se ocupă prea puțin de veteranii acestui război.

Extindere

Începînd cu 1 septembrie, Irlanda și-a extins apele teritoriale la 12 mile marine, conform unei dispoziții adoptate de Convenția asupra dreptului mării, din 1982. În total, în cei șase ani, 102 țări au adoptat această măsură.

Naționalizare

Adunarea Națională Constituantă a Braziliei a adoptat un proiect de lege prin care sînt naționalizate resursele minerale ale țării și care prevede limitarea exploatării acestora numai la companiile aflate sub controlul statului. De asemenea, activitățile de prospectare sînt încredințate numai societăților de stat.

Premii

La sediul UNESCO din Paris s-a anunțat că premiile acestui organism, acordate pentru succese deosebite în cadrul acțiunilor de combatere a analfabetismului, au revenit Angolei, Argentinei, Marocului și Pakistanului.

Studiu

Un studiu elaborat de specialiști ai Organizației Mondiale a Sănătății relevă că aproximativ o cincime din cei cinci miliarde de locuitori ai planetei trăiesc în condiții de locuit precare, nesănătoase, iar circa 100 de milioane nu au nici un fel de adăpost. Studiul O.M.S. evidențiază că există o legătură directă între condițiile de locuit și starea sănătății populației planetei, îndeosebi în așa-numita „lume a treia". În acest sens, se estimează că cinci milioane de vieți ar fi putut fi salvate în 1987 dacă persoanele suferind de diferite maladii ar fi beneficiat de condiții corespunzătoare de locuit.

Operațiuni

În operațiunile desfășurate în cursul lunilor iulie și august, forțele militare ale Mozambicului au lichidat 264 membri ai grupării teroriste antiguvernamentale, cunoscută sub numele de M.N.R. — a anunțat postul de radio național. Totodată, au fost depistate și atacate 14 baze ale rebelilor. În aceleași operațiuni, armata mozambicană a eliberat 300 de țărani aflați în captivitatea teroriștilor.

Furtuni

Țările Americii Centrale par să cunoască sezonul ploilor „cu urmările cele mai grave" din ultimii ani, potrivit Institutului Meteorologic din Guatemala. Furtunile tropicale care s-au abătut asupra acestor țări (Nicaragua, El Salvador, Honduras și Guatemala) au fost foarte puternice, lăsînd în urmă victime și mari pagube materiale. Pînă la sfîrșitul lunii august, în El Salvador s-au înregistrat 29 de morți, numeroase răniți și-au ieșit din matcă și s-au produs alunecări de teren, 26 de sate fiind afectate grav ; șapte victime și 150 de case distruse s-au raportat în Guatemala ; cinci morți și patru mii persoane fără adăpost în Honduras ; opt morți și zeci de familii fără adăpost în Nicaragua. Deși cu mai redusă intensitate, furtunile au afectat și zone din Costa Rica, Panama și sudul Mexicului.

„Karin B"

Încărcătura navei „Karin B" constituie o „problemă a Italiei" — acestea au fost concluziile Virginiei Bottomley, subsecretar pentru mediul înconjurător în guvernul britanic, în urma unei ședințe a guvernului. Declarația lui Bottomley punea capăt unei controverse și deschidea o alta, în legătură cu prezervarea mediului înconjurător și, mai precis, cu tendința unor firme occidentale de a rezolva problema reziduurilor toxice industriale pe seama altor țări. Vasul „Karin B" a încărcat asemenea reziduuri în Italia (2 000 tone) și le-a debarcat în mod ilegal în Nigeria. Avertizate la timp, autoritățile nigeriene au cerut Italiei să oblige vasul (care este înregistrat în R.F. Germania) să reîncarce reziduurile. Spania și R.F. Germania au refuzat să le primească. Un timp s-a crezut că uzinele de retratare britanice vor accepta încărcătura, după ce, în urma unei inspecții la bord, s-ar fi constatat că nu sînt radioactive. Dar au izbucnit proteste care au obligat guvernul să respingă ideea. Guvernul Italiei a decis în cele din urmă să ceară vasului să revină în țară, firmele răspunzătoare urmînd să se ocupe de reziduurile de care încercau să scape pe seama altora.

IN LUMEA ȘTIINȚEI

Sistemul imunitar: o luptă neîncetată, minuțios organizată (III)

Unele dintre cele mai promițătoare terapii noi, elaborate în urma cercetărilor recente, implică folosirea semnalelor chimice sau limfochinelor, care reglează sistemul imunitar. Aceste proteine extraordinare au o paletă incredibilă de nume și funcțiuni. Există, de exemplu, trei tipuri de interferon — alfa, beta și gama. Numai interferonul alfa există în mai mult de zece variante. „Noi lucrăm deja cu interleukin-7 și interleukin-8, spune imunologul Lloyd Old, și ne așteptăm să mergem mai departe". Pînă acum, cercetătorii au descoperit cel puțin cinci colonii de factori stimulatori diferiți, care provoacă maturizarea celulelor din măduva osoasă, și se diferențiază în celule sangvine albe sau roșii.

Folosind tehnici de bioinginerie, cercetătorii au început să producă, în masă, aceste substanțe și să le folosească uneori în cocktailuri combinate, pentru a mobiliza sistemul imunitar împotriva bolilor specifice. Doctorul Jerome Groopman a descoperit, în cursul cercetărilor sale, că factorul stimulator al coloniilor de macrofage granulocite anulează incapacitatea coloanei vertebrale și dezvoltă numărul de celule albe la pacienții care suferă de SIDA. Interferonul gama pare să remedieze funcționarea deficitară a monocitelor și a macrofagelor, într-o mare varietate de boli. Interferonul alfa a fost deosebit de eficient împotriva a două tipuri de leucemie și a limfomei de tip non-Hodgkin, un cancer al sistemului limfatic. „Există zece tumori diferite la care s-a demonstrat activitatea antitumoare a interferonului", spune dr. Jordan Gutterman.

Interleukin-2 s-a arătat promițător în tratamentul unor forme avansate de cancer al pielii și de cancer renal. De fapt, spune Gutterman, se pare că există o „sinergie extraordinară" între interferonul alfa și IL-2 în atacarea celulelor canceroase. În timp ce IL-2 acționează pentru a face celulele ucigașe mai potente, explică el, ele „trebuie să recunoască ceva unic pe suprafața celulei canceroase, pentru a o distruge". Acest ceva este un antigen, și interferonul, se pare, îl face mai „vizibil" celulelor ucigașe.

De mai bine de 30 de ani, doctorii au încercat să mobilizeze sistemul imunitar slăbit al pacienților în lupta împotriva cancerului. Recent, s-au descoperit terapii care au readus în luptă arme mai puternice ale organismului, pentru respingerea invadatorilor, începînd cu virușii cancerigeni, și pînă la cei de SIDA. Aceste arme includ anticorpii, celulele care ucid tumorile și mesagerii chimici care le reglează.

O metodă promițătoare o constituie folosirea substanței interleukin-2, una din proteinele numite limfochine, care este produsă de sistemul imunitar. IL-2 este, în prezent, administrat prin metode diferite, pentru a stimula celulele albe ale sîngelui, care atacă tumorile. Scump — un ciclu de tratament costă mai mult de 80 000 de dolari — și periculos, tratamentul cu IL-2 este, de obicei, rezervat pacienților care au un cancer avansat. Amy Hance, în vîrstă de 25 de ani, din Bloomington, Illinois, a atins acest stadiu la începutul anului. Melanoma — un cancer al pielii, letal — i-a cuprins ficatul, splina, stomacul și plămînii. Hance, o fire voluntară, s-a decis pentru terapia experimentală cu IL-2, chiar dacă efectele secundare — incluzînd febra, retenția masivă de lichide, anemie, afecțiuni ale inimii și plămînilor — au fost fatale pentru cîțiva pacienți. Sîngele ei a fost trecut printr-un dispozitiv, care a separat celulele albe care, ulterior, au fost incubate pentru cîteva zile în IL-2, pentru a le transforma în LAK-uri, sau celule ucigașe, activate cu limfochină. Celulele au fost, apoi, reintroduse în vână, împreună cu IL-2. Temperatura pacientei a urcat și s-a instaurat o stare de ameteală. „Nu îmi este teamă de simptome, pentru că știu ce luptă se dă în interiorul corpului", spunea Hance. Șansa i-a surîs : după patru săptămîni și jumătate, tumorile ei s-au diminuat cu 80 la sută.

Se pare că IL-2 stimulează anumite celule albe nematurizate, pentru a le transforma în celule ucigașe care distrug cancerul. Din 1984, de cînd acest tratament a fost conceput de dr. Steven Rosenberg, de la National Cancer Institute, el a fost urmat de mai mult de 400 de pacienți. Deși s-au înregistrat cîteva succese spectaculoase, a devenit clar că IL-2 nu este un remediu împotriva cancerului. Doar cinci pînă la zece la sută din pacienți au înregistrat o remisie totală, iar alții una parțială. Dar majoritatea nu au înregistrat nici un progres. Avînd în vedere costurile și riscurile implicate, tratamentul a fost supus unei critici severe. Chiar în asemenea condiții, oncologul Kevin Fox, de la University of Pennsylvania, remarcă faptul că terapia cu IL-2 este singurul tratament care are un efect asupra melanomei avansate și a cancerului renal. Rosenberg admite că „tratamentul este încă în faza copilăriei sale".

Rosenberg studiază, în prezent, o nouă terapie, mai puternică, numită LIT (limfocite infiltrate în tumoare). În testele efectuate pe șoareci, el a observat că aceste celule sînt de 50, 100 ori mai puternice decît LAK-urile. LIT-urile sînt, de fapt, celule T ucigașe care, asemenea LAK-urilor, pot ataca celulele canceroase. Pentru a le obține, cercetătorii tratează cu IL-2 celulele maligne extrase de la pacient. Țesutul include celule T ucigașe care au lansat un atac slab ; cu impulsul puternic primit de la IL-2, ele încep să distrugă cancerul. După o lună, noile celule potente T, mult mai numeroase, sînt introduse în corpul pacientului, urmate de IL-2, suplimentar. Opt din cei nouă pacienți ai lui Rosenberg, care nu au reacționat la alte tratamente, au „o reacție bună" la LIT-uri. Unul dintre ei este în remisie completă, de cinci luni. La ceilalți, tumorile s-au resorbit într-un mod impresionant și, întrucît pacienții au fost expuși la IL-2 numai pentru o perioadă scurtă, efectele secundare au fost mai atenuate. Rosenberg este convins că viitorul tratamentelor împotriva cancerului constă în găsirea combinației corecte între elementele care reglează sistemul imunitar, incluzînd interleukinele și interferonii. Alți cercetători își pun speranțele în anticorpii monocloni care poartă medicamentele sau radiațiile direct spre tumori, sau ajută celelalte celule ale sistemului imunitar să ucidă celulele canceroase : „În fiecare an, spune Rosenberg, 485 000 americani mor din cauza cancerului. Avem urgentă nevoie de tratamente noi. Unul din vise a fost să mobilizăm sistemul defensiv, propriu, al organismului. Aceasta s-a dovedit a fi o problemă extraordinar de dificilă și de stimulatoare. Eforturile nu se vor termina prea curînd".

Cercetătorii aplică noile terapii cu multă prudență. „Orice substanță care este, imunologic, activă, spune cercetătorul J. Sherwin, prezintă riscul unei destabilizări a sistemului imunitar. Nu avem încă toate răspunsurile la problemele studiate".

Această afirmație poate fi socotită doar parțial adevărată. Imunologul Leroy Hood este sigur că limfochinele descoperite pînă în prezent „nu reprezintă decît vîrful aisbergului" și că vor fi descoperite încă multe alte subcategorii de celule T. El menționează că oamenii de știință nu înțeleg încă pe deplin mecanismul prin care sînt diferențiate celulele B și T și cum sînt activate genele sistemului imunitar, în momente diferite. „Trebuie să recunoaștem, continuă Leroy Hood, că imunologia este încă în faza copilăriei sale". „Dar, adaugă Sherwin, am reușit să cunoaștem o serie de lucruri pe care le ignoram total în urmă cu cinci ani și vom cunoaște și mai multe peste cinci ani". Imunologia poate fi, într-adevăr, în perioada copilăriei sale, dar se pare că se dezvoltă foarte repede.

Traducere și adaptare de Adrian Dascălu

(Sfîrșit)

A zecea planetă?

Un astronom american informează, într-un număr recent al săptămînalului „New Scientist", că, în sistemul solar, există o a zecea planetă. John Anderson, de la Laboratorul de propulsie a avioanelor cu reacție din Pasadena, California, este de părere că a zecea planetă ar avea masa între 1—4 ori masa Pămîntului și o rază de 14 000 km. Orbita sa ar putea fi parcursă în circa 10 000 de ani, acum fiind la o distanță de 15 miliarde km de Pămînt.

Anderson este de părere că perturbațiile semnalate în orbitele planetelor Uranus și Neptun analizate de sonda spațială „Pioneer 10" atestau existența unei a zecea planete. Pe măsură ce sonda își continuă călătoria, ea va fi influențată tot mai mult de atracția gravitațională a celei de-a zecea planete.

„Pioneer-10", care a fost lansat în 1972, este acum la o distanță de 6,7 miliarde km de Soare. O altă navetă spațială, „Pioneer-11", lansată în 1973, este, în momentul de față, la 3,9 miliarde kilometri depărtare și, la rîndul său, va putea furniza informații despre cea de-a zecea planetă.

Conferință

În capitala Nigeriei se va desfășura, în noiembrie, o conferință internațională privind apartheidul. După cum a declarat președintele Comitetului național de luptă împotriva apartheidului, reuniunea va lua în dezbatere strategia de urmat în vederea eradicării anacronicului sistem de discriminare rasială din Africa de Sud. El a subliniat că Nigeria organizează o astfel de reuniune pentru că se consideră un stat de pe „linia frontului", în pofida marii distanțe care o desparte de R.S.A. La conferință, care se va desfășura sub președinția șefului țării-gazdă, Ibrahim Babangida, vor participa reprezentanți ai unor state, ai Națiunilor Unite, ai mai multor organizații internaționale, cadre didactice de la mari universități, alte personalități care se pronunță și acționează împotriva apartheidului.

Simulări

La Centrul Spațial „Johnson", din Houston, continuă simulările pentru testarea, sub toate aspectele, a navetei spațiale „Discovery". Tehnicienii au în vedere fiecare componentă a navetei, dar îndeosebi acelea care au determinat catastrofa lui „Challenger", în ianuarie 1986 (se știe că, între timp, s-au făcut unele modificări în construcție, în principal la rachetele cu combustibil solid care ajută naveta să se desprindă de sol). O simulare a avut loc săptămîna trecută, o a doua este programată pentru sfîrșitul acestei săptămîni. Dacă testele dau rezultatele așteptate, „Discovery" va fi lansată între 26 și 29 septembrie. Din echipaj vor face parte cinci astronauți.

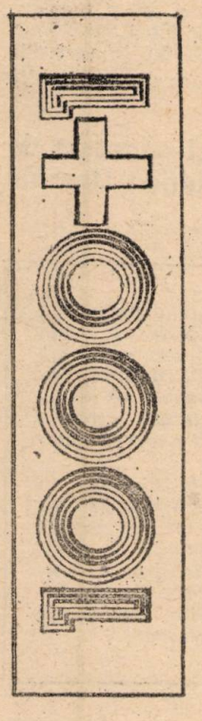

Descoperire

Compania petrolieră de stat „Elf Aquitaine" din Franța a anunțat că, în urma unor foraje efectuate într-o suburbie a Parisului, a fost descoperit petrol, la o adîncime de circa 2 000 metri. Un purtător de cuvînt al companiei a declarat că, deocamdată, nu au fost evaluate rezervele de petrol din această zonă, pentru a se stabili dacă este sau nu rentabilă extracția.

Alegeri

La Tunis s-a anunțat că, la începutul anului 1989, vor fi organizate în Tunisia alegeri legislative anticipate pentru ocuparea unui sfert din cele 120 de locuri în parlament.

Întîlnire

La cererea părții israeliene, la Paris a avut loc o întîlnire de lucru a reprezentanților Ministerelor afacerilor externe ale U.R.S.S. și Israelului, a anunțat Ghennadi Gherasimov, șeful Departamentului de informații din Ministerul afacerilor externe al U.R.S.S., la o conferință de presă la Moscova. Întîlnirea — relatează agenția „TASS" — se înscrie în cadrul contactelor U.R.S.S. cu părțile interesate în scopul avansării ideii convocării unei conferințe internaționale asupra Orientului Mijlociu și explicării poziției sovietice în legătură cu aceasta. Referindu-se la problema normalizării relațiilor sovieto-israeliene, G. Gherasimov a relevat că „progresele în acest domeniu sînt posibile, în contextul reglementării situației din Orientul Mijlociu, cu condiția începerii lucrărilor conferinței internaționale".

Dorință

Cîntărețul american de muzică „country" John Denver continuă să dorească să zboare în spațiu, la bordul unei nave spațiale sovietice. Agențiile de presă transmiteau zilele trecute că Denver s-a supus unui examen medical la NASA — acelorași probe ca și astronauții americani, potrivit unui purtător de cuvînt al Agenției. Denver a adresat mai demult Departamentului de Stat dorința de a zbura, ca particular, cu o navă sovietică, iar acesta l-a asigurat că nu se opune planurilor sale. Un asemenea zbor, declară Denver, ar fi un „foarte bun prilej de a demonstra cooperarea celor două superputeri în domeniul cercetării spațiului. Ar fi un simbol al dorinței noastre de a aduce pacea pe Pămînt".

Apă

Guvernul Filipinelor a trecut la înfăptuirea unui amplu program de asigurare cu apă potabilă a tuturor așezărilor țării. Planul — cu o durată de realizare de 12 ani, pînă în anul 2000 — se situează între prioritățile de dezvoltare economică și socială a regiunilor filipineze. Proiectul include construirea de lacuri de acumulare și de căi de comunicații multifuncționale, urmărind ameliorarea substanțială a stării sănătății populației, precum și crearea unui sistem complet de legături interregionale.

AUTOSTRADĂ. Recent, a fost încheiată, după 22 de ani, construcția autostrăzii Hokuriku, în lungime de 475,5 km, care străbate, de-a lungul țărmului japonez, distanța dintre orașele Kurosaki și Mairaba. Autostrada include cel mai lung pod suspendat deasupra mării din Japonia

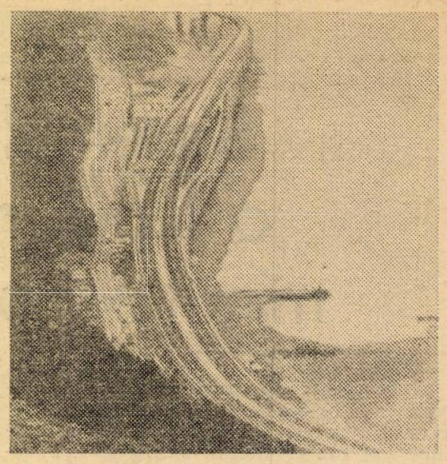

Centrală

În provincia Esauria, din sudul Marocului, se va construi prima centrală atomoelectrică din această țară, informează săptămînalul „La Vie Economique", ce apare la Rabat. Studiile premergătoare începerii lucrărilor au fost încheiate. În prezent, în Maroc există un reactor atomic experimental, ce funcționează în cadrul Universității din capitală.

Contrabandă

O organizație internațională pentru conservarea faunei și mediului înconjurător, cu sediul la Washington, a dat publicității date privind braconajul și comerțul ilegal de fildeș pe care, de mai multă vreme, îl practică trupele militare sud-africane sau bandele contrarevoluționare din Angola și Mozambic, sprijinite de guvernul de la Pretoria. Citînd surse africane, raportul organizației arată că mii de elefanți au fost vînați ilegal în aceste țări, fildeșul fiind transportat în Africa de Sud și, apoi, exportat. O bună parte din aceste cîștiguri ilicite au fost destinate finanțării războaielor și acțiunilor de destabilizare întreprinse împotriva popoarelor mozambican și angolez.

Marte

La 22 septembrie, planeta Marte se va afla la o distanță de 58,6 milioane de kilometri de Pămînt, mai aproape ca oricînd în ultimii 17 ani. Întrucît o asemenea situație se va mai repeta doar în anul 2003, Asociația pentru studiul planetelor din SUA a inițiat un program de observare a planetei la care pot participa toți cei ce se interesează de problema existenței unei eventuale civilizații extraterestre, deoarece, timp de cîteva săptămîni, detaliile de pe suprafața lui Marte vor putea fi observate chiar și cu instrumente astronomice aflate la îndemîna amatorilor.

Poluare

Ca urmare a agravării poluării atmosferei în regiunea capitalei elene, autoritățile au interzis accesul automobilelor particulare în centrul Atenei, au limitat traficul taximetrelor pe străzile centrale și au cerut întreprinderilor să-și reducă producția industrială cu 30 la sută.

Tramvai

Singurul tramvai cu aburi din lume pe trei boghiuri, care a supraviețuit timpului, a ieșit, la împlinirea a 99 de ani, din nou pe străzile orașului Brno. Tramvaiul aproape centenar a fost construit la Linz și a fost folosit la Viena, Budapesta și Brno, fiind, acum, exponat de muzeu. Specialiștii care l-au repus în funcțiune au avertizat, însă, că acest tramvai va mai putea circula numai maximum trei ani, din cauza gradului ridicat de uzură a metalului din care este confecționat cazanul.

Stare

Analizînd starea socială a populației de culoare din SUA, statistici americane relevă că rata șomajului în rîndul acestei categorii era de 13 la sută în 1987, de două ori mai mare decît în rîndul albilor. Venitul anual pe familie era sensibil mai mic pentru populația de culoare decît pentru albi. Pînă în 1986, se subliniază, 31 la sută din populația de culoare din SUA se afla sub limita sărăciei.

Rubrică realizată de Stelian Țurlea

„C. I. A. — războaiele secrete: 1981 – 1987“

(9)

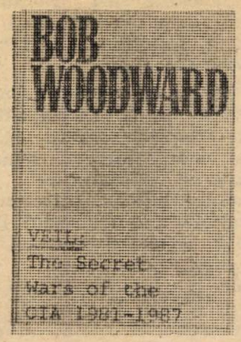

Bob Woodward

Luni, 8 septembrie, dimineața devreme, Cohen, Hart și un ofițer de escortă și-au luat zborul la bordul unui avion C-140 al forțelor aeriene cu direcția Managua, unde erau așteptați către orele 9 și 15.

La aproximativ o oră depărtare de capitala Nicaraguăi, piloții au fost informați că aeroportul Augusto Cesar Sandino era închis. Avusese loc un fel de atac aerian. Un avion „Cessna“ bimotor cu elice, încărcat cu cîte o bombă de 250 kg sub fiecare aripă, fusese doborît și se prăbușise peste turnul de control și terminal.

Avionul senatorilor americani s-a învîrtit în aer vreme de 45 de minute, înainte de a fi dirijat spre capitala Hondurasului. De acolo, senatorii au telefonat la Washington pentru a încerca să afle ce se întîmplase. Între timp, Managua i-a informat că aeroportul se deschidea pentru ei.

Au sosit, în cele din urmă, la începutul după-amiezii. Hart a fost uluit de pagubele provocate. Focul nu cruțase nimic. Centrul terminalului fusese distrus ; solul era acoperit cu cioburi și uleiuri ; fuselajul avionului doborît fusese tăiat pur și simplu. Pilotul și copilotul muriseră. Vreo 40 de persoane care așteptau în aeroport își riscaseră viața. Un funcționar fusese ucis. Sala de așteptare oficială, în care senatorii trebuiau să-și țină conferința de presă, fusese, de asemenea, atinsă. Cohen s-a gîndit că, dacă ei ar fi sosit mai devreme în acea dimineață, ar fi fost probabil morți la acea oră.

[*„Cînd am auzit exploziile, am fugit“, declara hamalul Edgar Hurtada. „Am crezut că începe invazia“. Declarația aceasta simplă este elocventă pentru atmosfera de tensiune și teroare răspîndită de rebelii „contras“. Ciocniri armate aveau loc la frontiera cu Hondurasul. Raiduri aeriene se succedau asupra capitalei sau a altor orașe nicaraguane. Se decretase, ca atare, „alerta maximă“. Despre raidul vizînd bombardarea aeroportului din Managua, Daniel Ortega declara : „Acest bombardament al contrarevoluționarilor somoziști... e o dovadă impresionantă a politicii agresive a Administrației nord-americane împotriva Nicaraguăi“. Oficialii nicaraguani au dat publicității documente, potrivit cărora avionul doborît decolase de pe aeroportul Tobias Bolaños din apropierea capitalei costaricane*].

Ziariștii din Nicaragua i-au întîmpinat cu întrebări. Unul dintre ei le-a spus că tentativa de bombardare era evident un raid al forțelor „contras“, susținute de C.I.A.

„C.I.A. nu-i atît de stupidă“, a răspuns Cohen.

Responsabilii nicaraguani le-au arătat o servietă găsită în avion. Conținea un manifest care ordona pilotului să întîlnească pe cineva din Costa Rica, într-un anumit restaurant, un conosament [*document care însoțește transportul mărfurilor pe apă*] provenind din Miami, permisul de conducere al pilotului, eliberat în Florida, un buletin de securitate socială din S.U.A. și cărți de credit americane.

Mai existau și alte documente : identificări codificate pentru operațiune și contractul. Cohen și Hart au recunoscut amîndoi că erau documente autentice ale C.I.A.

Responsabilii sandiniști au explicat că aeroportul nu dispunea, în mod normal, decît de două baterii antiaeriene. Dar acestea fuseseră sporite chiar în acea dimineață și numărul lor ajunse la 17. Atacul fusese prevăzut. Întreținîndu-se cu responsabilii, senatorii au avut convingerea că sandiniștii obțineau informații despre „contras“ chiar din interiorul acestor forțe. Mai apoi, li s-a oferit o expunere asupra situației militare și l-au întîlnit pe Daniel Ortega, coordonatorul juntei nicaraguane, care a făcut în fața presei declarații virulente împotriva Satelor Unite.

Seara, Hart și Cohen au cinat cu Nora Astorga, o luptătoare pentru cauza sandinistă. Ea fusese propusă, cu cîteva luni înainte, ambasadoare a Nicaraguăi în Statele Unite. Dar Administrația Reagan refuzase s-o primească.

[*Nora Astorga a fost numită, apoi, ambasadorul Nicaraguăi la O.N.U. Anul acesta, la 41 de ani, Nora Astorga a murit la Managua, de cancer*].

După cină, către miezul nopții, Cohen și Hart, extenuați, l-au întîlnit pe șeful stației C.I.A. L-au anunțat că sandiniștii beneficiau de scurgeri de informații asupra operațiunilor „contras“. Șeful stației a ezitat, s-a încurcat, și a început să justifice raidul de bombardamente, o primă tentativă a „noii armate a aerului“. [*Aceasta făcea parte din grupul antisandinist condus de Eden Pastora*].

Uluit, Hart a izbucnit. Astfel de operațiuni stupide, a spus el, vor sfîrși prin a ucide C.I.A. Cum de se putea gîndi Agenția că va profita dintr-o asemenea poveste ? Pilotul avea în buzunar numele și numărul de telefon al unui funcționar C.I.A. de la ambasada S.U.A. din Costa Rica.

Cohen a preluat atacul. Cum ar putea crede ei că atacarea unui obiectiv civil ar servi la ceva ? Nu se reușea altceva decît eroarea fundamentală de a-i ridica pe nicaraguani împotriva forțelor „contras“. Pe aeroport existau zeci de civili. Își imaginau ei ce efect ar avea un asemenea raid asupra unui aeroport civil din Statele Unite?

Șeful stației răspunse că intenția a fost de a dovedi „seriozitatea“ forțelor „contras“ și capacitatea lor de a ataca și capitala.

Adică un fel de copie a primului raid „Doolittle“ asupra Tokio-ului ? a urlat Hart.

„Contras“ sînt agenți liberi, răspunse șeful stației. C.I.A. nu-i poate controla. Își aleg singuri țintele.

Și cine-i triplul idiot care transporta hîrtii ale C.I.A. într-o servietă, în timpul unui raid de bombardare clandestină ? a întrebat Hart. Apoi, roșu de mînie : „O politică proastă, o diplomație proastă și operațiuni proaste“.

În aceeași zi, Tony Motley, care călătorea în Honduras, a fost avertizat de raid și eșecul său. L-a sunat pe Clarridge.

„Ți-ai pierdut capul, Dewey !“ a spus el. „Cum poți face așa ceva, cînd secretarul de stat adjunct pentru regiune se găsește în Honduras ?“.

„Ascultați-mă“, răspunse Clarridge. „Nu există nici comandament, nici control imediat în chestia asta. E imposibil să fixezi ziua exactă a unei operațiuni. Cel mult te poți înțelege în ce privește perioada“.

Casey voia ceva nou, ceva care să atragă atenția — a adăugat el. Ei bine, „contras“-ii coborîseră din munți, cum li se ceruse.

A doua zi, Cohen și Hart s-au dus în El Savador. Pentru a străbate țara, au luat un vechi elicopter fără uși, care servise în Vietnam. Cohen și-a pus casca radio, pentru a auzi ce-și spun piloții. La 360 metri înălțime deasupra capitalei San Salvador, elicopterul a început brusc să piardă din altitudine.

„Dumnezeule, pierd ulei prea repede“, a strigat pilotul. „O să aterizez“.

Cohen a crezut că se vor prăbuși peste oraș, pierind — și așa nici măcar datorită rebelilor.

Dar elicopterul nu s-a prăbușit.

Cînd Cohen s-a reîntors la Washington, Casey a venit să-l vadă în biroul lui din Senat și i-a spus că C.I.A. nu autorizase bombardamentul.

Dar Cohen a aflat mai tîrziu că avionul folosit în raid fusese furnizat de C.I.A. și că operațiunea fusese aprobată la un nivel foarte ridicat al Agenției.

Cohen și-a spus că, dacă face din acest raid o problemă, s-ar putea crede că nu se gîndea decît la securitatea sa personală. A decis, de aceea, să continuie să sprijine programul clandestin, atîta timp

Atacul avionului forțelor „contras“ asupra aeroportului din Managua a provocat însemnate pagube

cît — credea el — servea la a-i împinge pe sandiniști spre negocieri. Dar operațiunea nu va mai avea niciodată întreaga sa adeziune.

Casey l-a întîlnit și pe Hart. „Vreau să vă asigur că nimeni n-a încercat să vă omoare", i-a explicat el.

Hart i-a spus că problema nu era că cineva, n-are importanță cine, C.I.A. sau „contras", putea întreprinde o misiune atît de idioată. Genul ăsta de atac asupra civililor nu putea decît stîrni ură, într-o măsură de neînchipuit.

La despărțire, Hart avea certitudinea că C.I.A. era pe cale să scape oricărui control și că va exploda într-o zi. Casey nu l-a mai căutat, în nici o problemă.

Două săptămîni mai tîrziu, la 20 septembrie, Casey și Shultz au compărut în fața comisiei senatoriale pentru informații, pentru un raport asupra operațiunii din Nicaragua. Răspunzînd cererii comisiei senatoriale din urmă cu patru luni, Reagan semnase un *finding* destinat definirii unui proiect de acțiune la linia de plutire între simpla interdicție a armelor și răsturnarea sandiniștilor. El autoriza „sprijinul material și sfătuirea grupurilor de rezistență din Nicaragua".

Casey voia să-l aibă pe Shultz alături, pentru că acesta era socotit un moderat în guvern. Amîndoi au expus comisiei liniile mari ale *finding*-ului.

Moynihan se gîndea că războiul din Vietnam începuse la fel. Bineînțeles, erau diferențe, dar mecanismul era identic : se proceda în etape succesive, aparent logice, negîndu-se semnificația reală a anumitor acțiuni ,afirmîndu-se că erau benigne, cînd de fapt nu erau. Avea impresia că Shultz și Casey se păcăleau pe ei înșiși... Oricine ar fi citit *finding*-ul ca el trebuie că vedea consecințele, deși erau ascunse și neformulate. *Finding*-ul asigura că C.I.A. voia să-i constrîngă pe sandiniști la a renunța la obiectivul esențial al politicii lor externe, la modificarea politicii lor interne în materie de alegeri și drepturi civile și la compoziția guvernului lor. Ceea ce ar fi însemnat că doreai să-i zbori creierii cuiva, fără să ai intenția să-l ucizi. Moynihan n-a mai tăcut. A intervenit și a încercat să ridice cu calm această chestiune. Chiar dacă C.I.A. afirma că *finding*-ul nu e destinat răsturnării regimului, a spus el, ansamblul acțiunilor și obiectivelor expuse indică, limpede, care este voința Administrației.

La dreapta republicanilor, Wallop acceptă, în esență, analiza lui Moynihan, dar soluția sa era diferită.

„De ce să nu spunem ce gîndim ?" a declarat el.

„Sînt de acord", a spus Goldwater.

„Trebuie să-i răsturnăm", s-a lansat senatorul Jake Garn, republican ultraconservator din Utah.

„Nu", au răspuns Casey și Shultz. Ei respectau interdicția amendamentului Boland : nu trebuie întreprins nimic în vederea „răsturnării" guvernului sandinist. Întrebarea lui Moynihan s-a pierdut în discuții. Senatorii erau politicieni realiști. Nu puteau obține ceva mai bun decît acest *finding*. Chiar ei ceruseră reformularea ; ei susțineau operațiunea clandestină de aproape doi ani ; *finding*-ul se mulțumea să descrie ce se petrecea ; a-l respinge însemna dezaprobarea propriei participări ; pe scurt, ceva imposibil, se gîndea Casey.

Două zile mai apoi, comisia senatorială a acceptat *finding*-ul, cu 13 voturi contra două — cele ale senatorilor Leahy și Biden.

[Iar în acest timp, în America Centrală tensiunea sporea. Activitățile grupului antisandinist, Alianța revoluționară democratică, condus de Eden Pastora, se întețeau. Cum acesta își avea bazele în Costa Rica, s-au înrăutățit relațiile dintre cele două țări. Dinspre nord, dinspre Honduras, se intensificau atacurile grupurilor somoziste, care încercau blocarea alimentării Nicaraguăi cu petrol. La începutul lunii octombrie, autoritățile nicaraguane au prezentat presei un grup de trei membri care formaseră echipajul unui avion doborît în nordul țării. Cei trei au declarat că serviciile C.I.A. și armata hondurasiană sprijineau activ și masiv grupurile „contras" ; că baza aeriană de la Aguacate, din sudul Hondurasului, se află sub conducerea unor militari americani. Presiunile americane nu mai puteau fi negate.

Tensiunile sporite au fost urmate de noi demersuri politice. Mexicul, una din țările membre ale „Grupului de la Contadora", a dat publicității textul complet al „Documentului de obiective" menit să servească drept bază de negocieri. „Dacă grupul de la Contadora eșuează în eforturile de pace, America Centrală poate fi cuprinsă de război", declara fostul președinte venezuelan, Carlos Andres Perez. În ce le privește, Statele Unite alcătuiseră, în timpul verii, „comisia Kissinger", condusă de fostul secretar de stat, din reprezentanți ai ambelor partide, cu rolul de a analiza situația din America Centrală și a găsi o soluție. Abia în octombrie, membrii comisiei vor pleca în regiune, pentru un prim contact. Dar aceste vizite nu se vor solda cu vreun rezultat palpabil...].

Întrucît atacul asupra aeroportului din Managua rămăsese fără urmări, Casey, Motley și Clarridge s-au simțit liberi să continue războiul. Odată noul *finding* prezidențial aprobat, Casey estima că era timpul să se înceapă un război economic.

Ce anume poate avea un impact economic ? Ce este important ? se întreaba Clarridge.

Petrolul — și Clarridge a pus la punct un plan de atacare a depozitelor de petrol de pe litoralul nicaraguan, dar fără ca grupurile „contras", acești „amatori îmbecili", cum spunea el, să joace vreun rol. C.I.A. conducea și coordona operațiunea. Clarridge recrutase pentru misiune auxiliari latino-americani sub control unilateral, slujbași ai Agenției care aveau să fie mai energici decît rebelii.

Casey știa cum să acționeze cu Casa Albă. Și-a prezentat planul președintelui și consilierului pentru securitatea națională, William Clark, ca pe o etapă logică după *finding*-ul acceptat de Congres.

La 11 octombrie, echipe antrenate de C.I.A., urcate la bordul unor vedete, au întreprins un raid în zori, contra rezervoarelor de petrol din portul nicaraguan Corinto, pe țărmul Pacificului. Cinci rezervoare, care ar fi trebuit să conțină cea mai mare parte a resurselor de carburant ale Nicaraguăi, au explodat. Aproximativ 20 000 locuitori din Corinto au trebuit evacuați datorită incendiilor.

Casey exulta. Era o strașnică lovitură, nu o amărîtă de operațiune la frontieră. I-a dus de îndată fotografii de recunoaștere președintelui Reagan. Colaboratorii președintelui la Casa Albă au spus că semăna cu un școlar care primește niște note bune.

La C.I.A., unii au început să se neliniștească de amploarea operațiunii și au remarcat că era vorba de un „act de război".

Trei zile mai apoi, echipele C.I.A. au lansat un raid în Puerto Sandino, alt port din Nicaragua.

Motley a cerut companiilor petroliere americane să evalueze pagubele. Voia să știe dacă impactul va fi pe termen scurt sau lung. Companiile americane au răspuns că ele solicitaseră Nicaraguăi banii înainte să înceapă reparațiile.

Casey și Clarridge erau satisfăcuți. Fiecare știa că nicaraguanilor le va trebui timp să plătească. Reparațiile urmau să se prelungească multă vreme.

Dar, spre uimirea lor, o companie petrolieră a primit un cec de o sută de mii de dolari din partea nicaraguanilor, care cereau reparații imediate.

Dar Casey și ceilalți se bucurau. Atacurile reușiseră, iar daunele erau considerabile.

Operațiunea a continuat cu sabotarea unui „pipeline" în interiorul țării, iar Exxon Corporation a informat Nicaragua că nu mai putea furniza tancuri pentru transportul petrolului.

Casey, totuși, nu era satisfăcut pe deplin. Voia și alte acțiuni pe plan economic. Îi voia pe sandiniști răsturnați de la guvern.

A început să facă presiuni asupra grupului de lucru al lui Motley, solicitînd idei noi, cerîndu-i să fie și mai ambițios. În grupul lui Motley, rebotezat RIG — „grupul restrîns interagenții" —, Motley, Clarridge și locotenent-colonelul Oliver North, de la Consiliul Securității Naționale, formau nucleul.

În timpul unei reuniuni la Casa Albă, în „sala crizei" Clarridge a propus să se mineze porturile din Nicaragua. Studiase războiul ruso-japonez la Universitatea Columbia și reținuse eficacitatea minelor. Comandantul flotei ruse fusese ucis de o mină care scufundase vasul amiral. Clarridge a propus un program de minare mai puțin ambițios. Întrucît Mexicul și alte țări aprovizionau Nicaragua cu petrol pe mare, scopul era de a le înfricoșa. Nu era nevoie să se scufunde vreun vas. Firma de asigurări „Lloyd's", din Londra avea să suprime asigurările vaselor care s-ar deplasa în porturile minate sau ar spori într-atît plățile, încît i-ar descuraja pe mulți să o facă.

Ar fi suficient o singură mină, care să creeze iluzia unui pericol.

Grupul de lucru a aprobat planul care propunea utilizarea unor mine cu putere redusă, în stare să producă numai zgomot. Casey a prezentat planul președintelui și lui Clark, ca pe o operațiune de rutină, o consecință logică a ultimului *finding*, iar Reagan l-a aprobat.

Shultz nu era la întîlnirea de la Departamentul de Stat, și Motley l-a informat mai tîrziu. Secretarul de stat a aprobat, și el, planul.

Apoi, au aflat că toate minele din arsenalul Statelor Unite aveau o putere uriașă și erau concepute pentru scufundarea navelor. C.I.A. a reușit, însă, să găsească în Carolina de Sud o veche uzină a firmei „Martin Marietta", care putea fabrica mine „petarde", deși unele conțineau pînă la 150 kg explozivi. C.I.A. afretă o navă dotată cu o mare punte la proră care semăna cu un remorcher. Urma să fie utilizată pentru alimentarea vedetelor și elicopterelor care vor pune minele. Vasul urma să constituie o bază de operațiuni în apele internaționale și să permită americanilor să dispună de mai multe luni pentru a organiza totul.

Versiune românească și comentarii de Stelian Țurlea și J. Mureșeanu

(Va urma)

POSTA REDACTIEI

Insulele Caroline

Mioara Iordache, Timişoara. Carolinele (în engleză : Caroline Islands), arhipelag în vestul Oceanului Pacific, în Micronezia, la nord de Ecuator, au o suprafaţă de 862 kilometri pătraţi şi o populaţie de peste 37 000 de locuitori. Unele din aceşte insule au fost vizitate de portughezi încă din 1527. Arhipelagul a fost anexat de spanioli în 1686. Vîndut Germaniei în 1899, a fost plasat sub mandat japonez între 1919 şi 1945. Importanţa sa strategică i-a determinat pe americani să se instaleze aici, după lupte dure, în 1944—45. Începînd cu 1934, japonezii înstalaseră în Caroline mai multe baze, în special pe insula Truk. Aceasta a fost distrusă, la 19 februarie 1944, de un atac violent aeronaval american. În august acelaşi an, americanii au luat Palau. După război, Carolinele au fost puse sub tutelă O.N.U., cu o administraţie încredinţată Statelor Unite. Japonezii, care întreprinseseră o colonizare sistematică, au fost expulzaţi. Aceste insule, foarte numeroase (468), dar mici, sînt formate din atoli sau vîrfuri vulcanice. Cele mai importante sînt Kusaie, Ponape, Truk şi Yap.

T. Petru, Ploieşti. 1. Firesc, problema utilizării sateliţilor, despre care ne întrebaţi, se află în atenţia organismelor internaţionale de multă vreme. Din cînd în cînd, chiar conferinţe internaţionale au drept temă asemenea subiecte. De pildă, la Geneva s-au desfăşurat lucrările Conferinţei administrative mondiale asupra utilizării orbitei sateliţilor geostaţionari şi a planificării serviciilor spaţiale care o folosesc. Au participat reprezentanţi ai celor 100 de ţări membre ale Uniunii Internaţionale de Telecomunicaţii (UIT). Primul satelit geostaţionar a fost lansat pe orbită în 1962 şi, de atunci, s-au realizat progrese considerabile în domeniul radiocomunicaţiilor spaţiale. Conferinţa administrativă mondială a stabilit şi ratificat, în 1979, principiul unei utilizări echilibrate de către toate statele — cu drepturi egale — a orbitei sateliţilor geostaţionari şi a benzilor de frecvenţă atribuite serviciilor de radiocomunicaţii.

2. Nepalul se află în regiunea cu mişcări seismice frecvente a Himalayei. Astfel se explică cutremurele recente. De altfel, în ultimii 54 de ani, s-au produs, aici, trei mari cutremure de pămînt. Cel mai devastator — în 1934 — s-a soldat cu 8 500 victime şi 80 000 locuinţe avariate.

Viorel Bărbulescu, Bucureşti. Ultimele alegeri parţiale din Marea Britanie s-au desfăşurat la 14 iulie a.c., în circumscripţia Kensington. Conservatorii şi-au păstrat mandatul pe care îl deţineau. Compoziţia Camerei Comunelor este astăzi, următoarea : conservatorii — 374 mandate ; laburiştii — 226 mandate ; Partidul Social şi Liberal Democrat (nou creat, din fostele partide liberal şi social-democrat) — 19 mandate ; Partidul Social-Democrat (sprijinitorii lui David Owen, care au refuzat fuziunea cu liberalii) — 3 mandate ; naţionaliştii galezi — 3 mandate ; naţionaliştii scoţieni — 3 mandate ; unioniştii din Ulster — 9 mandate ; unioniştii democraţi din Ulster — 3 mandate ; unioniştii populari din Ulster — 1 mandat ; Partidul Laburist şi Social-Democrat din Ulster — 3 mandate ; Sinn Fein — 1 mandat ; Leith (Partidul Laburist) — 1 mandat (este vorba de deputatul Ron Brown, reprezentînd circumscripţia Leith, Edinburgh, care a fost suspendat dintre parlamentarii laburişti, în luna mai, pentru o perioadă de trei luni).

„Tunelul vîntului"

Anca Preda, Braşov. 1. Acordul privind „tunelul vîntului", despre care ne întrebaţi, a fost semnat la Köln, la 28 aprilie a.c. Este vorba de un tunel transonic, care va permite simularea unor viteze transonice (adică acelea aflate imediat deasupra sau dedesubtul vitezei sunetului) prin reducerea temperaturilor pînă la -180°C. Pînă acum, zborurile de mari viteze au fost greu de simulat în „tunelele vîntului" din Europa occidentală, ceea ce a ridicat probleme pentru designul avioanelor. Viitorul „tunel al vîntului" va deveni operaţional la sfîrşitul lui 1992 ; la construcţie participă Marea Britanie, Franţa, R. F. Germania şi Olanda.

2. Proiectul „Columbus" va constitui participarea Europei occidentale la staţia spaţială americană, în anii '90. Este un program alcătuit din trei elemente : un modul-laborator presurizat, care va fi ataşat permanent părţii centrale a staţiei spaţiale locuite ; un laborator care va putea fi deplasat ; o platformă polară pentru observaţii asupra Pămîntului.

Dorel Oprea, Oradea. 1. Firma franceză „Michelin" este, într-adevăr, la ora actuală, cea mai importantă din industria pneurilor. În 1987, cifra de afaceri s-a ridicat la 50 miliarde franci, iar beneficiul — la 2,65 miliarde franci.

Stimaţi cititori,

În dorinţa de a veni în sprijinul celor ce doresc să-şi procure, la timp şi în mod sigur, săptămînalul nostru, redacţia revistei „Lumea", împreună cu Direcţia Expedierii Presei vă propun o nouă şi facilă modalitate de a vă abona.

Completaţi talonul de pe verso şi prezentaţi-l factorului poştal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligaţia să vă elibereze, imediat şi pe loc, chitanţa respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni şi începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

2. Festivalul de la Avignon, Franţa, care se desfăşoară în iulie-august, a devenit, de ciţiva ani, un loc de întruniri profesionale foarte aşteptate atît de specialişti, cît şi de publicul iubitor al teatrului, muzicii, dansului, picturii şi (din acest an) cinematografului. Festivalul este legat şi de numele lui Jean Vilar, care a fondat aici, în 1947, un teatru.

3. Producţia de petrol a Marii Britanii a fost, în 1987, de 123,3 miloane tone (cu 3,7 milioane tone mai puţin decît în anul dinainte). Tot în 1987, au fost deschise 69 puţuri de exploatare şi 63 de puţuri de evaluare ; au fost descoperite şi 19 zăcăminte off-shore. Resursele de petrol britanice estimate ca dovedite se ridică, astăzi, la 2 360 milioane tone.

Dan Frunză, Constanţa. A şasea conferinţă ministerială „Eureka" s-a desfăşurat în luna iunie, la Copenhaga. Aprobîndu-se 54 noi proiecte, numărul total al acestora depăşeşte acum 200, cu o valoare de peste 3 500 milioane lire sterline. Proiectele „Eureka" sînt destinate, se ştie, dezvoltării tehnologiei de ultimă oră în Europa occidentală, pentru a-i spori competitivitatea în lume, şi cuprind un larg evantai de arii tehnologice, de la biotehnologie la industrii ultraavansate.

I. Vlad, Tîrgovişte. Cu douăzeci de ani în urmă, dr. Christian Barnard a transplantat prima inimă umană. De atunci, descoperirea de noi medicamente (care au anihilat sau →

Al. Zamfir, Sinaia. Datele la care vă referiţi sînt exacte. De altfel, în cursul ultimilor ani, sub impactul politicii economice a ţărilor occidentale industrializate şi al gravelor fenomene care afectează economia mondială, în ansamblu, starea economiei africane a continuat să se degradeze, iar venitul pe locuitor a devenit mai mic decît în 1980, în timp ce producţia agricolă, în special la cereale, s-a redus considerabil. Aceste constatări sînt extrase dintr-un raport al O.N.U., care va fi dezbătut la viitoarea sesiune a forumului mondial. Documentul arată că situaţia economiei africane rămîne critică, în ciuda eforturilor ţărilor din regiune şi a iniţiativelor internaţionale vizînd să contribuie la demarajul economic al regiunii. Potrivit datelor, venitul pe locuitor s-a redus cu 2 la sută în 1986 şi a continuat această tendinţă cu 2,2 la sută în 1987, atingînd, astfel, niveluri inferioare celor din 1980. Producţia agricolă, care a sporit în 1986 cu 3,3 la sută, a crescut, anul trecut, cu numai 1,1 la sută, în timp ce recolta de cereale s-a diminuat cu 9,2 la sută, din cauza secetei care a lovit mai multe zone ale continentului. Unul dintre principalele obstacole în calea unei schimbări favorabile în economia africană îl constituie problema datoriei externe, estimată la 218 miliarde de dolari şi care reprezintă aproape de trei ori veniturile din export ale continentului. Raportul sublinează că mai multe ţări africane au încercat să-şi amelioreze starea economiilor lor, punînd în aplicare programe de ajustări structurale. Aceste ajustări comportă însă un preţ social ridicat. În **imagine :** grafic întocmit de F.M.I. cu evoluţia datoriei externe a ţărilor din America Latină (sus), Africa sud-sahariană (mijloc — nu au fost prinse în calcul Nigeria şi Africa de Sud) şi totalul ţărilor în curs de dezvoltare (jos) în raport cu exportul de bunuri şi servicii.

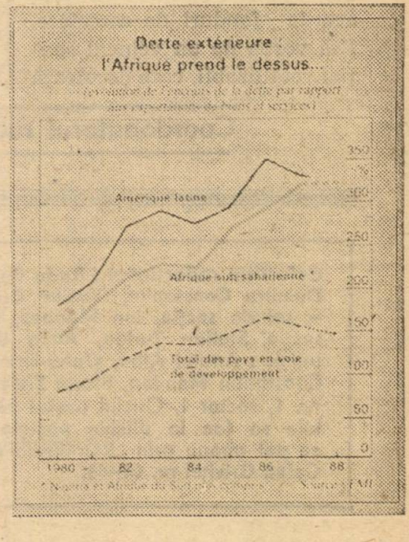

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

PRENUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Str. _ _ _ _ _ _ _ Nr. _ _ _ _ _ _ _

LOCALITATEA _ _ _ _ _ _ _ COD _ _ _

Județul _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

POSTA REDACȚIEI

atenuat fenomenul de respingere) și tehnici chirurgicale avansate au determinat un succes nesperat în transplantarea unor organe vitale, precum inima, ficatul și rinichii. Viața a mii de persoane a fost, astfel, salvată și prelungită. De pildă, numai în Statele Unite au avut loc, în 1986, 8 900 transplanturi de rinichi, 1 300 de inimă, 924 de ficat, 140 de pancreas. Cu toate acestea, atacurile de inimă continuă să fie, în aceeași țară, principala cauză a mortalității. Potrivit unei informări difuzate de Centrul statistic al sănătății din S.U.A., bolile cardiovasculare au provocat, în 1987, moartea a 762 820 persoane, pe locul secund situîndu-se cancerul (477 190 victime). Aceleași statistici precizează că 1987 a fost un an record pentru nașteri (3,829 milioane), dar și pentru decese (2,127 milioane).

„Hotol"

Alex. Costeanu, Ploiești. „Hotol" este numele vehiculului „revoluționar" ale cărui planuri au fost elaborate în Marea Britanie ; dar fără mare succes, în așa fel, încît, la jumătatea lunii iulie a.c., guvernul a hotărît să nu mai acorde fonduri de cercetare. Era vorba de un vehicul spațial reutilizabil, care decolează și aterizează ca un avion. Avionul ar fi urmat să fie propulsat pe o orbită joasă, într-o primă fază consumînd oxigen din atmosferă, iar, la altitudini mai înalte, urmînd să utilizeze oxigen din rezervoare aflate la bord. Dar motoarele capabile de asemenea performanțe nu există, cercetările sînt încă la început și dificile și se pare că firmele nu se arată deosebit de interesate de proiecte din care n-ar profita decît cel mai devreme după vreo două decenii. Preluarea în întregime a costurilor de către guvern a fost apreciată ca prea împovărătoare. Premierul Margaret Thatcher răspundea în Camera Comunelor : „Nu se pune problema ca această țară să poată finanța cercetarea sau producerea unui proiect atît de enorm. Sîntem de părere că fondurile pentru cercetare pot fi mult mai bine îndreptate spre multe alte proiecte". Prin urmare, au rămas în cursă pentru crearea de vehicule reutilizabile de acest gen (care să se comporte și ca avion, și ca rachetă) doar Statele Unite și R.F. Germania. Dar Alan Bond, inventatorul sistemului de propulsie pentru „Hotol", nu cedează, și a anunțat că va vinde conceptul peste hotare, dacă nu reușește să-l realizeze în Marea Britanie. Se discută despre crearea unei companii care să realizeze „Hotol"-ul pe o bază comercială.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

37 (1298) 8 septembrie 1988

VIZITELE OFICIALE DE PRIETENIE ALE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU, ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, ÎN ȚĂRI ALE AFRICII. Nou și important moment în dezvoltarea relațiilor de colaborare româno-kenyene. Dumitru Constantin 1

Documentar. Republica Unită Tanzania. Dumitru Mirileanu 2

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Dreptul suveran, inalienabil, al fiecărui stat la dezvoltare liberă și independentă. Doina Topor 4

Expoziția „România '88" – mărturie elocventă a marilor realizări obținute de țara noastră în construcția socialistă. Nicolae Chilie 5

Șapte zile. Mihaela Brumă 6

Orientul Mijlociu. În centrul contactelor politice – problema palestiniană. Ștefan Cârjă 7

Înaintea conferinței miniștrilor de externe din țările nealiniate 8

Geneva. Negocierile iraniano-irakiene. C. Ștefan 9

Münster. Congresul P.S.D. : opțiuni în favoarea păcii și dezarmării. Vasile Crișu 10

Problema Saharei occidentale. Demers al O.N.U. în favoarea unei reglementări pașnice 12

R. P. Bulgaria. Ritmuri ale dezvoltării 13

Economia mondială în anii '80 – un „deceniu pierdut" în planul dezvoltării. Dr. Ilie Șerbănescu 14

Washington. Campania electorală – în ultima fază. Stelian Țurlea 18

REPORTAJ PE GLOB

R.P.D. Coreeană. Republica în anul 40. Virgil Tatomir 16

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ 20

1 000 + 1 21, 26, 28

DIN LUMEA CAPITALULUI

Statele Unite. „Teleevangheliștii" – afaceri, politică și obscurantism 22

PANORAMIC

Marea Nordului – în pericol 24

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Sistemul imunitar : o luptă neîncetată, minuțios organizată (III) 27

SERIAL

„C.I.A. – războaiele secrete : 1981–1987" (9). Bob Woodward 29

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export- import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10 376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

M 8

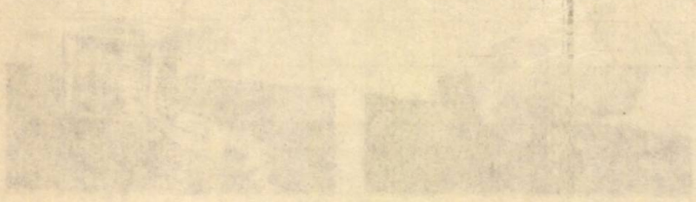

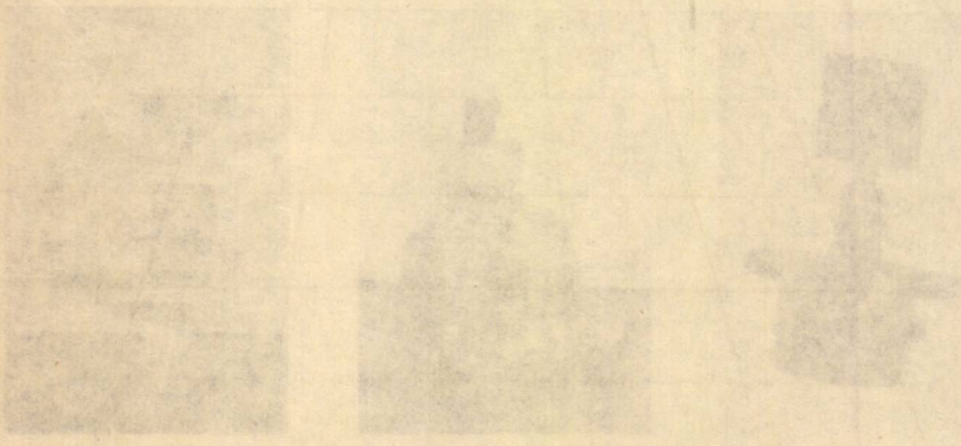

utd

M.I.Et. — C.I.E.A.

ÎNTREPRINDEREA DE TRADUCTOARE ŞI REGULATOARE DIRECT — PAŞCANI

Str. Moldovei nr. 17 bis, jud. Iaşi
Telefon : 980/61 999 ; 63 900 ; 63 901 ; 63 902 ; Telex : 22 7

Detector electromagnetic de debit
Diafragme şi ajutaje
Debitmetru electromagnetic de inserţie
Debitmetru cu turbină
Debitmetru Vortex
Sondă Annubar
Termocupluri
Termorezistenţe
Termometru numeric rezistiv
Pirometru de radiaţie totală
Pirometru electronic cu bolometru
Regulator direct de temperatură
Regulator direct de presiune
Rotametru cu tub metalic pentru fluide
Nivelmetru electronic capacitiv
Indicator magnetic de nivel
Sesizor capacitiv de nivel
Semnalizator de nivel pentru materiale granulare
Manometru diferenţial cu tub „U"
Ventile electromagnetice
Robinete
Stimulator de energie termică
Tahometru electronic portabil
Tester multifuncţional
Adaptor pentru detectoare electromagnetice de debit
Termostat cu tijă din invar
Regulator direct de nivel

Vă oferă :

TAHOMETRU ELECTRONIC PORTABIL — TEP 07

Utilizare : pentru măsurarea fără contact a turaţiei
Domeniul de măsurare : 0... 1 000 rot/s
Precizie de măsurare : 1% în valoarea măsurată ± 1 digit
Alimentare : 6 baterii R14 — P
Distanţa de măsurare : — traductor optic : max 80 mm
— traductor inductiv : max 2 mm
Grad de protecţie : IP 30
Afişaj cu cristale lichide

SORB MINICOMPRESOR

Utilizare : creşterea calităţii şi productivităţii activităţilor de profil electronic şi electrotehnic
Tensiunea de alimentare : 220 Vc.a ± 10% cu nul de protecţie
Putere maximă absorbită : 350 W
Timp maxim creare de presiune de lucru : 15 s
Debit absorbţie aer : min. 250 cm^2/s
Nivel depresiune de lucru : (—0,7 bar
Tip ulei/incintă de protecţie : F 17
Cantitate de ulei/incintă de protecţie : 400 g

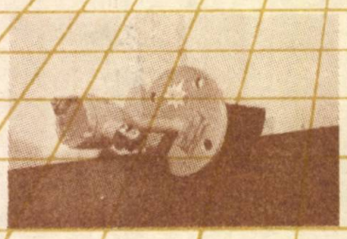

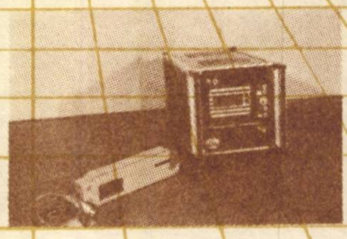

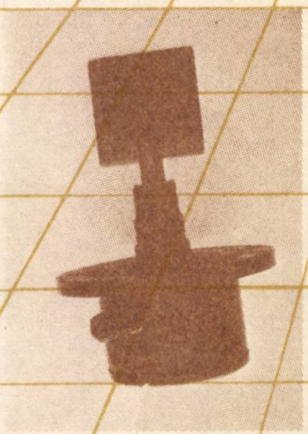

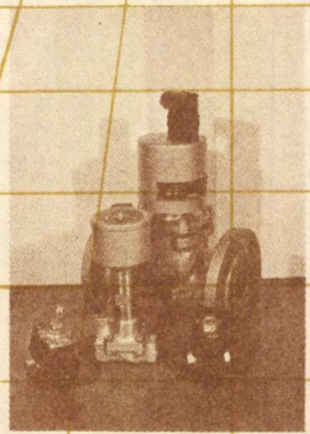

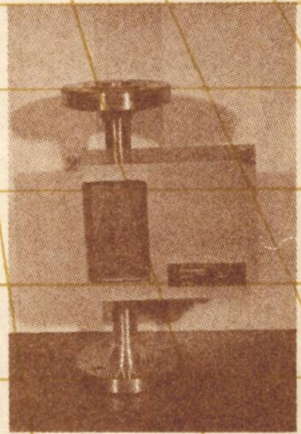

Lei 5

Nr. 38 15 septembrie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

ROMÂNIA
— semnificații ale dialogului la nivel înalt purtat sub semnul idealurilor de pace, conlucrare și progres

Din actualitatea internațională

RAPORTUL UNCTAD — 1988
Cerința unei degrevări parțiale de datorii a țărilor în curs de dezvoltare

NICOSIA
Conferința ministerială a țărilor nealiniate

MAREA BRITANIE
Sindicatele și starea economiei

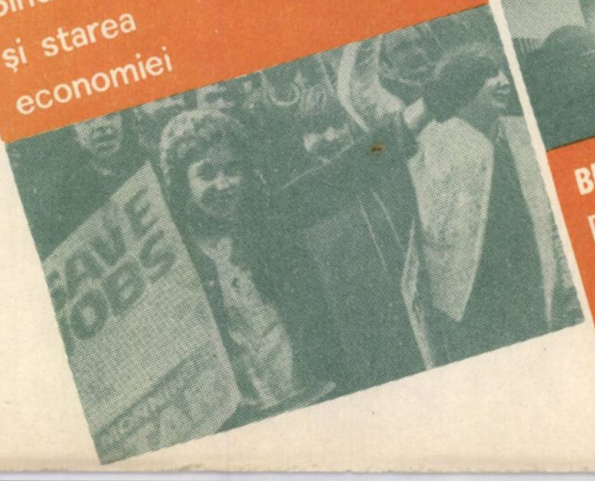

BRAZILIA
Proiectul noii Constituții

POȘTA REDACȚIEI

1000+1

SERIAL

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

ROMÂNIA

— semnificaţii ale dialogului la nivel înalt purtat sub semnul idealurilor de pace, conlucrare şi progres

Etapele noii solii de pace, prietenie şi colaborare, în ţări est-africane şi în Egipt, a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, urmînd celei de la începutul anului în state vestice africane, dialogul la cel mai înalt nivel, prilejuit de aceasta, la Nairobi, Dar es Salaam şi Cairo reprezintă o acţiune de anvergură a politicii externe româneşti, înscrisă — asemeni altor atîtea itinerarii istorice în state aflate în Africa, dar şi pe alte continente ale Terrei — sub semnul idealurilor de pace, conlucrare şi progres, al edificării unei lumi mai drepte şi mai bune.

Vizitele oficiale de prietenie ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Kenya şi Tanzania, întîlnirea prietenească de la Cairo cu şeful statului egiptean au fost urmărite, cu legitimă mîndrie patriotică, cu sentimente de profundă satisfacţie, de întregul popor român, care dă o înaltă apreciere acestei noi şi strălucite acţiuni de politică externă a ţării noastre, ea subliniind cu putere semnificaţia deosebită a prodigioasei activităţi a şefului statului român, consacrată dezvoltării relaţiilor cu ţările vizitate, afirmării marilor idealuri ale păcii, independenţei şi progresului.

Dînd o înaltă apreciere şi aprobînd în unanimitate rezultatele acestor întîlniri la nivel înalt, acordurile convenite şi documentele semnate, **Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.**, în cadrul şedinţei sale de marţi, 13 septembrie, a relevat că aceste vizite marchează, prin rezultatele lor, momente de deosebită însemnătate în întărirea prieteniei şi colaborării României cu ţările respective, în folosul propriilor popoare, al cauzei păcii şi înţelegerii între naţiuni. De asemenea, a fost relevată profunda semnificaţie a schimburilor de păreri pe care preşedintele Nicolae Ceauşescu le-a avut cu preşedinţii Kenyei, Tanzaniei şi Egiptului în legătură cu evoluţia situaţiei internaţionale, care au evidenţiat identitatea sau marea apropiere a punctelor de vedere asupra principalelor probleme ce confruntă omenirea.

Bucurîndu-se de un amplu ecou internaţional, recentele vizite oficiale de prietenie ale şefului statului român se află sub semnul orientării principiale a politicii partidului şi statului nostru privind dezvoltarea amplă a relaţiilor de prietenie şi colaborare cu noile state independente, cu toate ţările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii.

Prin întreaga lor desfăşurare, prin rezultatele rodnice cu care s-au încheiat, recentele vizite oficiale conferă noi dimensiuni relaţiilor României cu statele respective, ele constituind, totodată, evenimente de referinţă în cronica raporturilor româno-africane. Atestînd evoluţia continuu ascendentă a acestora, subliniind caracterul de acţiune politică de mare însemnătate, ele reprezintă o expresie elocventă a principialităţii şi dinamismului cu care România socialistă, preşedintele Nicolae Ceauşescu promovează dezvoltarea raporturilor de prietenie şi colaborare cu statele Africii, cu toate ţările în curs de dezvoltare.

Iluştrii oaspeţi români au fost primiţi cu cele mai alese sentimente la Nairobi, la Dar es Salaam, ca şi la Cairo ; în fiecare din capitalele vizitate s-au consemnat mărturii ale înaltului prestigiu, stimei şi preţuirii profunde de care se bucură personalitatea conducătorului partidului şi statului nostru, tovarăşul Nicolae Ceauşescu ; căldura şi ambianţa sărbătorească în care au decurs aceste vizite au reprezentat auspicii dintre cele mai favorabile încheierii lor cu rezultate deosebit de rodnice, de natură să impulsioneze puternic relaţiile României cu statele respective, în beneficiul reciproc, al edificării unei lumi a dreptăţii şi echităţii, a păcii, înţelegerii şi colaborării. Cu prilejul fiecărei etape a noului itinerar, gazdele şi-au exprimat satisfacţia majoră de a se reîntîlni şi de a avea ca oaspeţi pe preşedintele Nicolae Ceauşescu şi pe tovarăşa Elena Ceauşescu, fapt ce evidenţiază caracterul tradiţional al dialogului la cel mai înalt nivel, aportul său remarcabil la amplificarea şi adîncirea conlucrării bilaterale, la colaborarea pe arena internaţională.

Convorbirile oficiale pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, le-a avut cu preşedinţii statelor respective au reliefat, cu pregnanţă, sprijinul şi solidaritatea ţării noastre cu eforturile statelor africane, cu ale celor în curs de dezvoltare, în vederea propăşirii lor, a consolidării independenţei politice şi economice, a dezvoltării lor

de sine stătătoare. În fiecare dintre cele trei capitale, dialogurile la cel mai înalt nivel au avut, în prim plan, stadiul actual și perspectivele relațiilor de conlucrare dintre România și aceste țări, ele permițînd, de fiecare dată, identificarea unor căi și modalități noi de amplificare și adîncire a acestor raporturi Așa după cum se cunoaște, noile dialoguri la cel mai înalt nivel româno-kenyan, româno-tanzanian și româno-egiptean s-au încheiat cu documente politice, înțelegeri și acorduri, care le atestă caracterul lor de lucru și rodnicia, constituindu-se, astfel, în contribuții de seamă la dezvoltarea, pe multiple planuri, a conlucrării prietenești cu țările respective, la evoluția continuu ascendentă a raporturilor dintre țara noastră și aceste state.

În cursul convorbirilor la cel mai înalt nivel s-au abordat pe larg și aspecte ale situației internaționale actuale, constatîndu-se similitudinea aprecierilor sau apropierea punctelor de vedere ale părților în legătură cu problemele cu care se confruntă omenirea, modalitățile de rezolvare a acestora, căile de edificare a unei lumi mai drepte și mai bune, în care să se asigure accesul tuturor popoarelor la progres, dezvoltare liberă și independentă.

Amplificarea conlucrării internaționale multilaterale este posibilă numai într-un climat de liniște și pace și, tocmai de aceea, un element comun, care s-a reliefat cu deosebită pregnanță pe parcursul dialogurilor la nivel înalt de la Nairobi, Dar es Salaam și Cairo, a fost consensul asupra marelui adevăr că problema fundamentală, imperativul cel mai arzător al zilelor noastre, îl constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, în primul rînd nucleară, ca o condiție esențială a afirmării dreptului suprem al popoarelor la viață, la existență liberă, la independență. Cu satisfacție se poate constata că, și cu aceste prilejuri, ideile României și-au găsit strălucite confirmări, ceea ce exprimă, încă o dată, larga lor audiență și profunda actualitate.

În timpul acestor vizite au fost prezentate pe larg pozițiile constructive și novatoare ale României în marile probleme ale contemporaneității, exemplu elocvent al noului mod de gîndire și abordare, de soluționare a lor, potrivit intereselor și aspirațiilor tuturor popoarelor. În cadrul fiecărei etape a itinerarului, convorbirile la cel mai înalt nivel au reliefat din nou contribuția determinantă a tovarășului Nicolae Ceaușescu la afirmarea în viața internațională a statelor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, care sînt direct interesate în oprirea cursei înarmărilor, îmbunătățirea situației economice mondiale și lichidarea subdezvoltării, în soluționarea, pe cale politică, prin tratative, a conflictelor regionale, în eliminarea politicii de forță și de amenințare cu forța, de amestec în treburile interne ale altor state.

În acest sens, de un deosebit ecou s-a bucurat concepția președintelui României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, potrivit căreia **„soluționarea problemelor grave ale vieții internaționale nu poate veni din mila nimănui. Bogații nu vor înțelege niciodată de bunăvoie pe cei săraci. Politica de forță și dictat, de amestec în treburile interne nu poate fi lichidată decît ca rezultat al luptei popoarelor“.** Tocmai de aceea, s-a subliniat necesitatea ca toate statele în curs de dezvoltare, cele nealiniate, toate forțele progresiste să-și întărească solidaritatea și colaborarea, întrucît forța stă în unitatea lor, în acțiunea comună, pentru ca, astfel, lupta lor dreaptă, pașnică să fie încununată de succesul deplin, mult așteptat.

Convergența de opinii s-a manifestat și în legătură cu importante probleme ale statelor africane, ale celor în curs de dezvoltare — dintre care cea a lichidării subdezvoltării și realizării propășirii economico-sociale independente a fiecărui popor, fără de care nici independența politică nu se poate asigura.

Au fost exprimate poziții comune și au fost salutate eforturile ce se întreprind în ce privește reglementarea prin tratative a unor conflicte regionale, precum cel din Africa australă, războiul dintre Iran și Irak, a căror soluționare este în deplin consens cu aspirațiile de pace și progres ale popoarelor respective, ale întregii lumi. S-a acordat o atenție deosebită examinării soluționării situației din Orientul Mijlociu, subliniindu-se că, în noile condiții, trebuie să se ajungă, în cel mai scurt timp, la organizarea conferinței internaționale — sub egida O.N.U. —, la care să participe toate părțile interesate, inclusiv Organizația pentru Eliberarea Palestinei, reprezentantul unic și legitim al poporului palestinian, și Israelul, precum și membrii permanenți ai Consiliului de Securitate. S-a subliniat că trebuie să se facă totul ca această conferință să ducă la soluționarea pe cale politică, prin tratative, a problemelor din Orientul Mijlociu, la instaurarea unei păci globale, juste și durabile, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, a recunoașterii dreptului poporului palestinian la autodeterminare, inclusiv la crearea unui stat palestinian independent. În acest sens, România și-a reafirmat hotărîrea de a conlucra strîns cu statele respective, cu alte țări, pentru a realiza cît mai repede aceste obiective, spre a contribui la întărirea înțelegerii, securității și păcii în zonă și pretutindeni pe glob.

S-a manifestat solidaritatea militantă cu mișcările de eliberare din Africa australă, a fost condamnat regimul de apartheid și discriminare rasială din Africa de Sud, precum și actele agresive ale Pretoriei împotriva țărilor „din prima linie“. S-a subliniat importanța asigurării unui rol mai activ al O.N.U. și al altor organisme internaționale în soluționarea problemelor mondiale.

Noul itinerar al păcii, prieteniei și colaborării al președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări ale Africii, asemenea celor precedente pe acest continent sau în alte țări, s-a bucurat de un amplu ecou internațional. Ca și în trecut, în statele vizitate, publicațiile, radioul și televiziunea s-au referit pe larg la semnificația înaltă a raporturilor cu România, la prestigiul mondial al președintelui Nicolae Ceaușescu, la activitatea științifică și politică a tovarășei Elena Ceaușescu. De asemenea, s-a dat o înaltă apreciere rezultatelor rodnice ale fiecărei etape a itinerarului, s-au evidențiat momentele de seamă, iar ideile și conceptele reafirmate, cu aceste prilejuri, de șeful statului român au fost primite cu interes major.

Rezultatele rodnice ale recentelor vizite oficiale de prietenie în țări ale Africii, efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, sînt aprobate pe deplin de întregul nostru popor, ele fiind în consens cu interesele și aspirațiile fundamentale ale națiunii române, ca și ale tuturor popoarelor lumii, reprezentînd o contribuție de cea mai mare importanță la cauza generală a păcii, colaborării și progresului.

„LUMEA“

Puternic impuls dezvoltării relațiilor de prietenie româno-tanzaniene

Prezența, pentru a doua oară, pe pămînt tanzanian a distinșilor soli ai poporului român, convorbirile oficiale purtate, cu acest prilej, s-au constituit într-un eveniment de cea mai mare însemnătate în cronica relațiilor de prietenie și colaborare româno-tanzaniene. Prin rezultatele sale rodnice, vizita oficială de prietenie efectuată, în Tanzania, de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația președintelui Ali Hassan Mwinyi, a conferit dimensiuni tot mai ample și un conținut tot mai cuprinzător conlucrării pe multiple planuri dintre cele două țări, partide și popoare. Dialogul la nivel înalt româno-tanzanian a constituit o grăitoare dovadă a voinței comune de a amplifica pe mai departe relațiile pe plan bilateral, de a aduce o contribuție substanțială și activă la soluționarea marilor probleme cu care se confruntă lumea contemporană.

„În cadrul convorbirilor pe care le-am început astăzi am ajuns la concluzia că există largi posibilități ca aceste relații să cunoască o și mai mare extindere — pe tărîm economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de interes comun —, spre binele popoarelor român și tanzanian, al dezvoltării lor libere pe calea progresului, independenței, libertății și păcii — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu. „Avem convingerea** — afirma, în continuare, șeful statului român — **că, în aceste zile, vom găsi împreună noi căi și mijloace pentru a dezvolta și mai puternic, pe baze trainice, de lungă durată, colaborarea și cooperarea româno-tanzaniană reciproc-avantajoasă“.**

La rîndul său, președintele **Ali Hassan Mwinyi**, după ce a evocat vizita, din 1972, la Dar es Salaam, a președintelui Nicolae Ceaușescu și perspectivele deosebite des-

chise, atunci, relațiilor bilaterale, a subliniat : **„Doresc să folosesc această ocazie pentru a reitera dorința puternică a Partidului Revoluționar din Tanzania de a menține și întări în continuare relațiile de prietenie cu Partidul Comunist Român. Această prietenie ne-a permis să învățăm mult din experiența îndelungată a țării dumneavoastră și din realizările mărețe în construirea societății socialiste, pe baza principiilor echității, dreptății sociale și prosperității economice a întregului popor din România. Sîntem, de asemenea, impresionați și încurajați de marile realizări ale României în domeniile economic, științific și tehnologic".**

După cum relevă **Comunicatul comun,** în cadrul dialogului la cel mai înalt nivel româno-tanzanian, desfășurat într-o atmosferă de prietenie, cordialitate și înțelegere, s-au trecut în revistă căile și mijloacele de dezvoltare, în continuare, a raporturilor de prietenie și cooperare dintre cele două țări și s-a făcut un schimb de opinii asupra problemelor actuale ale vieții internaționale. Exprimîndu-și satisfacția pentru rezultatele pozitive obținute în dezvoltarea raporturilor dintre cele două țări, cei doi președinți și-au reafirmat dorința de a întări în continuare relațiile bilaterale în domeniile politic, economic, cultural și științific, precum și în alte sectoare de interes comun.

Pornindu-se de la importanța deosebită a relațiilor economice, pentru dezvoltarea de ansamblu a raporturilor dintre cele două țări, și avînd în vedere posibilitățile de care dispun economiile naționale, prioritățile programelor naționale de dezvoltare economică și socială, președintele României și președintele Tanzaniei au convenit să se acționeze pentru intensificarea cooperării în domeniile comerțului, industriei, agriculturii, minelor și geologiei, precum și în alte sectoare. Spre a fi valorificate și concretizate posibilitățile existente, s-a convenit ca ministerele, organele, organizațiile și întreprinderile economice din cele două țări să-și intensifice contactele și să întreprindă măsurile concrete necesare înfăptuirii acțiunilor de conlucrare economică, față de care s-a manifestat interes de către cele două părți. Totodată, s-a reliefat voința comună de a extinde și diversifica schimbul reciproc de mărfuri, pe baza unor acorduri de lungă durată, care să confere acestor schimburi stabilitate și perspectivă. În acest sens, în cursul vizitei a fost semnat **Acordul general privind cooperarea economică și tehnică între România și Tanzania.** De asemenea, ținînd seama de atribuțiile importante ce revin Comisiei mixte guvernamentale de cooperare economică și tehnică româno-tanzaniene în amplificarea conlucrării economice dintre cele două țări, s-a convenit să se întărească rolul și să se perfecționeze modalitățile de lucru ale acestui organism și s-a hotărît ca cea de-a VIII-a sesiune a comisiei să fie organizată, cît mai curînd posibil, la Dăr es Salaam.

Totodată, s-a evidențiat importanța deosebită a raporturilor de solidaritate militantă dintre Partidul Comunist Român și Partidul Revoluționar din Tanzania, pornindu-se de la premisa că extinderea acestor legături, ca și dezvoltarea celor la nivel guvernamental, între instituții economice, științifice, culturale, între organizații de masă și obștești, vor contribui, în mod deosebit, la întărirea prieteniei și conlucrării româno-tanzaniene.

În cadrul dialogului la cel mai înalt nivel româno-tanzanian, un spațiu amplu a fost afectat examinării unor probleme ale actualității internaționale, context în care s-au evidențiat poziții identice sau foarte

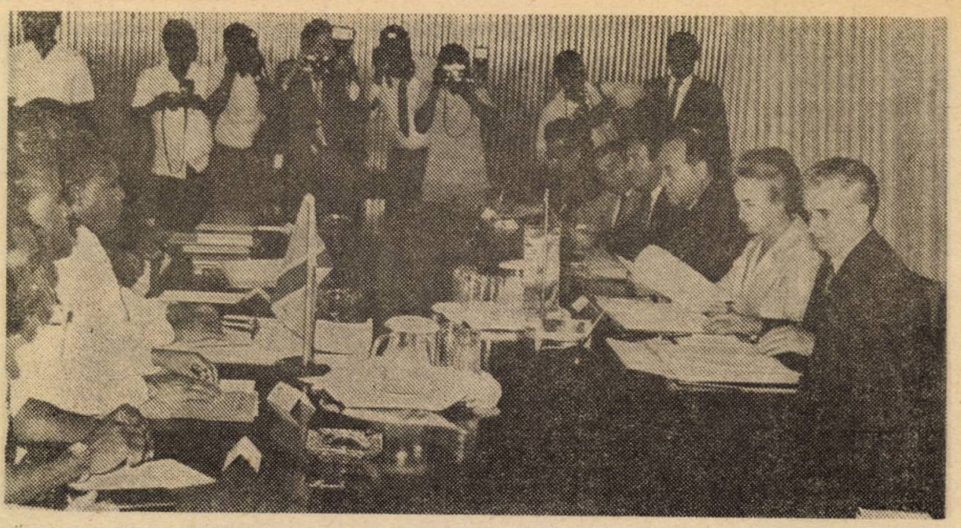

apropiate ale celor două țări față de evoluțiile și procesele mondiale. S-a subliniat că, deși în ultima vreme s-au înregistrat unii pași pozitivi, situația internațională se menține, pe mai departe, complexă și contradictorie, ca urmare a continuării cursei înarmărilor, în special a înarmărilor nucleare, a persistenței unor conflicte armate în diferite regiuni ale globului, a continuării politicii de forță, de amestec în treburile interne și de încălcare a independenței și libertății unor state, precum și a înrăutățirii situației economice mondiale, cu deosebire a situației țărilor în curs de dezvoltare. Pornindu-se de la aceste fenomene, cu impact negativ asupra vieții internaționale, s-a apreciat că se impune un nou mod de gîndire și abordare a problemelor, de soluționare a lor, potrivit intereselor și aspirațiilor tuturor popoarelor. După cum s-a subliniat de către ambele părți, oprirea cursei înarmărilor, trecerea hotărîtă la dezarmare constituie problema centrală a lumii contemporane. Pozițiile și aprecierile celor două țări coincid și în aprecierea că pașii ce s-au făcut în direcția dezarmării prin încheierea acordului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind lichidarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune nu au dus, totuși, la o schimbare radicală în viața internațională. Continuarea cursei înarmărilor este marcată de crearea și acumularea de noi stocuri de arme nucleare, de alte arme de distrugere în masă. Pornind de la acest fapt, cei doi președinți consideră necesară intensificarea eforturilor de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, subliniind, în acest sens, importanța încheierii Tratatului privind reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice ofensive, a adoptării unor măsuri concrete de interzicere totală și completă a experiențelor cu arma nucleară, a renunțării la proiectele de militarizare a Cosmosului, a reducerii forțelor armate și armamentelor convenționale, a tuturor cheltuielilor militare.

După cum a declarat președintele Ali Hassan Mwinyi, noua vizită, în țări africane, a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, reprezintă o elocventă manifestare a politicii României de solidaritate cu tinerele state africane, cu lupta lor pentru independență și libertate, pentru lichidarea deplină a colonialismului și neocolonialismului, a oricăror forme de exploatare și dominație — politică ce se bucură de respect și considerație, de o înaltă apreciere, ea fiind constant elogiată.

Au fost reafirmate, și cu acest prilej, sprijinul activ și solidaritatea deplină ale țării noastre cu lupta poporului namibian, sub conducerea SWAPO, pentru dobîndirea independenței, iar România și Tanzania și-au exprimat hotărîrea de a continua, împreună cu alte țări, eforturile pe plan internațional pentru aplicarea neîntîrziată a rezoluției Consiliului de Securitate al O.N.U. în problema namibiană. Cele două țări au condamnat, cu toată fermitatea, politica de apartheid, măsurile de represiune ale autorităților de la Pretoria împotriva populației majoritare din Africa de Sud.

Reafirmîndu-se pozițiile cunoscute privind necesitatea unei soluționări globale, juste și durabile în Orientul Mijlociu, a rezolvării prin mijloace pașnice a problemelor din zona Golfului, ca și alte aspecte ale actualității, în cursul dialogului româno-tanzanian la cel mai înalt nivel s-a subliniat că problemele complexe din viața internațională impun, mai mult ca oricînd, participarea activă și contribuția tuturor statelor lumii, fără nici o discriminare.

În cursul convorbirilor oficiale româno-tanzaniene a fost relevată și necesitatea intensificării eforturilor la scară internațională pentru soluționarea problemelor care confruntă economia mondială și, în special, țările în curs de dezvoltare. În acest sens, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia cu claritate că soluționarea problemelor grave cu care se confruntă țările în curs de dezvoltare nu poate veni din mila nimănui, dat fiind că bogații nu-i vor înțelege niciodată de bunăvoie pe cei săraci. În lumina acestui adevăr incontestabil, țara noastră se pronunță pentru convocarea unei conferințe internaționale, în cadrul O.N.U., care să dezbată problemele subdezvoltării, inclusiv cea a datoriilor externe, deosebit de mari, ale țărilor în curs de dezvoltare. În concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, mai mult ca oricînd, la ora actuală se impune întărirea unității de acțiune a țărilor în curs de dezvoltare, conștiente că, împreună, acționînd solidar, ele pot să determine o schimbare a stării actuale de lucruri, să asigure împlinirea aspirațiilor de progres și bunăstare ale popoarelor lor.

Rezultatele deosebit de rodnice, aprecierile elogioase la adresa României socialiste, a președintelui Nicolae Ceaușescu, subliniază cu putere semnificația și valoarea noului dialog la nivel înalt româno-tanzanian, atît pe plan bilateral, cît și pe plan internațional, în interesul ambelor popoare, al afirmării idealurilor de pace, independență și progres.

Dumitru Constantin

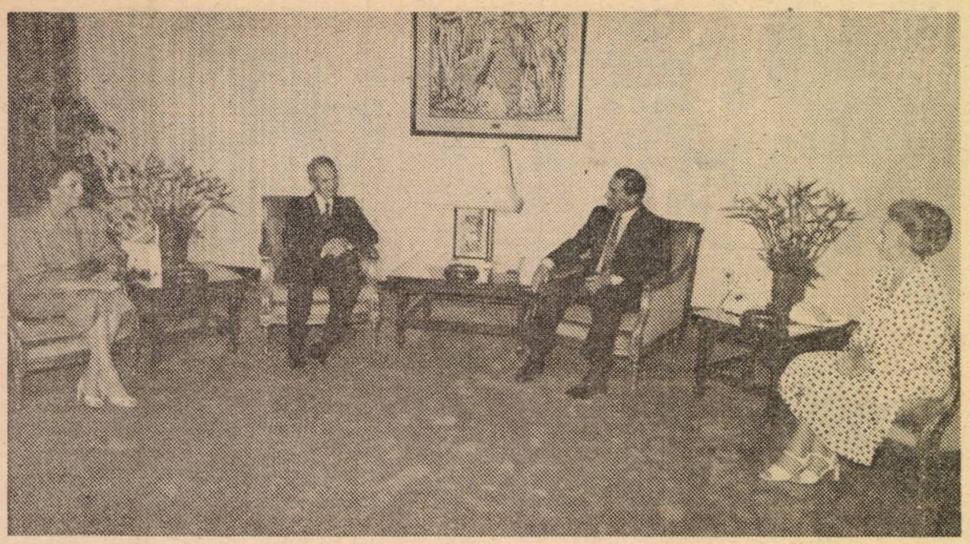

Nou moment de referință în raporturile de colaborare româno-egiptene

Cronica relațiilor tradiționale de prietenie și colaborare româno-egiptene a înregistrat, săptămîna trecută, un nou și important moment, marcat de întîlnirea prietenească pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa Elena Ceaușescu au avut-o la Cairo cu președintele Republicii Arabe Egipt, Mohamed Hosni Mubarak, și doamna Suzanne Mubarak, în drum spre patrie, după efectuarea vizitelor oficiale de prietenie în Kenya și Tanzania. Dialogul la cel mai înalt nivel, care reflectă continuitatea, pe linie ascendentă, a raporturilor româno-egiptene, de stimă reciprocă și colaborare rodnică, a pus în evidență, și de această dată, voința comună de a conferi noi dimensiuni conlucrării bilaterale pe multiple planuri și, deopotrivă, în sfera vieții internaționale, în interesul reciproc, al cauzei păcii și colaborării în întreaga lume.

Dialogul la cel mai înalt nivel de la Cairo a constituit un cadru favorabil pentru o analiză a relațiilor de colaborare dintre România și Egipt pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural, care, în ultimii ani, au cunoscut un curs continuu ascendent, în conformitate cu înțelegerile convenite cu ocazia precedentelor întîlniri la nivel înalt. Pornindu-se de la rezultatele obținute pînă acum, care au dus la amplificarea și diversificarea schimburilor economice, tehnico-științifice și de cooperare în producție, a posibilităților sporite pe care le oferă potențialul celor două țări, s-a relevat necesitatea de a se acționa, în continuare, pentru dezvoltarea și amplificarea acestor raporturi pe multiple planuri în interesul reciproc. În cadrul convorbirilor, s-a reafirmat, totodată, convingerea că extinderea și adîncirea, și în viitor, a relațiilor bilaterale va contribui la întărirea prieteniei dintre popoarele român și egiptean, la promovarea cauzei generale a păcii, înțelegerii, independenței naționale, colaborării și progresului în întreaga lume.

De asemenea, președintele Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și președintele Republicii Arabe Egipt, Mohamed Hosni Mubarak, au efectuat un schimb de opinii cu privire la problemele actuale ale situației politice și economice mondiale, prilej cu care a fost evidențiat faptul că cele două țări au poziții și puncte de vedere identice sau foarte apropiate vizînd problemele majore ale lumii contemporane.

În cursul convorbirilor, cei doi șefi de stat au relevat că, în evoluția evenimentelor din ultima vreme, s-au înregistrat unele elemente pozitive, îndeosebi în domeniul dezarmării și al încetării unor conflicte armate, ceea ce nu este, însă, suficient, situația mondială menținîndu-se contradictorie și complexă. Pornind de la aceste realități, a fost subliniată necesitatea încheierii unor noi acorduri în direcția realizării unui program complex de dezarmare, cu componentele sale esențiale : lichidarea armelor nucleare și a altor arme de distrugere în masă, reducerea substanțială a armamentelor clasice, a efectivelor și cheltuielilor militare. Abordarea problematicii dezarmării a prilejuit și evidențierea rolului însemnat al Europei în cadrul acestui proces, în preîntîmpinarea unei catastrofe nucleare. Pornind de la aceste considerente, președinții României și Egiptului și-au exprimat speranța că, la reuniunea de la Viena, se vor înregistra progrese reale, în măsură să ducă la elaborarea unui document cuprinzător și echilibrat, care ar contribui la dezvoltarea colaborării multilaterale între state, cît și la întărirea încrederii, înțelegerii și păcii pe continent și în întreaga lume. Cei doi șefi de stat s-au pronunțat, de asemenea, pentru crearea de zone ale păcii, colaborării și bunei vecinătăți atît în Balcani, cît și în centrul și nordul Europei, în Marea Mediterană și în alte părți ale lumii.

O amplă analiză a fost consacrată problemei soluționării conflictelor existente în unele regiuni ale lumii. Din schimbul de opinii s-a degajat, cu pregnanță, ideea că singura modalitate care poate oferi o rezolvare viabilă oricăror diferende este calea politică, a tratativelor. Desigur, o importanță prioritară a fost acordată examinării situației din Orientul Mijlociu. Cei doi președinți au subliniat că, în actualele condiții, se impune organizarea conferinței internaționale — sub egida O.N.U. — la care să participe toate părțile interesate, inclusiv Organizația pentru Eliberarea Palestinei și Israelul, precum și membrii permanenți ai Consiliului de Securitate. S-a subliniat că această conferință trebuie să ofere cadrul adecvat soluționării, pe cale politică, prin tratative, a problemelor din Orientul Mijlociu, care să ducă la instaurarea unei păci globale, juste și durabile în această parte a lumii, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, a recunoașterii dreptului poporului palestinian la autodeterminare, inclusiv la crearea unui stat palestinian independent. Abordînd situația existentă în zona Golfului, președinții României și Egiptului au salutat încetarea conflictului dintre Iran și Irak și au exprimat, totodată, speranța că, prin negocierile directe, se va ajunge la încetarea conflictului și, în cele din urmă, la instaurarea deplină a păcii în regiune. În continuare, au fost abordate probleme ale continentului african, cei doi șefi de stat exprimîndu-și solidaritatea față de popoarele africane în lupta pentru eradicarea colonialismului, neocolonialismului, consolidarea independenței naționale și realizarea unei dezvoltări economice și sociale de sine stătătoare, un rol tot mai însemnat în soluționarea acestor probleme — sînt de părere cei doi șefi de stat — revenind Organizației Unității Africane. Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Mohamed Hosni Mubarak s-au pronunțat pentru lichidarea conflictelor din Africa australă și, în context, au exprimat sprijinul celor două țări față de lupta poporului namibian, sub conducerea SWAPO, pentru obținerea independenței naționale. Cei doi șefi de stat au condamnat cu fermitate politica de apartheid.

În cadrul analizei consacrate situației economice mondiale, s-a relevat necesitatea lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale, obiective la care — sînt de părere România și Egiptul — o contribuție însemnată ar avea-o convocarea unei conferințe internaționale, sub egida O.N.U., la care să participe, în mod egal, atît țările în curs de dezvoltare cît și cele dezvoltate, conferință care ar putea conduce la soluții reciproc acceptabile.

În urma schimbului de opinii asupra unor importante aspecte ale vieții internaționale, președinții Nicolae Ceaușescu și Mohamed Hosni Mubarak au relevat o idee-cadru, de evidentă însemnătate, care se referă la democratizarea relațiilor dintre state în actualele condiții : diversitatea problemelor abordate — subliniază cei doi șefi de stat — impune participarea activă a tuturor statelor, la soluționarea acestora, indiferent de mărime sau de orînduire socială, un rol deosebit avîndu-l, în acest sens, Organizația Națiunilor Unite și alte organisme internaționale. În acest context, țările mici și mijlocii, în curs de dezvoltare și nealiniate, care alcătuiesc majoritatea țărilor lumii, trebuie să-și spună cuvîntul în toate problemele majore, fiind nemijlocit interesate în edificarea unei lumi a păcii și colaborării între toate națiunile.

Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Mohamed Hosni Mubarak și-au exprimat, la încheierea convorbirilor, voința de a întări colaborarea pe plan internațional, în cadrul O.N.U. și al altor organisme, contribuind, în acest fel, la făurirea păcii, înțelegerii și cooperării în întreaga lume.

Noul dialog la nivel înalt româno-egiptean de la Cairo a marcat o etapă importantă în extinderea și diversificarea relațiilor de prietenie și colaborare rodnică între cele două țări și popoare, el fiind, totodată, un factor determinant pentru cursul continuu ascendent al raporturilor de conlucrare dintre cele două state pe arena internațională.

M. Brumă

Necesitatea creşterii rolului şi eficacităţii Naţiunilor Unite

Naţiunile Unite au devenit un for indispensabil şi unic, în cadrul căruia toate ţările lumii pot — fără a se ţine cont de mărimea lor, de stadiul de dezvoltare, de opţiunile lor politice şi ideologice — să comunice între ele, să coopereze, să întărească legăturile care le unesc, să depăşească diferenţele care le separă. Naţiunile Unite înseşi şi tot ce ele au realizat pentru cauza păcii şi progresului sînt cel mai bun răspuns dat celor care sînt tentaţi să ignore rolul Organizaţiei mondiale în realităţile lumii de astăzi.

Deşi, la crearea sa, a avut ca exemplu şi ca precedent Liga Naţiunilor, O.N.U. a fost formată şi, mai ales, a devenit — prin trăsăturile sale, prin organizarea, funcţionarea şi activitatea sa de peste 40 de ani — o organizaţie internaţională universală, cu caracter general, deosebit de originală, destinată să contribuie, pe multiple planuri, la soluţionarea problemelor privind pacea, securitatea şi cooperarea mondială, la promovarea, cu mijloace specifice, a principiilor şi normelor dreptului internaţional şi la stimularea dezvoltării progresiste a acestora.

Într-o analiză a rolului O.N.U., se impune a fi evidenţiată contribuţia pe care Organizaţia a adus-o la eforturile popoarelor, consacrate soluţionării marilor probleme internaţionale, pentru împiedicarea izbucnirii unui nou război mondial, cu consecinţele incalculabile pe care le-ar avea, pentru întreaga omenire, folosirea armelor nucleare. Desigur, în această analiză trebuie avute în vedere conjunctura internaţională şi circumstanţele în care a fost creată O.N.U. Concepută într-o lume zdruncinată din temelii de calamităţile războiului şi a dorinţei profunde a omenirii de a-l aboli pentru totdeauna, O.N.U. a apărut ca o victorie a popoarelor împotriva celor mai retrograde forţe ale vieţii internaţionale. În condiţiile istorice din timpul şi după încheierea celui de-al doilea război mondial, în relaţiile internaţionale au apărut noi factori şi tendinţe cu trăsături democratice, dar, în acelaşi timp, s-au păstrat sechelele politicii imperialiste şi colonialiste.

De la înfiinţarea Naţiunilor Unite, în urmă cu 43 de ani, şi pînă astăzi, în lume s-au petrecut mari transformări revoluţionare, sociale şi naţionale. Sistemul internaţional actual conţine coordonate şi parametri calitativ noi, atît în ce priveşte evoluţia raportului de forţe, cît şi în privinţa dimensiunilor globale ale marilor probleme internaţionale, a strînsei lor interdependenţe, care fac necesară participarea tuturor statelor la soluţionarea acestora.

„Apreciem — declara preşedintele României, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, în timpul vizitei în Republica Unită Tanzania — **că problemele complexe din viaţa internaţională impun participarea activă la rezolvarea lor, în condiţii de deplină egalitate, a tuturor ţărilor, şi îndeosebi a ţărilor mici şi mijlocii, a ţărilor în curs de dezvoltare şi nealiniate, care constituie marea majoritate a lumii şi sînt direct interesate într-o politică de pace, de independenţă şi largă colaborare internaţională.**

Este necesar să crească şi mai mult rolul O.N.U. şi al altor organisme internaţionale în viaţa mondială, în democratizarea relaţiilor dintre state şi în asigurarea participării tuturor ţărilor la soluţionarea problemelor grave şi complexe care preocupă întreaga omenire".

În actualul context al evoluţiei mondiale, problema perfecţionării Organizaţiei Naţiunilor Unite, a creşterii rolului Organizaţiei mondiale şi adaptării sale la realităţile zilelor noastre constituie o necesitate obiectivă. Căci, în faţa mutaţiilor intervenite în lume, numeroase reacţii ale Naţiunilor Unite au avut un caracter relativ limitat ; pentru a soluţiona probleme noi, O.N.U. a creat organisme noi, într-o viziune mai curînd funcţionalistă, cu un puternic accent specializat şi tehnic. Se afirmă, de aceea, tot mai mult ideea ca, în funcţie de profunzimea schimbărilor în viaţa internaţională, mecanismul de adaptare al O.N.U. să fie de tipul autoorganizării, care presupune un nou nivel de activitate orientată spre măsuri concrete şi eficace ; iar aceasta, cu atît mai mult, cu cît actul constitutiv al O.N.U. — Carta — prezintă, din acest unghi de vedere, o serie de „vicii congenitale". De pildă, una din deficienţele cele mai importante ale Cartei este că ea nu conţine, nici în cadrul principiilor fundamentale şi nici al altor dispoziţii, necesitatea dezarmării ; ea nu impune nici o obligaţie statelor membre de a reduce armamentele lor naţionale ; Carta nu relevă nici chiar faptul că menţinerea păcii cere, înainte de toate, înfăptuirea dezarmării.

ROMÂNIA
mari idei în acţiune

Cu toate limitele sale, Carta O.N.U. constituie, însă, un jalon important, de anvergură istorică, pe calea instaurării unor relaţii noi în lume, în raport cu perioada interbelică, bazată pe principiile fundamentale ale dreptului internaţional şi, înainte de toate, pe respectul reciproc al suveranităţii şi al dreptului fiecărui popor de a-şi hotărî singur soarta. Punerea de acord a Cartei O.N.U. cu realităţile lumii contemporane, cu aspiraţiile vitale ale popoarelor este una din modalităţile de creştere a eficienţei şi rolului Organizaţiei mondiale acceptată, astăzi, de marea majoritate a statelor. Dar ea nu trebuie absolutizată. Pentru realizarea acestui obiectiv se impune împletirea, în mod armonios şi eficient, a mai multor posibilităţi, care, însumate, să ridice Organizaţia la nivelul aspiraţiilor de pace, colaborare şi dezvoltare ale popoarelor.

Astfel, în ce priveşte Adunarea Generală a O.N.U., ca organ cu vocaţie de universalitate, se impune ca ea să aibă un rol sporit în dezbaterea şi soluţionarea marilor probleme care confruntă omenirea. Activitatea de pînă acum a acestui organ al O.N.U. evidenţiază faptul că Adunarea Generală este cel mai bun barometru al evoluţiei relaţiilor politice internaţionale, reflectînd cel mai bine aspiraţiile tuturor ţărilor şi popoarelor spre o existenţă paşnică, în ciuda diferenţelor politice, economice, ideologice, sociale şi culturale existente. Transformările revoluţionare petrecute în lume, schimbarea radicală a componenţei O.N.U., complexitatea şi diversitatea problemelor cu care este confruntată Organizaţia impun ca Adunarea Generală — organul cel mai reprezentativ, din care fac parte toate statele membre — să coordoneze întreaga activitate, să îndrume celelalte organe ale O.N.U. cu participare redusă.

Pornind de la obiectivele O.N.U. de a menţine pacea şi securitatea internaţională, problematica dezarmării, în special a dezarmării nucleare, a ajuns, treptat, în atenţia Organizaţiei mondiale. Adunarea Generală şi-a constituit, în sistemul O.N.U. sau în afara lui, alte organe subsidiare, care să acţioneze în vederea înfăptuirii dezarmării. Militînd consecvent pentru dezarmare, Adunarea Generală a adus contribuţii importante la dezbaterea unor probleme majore ale opririi cursei înarmărilor, cum sînt : interzicerea experienţelor nucleare, neproliferarea acestor arme, crearea de zone denuclearizate în diferite părţi ale lumii. Totuşi — aşa cum a evidenţiat-o şi ultima sesiune specială a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, din anul acesta —, rezultatele obţinute nu sînt pe măsura cererilor legitime ale popoarelor de a se pune capăt cursei înarmărilor, de a fi înlăturat pericolul unui nimicitor război nuclear, care ar pune în cauză însăşi existenţa umanităţii. De aceea, se impune ca problematica dezarmării generale şi complete să devină una dintre cele mai importante sarcini ale Adunării Generale.

Realitatea contemporană demonstrează clar că, pentru menţinerea păcii şi securităţii internaţionale, trebuie rezolvate problemele economice şi sociale ce confruntă omenirea. În absenţa unei largi cooperări între naţiuni, nu poate exista o atmosferă propice menţinerii păcii în lume. De aceea, se impune ca O.N.U. să acţioneze cu hotărîre, prin măsuri eficiente, pentru înlăturarea structurilor care au generat şi menţin subdezvoltarea, să sprijine ţările în curs de dezvoltare pentru făurirea unor economii naţionale care să permită progresul tuturor popoarelor.

Atunci cînd se vorbeşte de îmbunătăţirea activităţii O.N.U. şi creşterea rolului ei în viaţa internaţională, trebuie să se aibă, de asemenea, în vedere o democratizare a structurii şi activităţii Consiliului de Securitate, prin sporirea numărului membrilor săi nepermanenţi, folosirea judicioasă, în interesul general al păcii şi securităţii tuturor popoarelor, a dreptului de veto, acordat, prin Cartă, marilor puteri. Se cuvine, totodată, să se acorde o atenţie sporită procedurii de lucru şi principiului consensului în funcţionarea şi activitatea Adunării Generale şi a Consiliului de Securitate.

Îmbunătăţirea activităţii O.N.U. este un imperativ de strictă actualitate. Pornind de la această convingere, România, membră a O.N.U. din 1955, a acţionat şi acţionează pentru creşterea rolului acesteia în viaţa internaţională.

Se poate spune că România, preşedintele Nicolae Ceauşescu au făcut din problematica creşterii rolului şi eficacităţii O.N.U. în viaţa internaţională o componentă de bază a politicii noastre externe. Sub impulsul preşedintelui Nicolae Ceauşescu, ţara noastră a acţionat şi acţionează, cu neslăbită energie, pentru ca O.N.U. să oglindească fidel realităţile lumii de astăzi, să asigure cadrul necesar ca toate statele să aibă posibilitatea de a-şi spune cuvîntul.

O trăsătură esenţială a acţiunilor şi iniţiativelor întreprinse de România, de preşedintele Nicolae Ceauşescu la O.N.U. constă în identificarea lor totală cu interesele majore ale poporului român şi, în acelaşi timp, cu imperativele cooperării şi înţelegerii între toate statele, indiferent de mărime, putere sau orînduire social-politică. Ele au fost şi sînt menite să asi-

gure, pe plan extern, climatul de pace necesar pentru înfăptuirea cu succes, pe plan intern, a grandioaselor planuri de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, și să creeze, totodată, condiții favorabile dezvoltării unei largi cooperări internaționale.

De aceea, acțiunile și inițiativele României sînt axate pe problemele cardinale ale lumii contemporane, înscriindu-se, totodată, pe direcțiile înfăptuirii obiectivelor fundamentale proclamate în Carta O.N.U. Țelul demersurilor politice și diplomatice românești a fost și rămîne, într-adevăr, promovarea consecventă a unor soluții realiste pentru marile probleme ce confruntă omenirea și a căror rezolvare este de însemnătate vitală pentru însăși existența omenirii. În fruntea lor se situează cele care vizează oprirea cursei înarmărilor, îndeosebi a celor nucleare, și trecerea la măsuri efective de dezarmare, soluționarea, exclusiv pe calea negocierilor și prin alte mijloace și metode de reglementare pașnică, a tuturor diferendelor și situațiilor conflictuale dintre state, depășirea stării de subdezvoltare și statornicirea unor noi raporturi, bazate pe egalitate și echitate, între țările bogate și cele sărace, instaurarea noii ordini economice internaționale, asigurarea respectării neabătute, de către toate statele, a principiilor fundamentale ale dreptului internațional contemporan, întărirea rolului și eficacității Organizației Națiunilor Unite, ca principal cadru mondial de armonizare a pozițiilor, acțiunilor și intereselor tuturor țărilor lumii.

O trăsătură a acțiunilor și inițiativelor întreprinse de România la O.N.U. constă în caracterul lor de anticipație și previziune, în fundamentarea lor științifică, în efectul determinant asupra unor deschideri noi, democratice în raporturile internaționale. Propuneri de primă importanță inițiate de România au devenit baze și puncte de pornire pentru dezvoltări calitativ noi pe arena mondială.

În acest spirit, **Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.** a examinat și aprobat zilele trecute **propunerile privind participarea Republicii Socialiste România la cea de-a 43-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite.**

Astfel, în baza mandatului încredințat, delegația țării noastre va promova considerentele și propunerile României, concepția și inițiativele tovarășului Nicolae Ceaușescu în problematica vitală a dezarmării, militînd, totodată, în continuare pentru întărirea conlucrării internaționale, soluționarea prin mijloace pașnice, prin tratative a conflictelor în diferite regiuni ale globului, pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea noii ordini economice mondiale. De asemenea, de mare semnificație este propunerea României, înscrisă pe ordinea de zi a actualei sesiuni a Adunării Generale, privind răspunderea statelor de a nu admite pe teritoriul lor manifestări naționaliste, șovine, rasiste și antisemite și de a nu instiga și sprijini asemenea activități pe teritoriul altor țări. În același timp, conform mandatului încredințat, delegația țării noastre va sublinia răspunderea ce revine statelor pentru apărarea mediului înconjurător și prevenirea poluării acestuia, ca urmare a acumulării de reziduuri toxice și radioactive, pentru întărirea cooperării internaționale în vederea soluționării acestor probleme.

Propunerile românești se remarcă printr-o abordare, în profunzime și globală, a problematicii creșterii rolului O.N.U., urmărind ca Organizația să-și realizeze, cît mai eficient, misiunea ce-i revine, să constituie un scut al păcii, securității, cooperării și dezvoltării libere a popoarelor.

dr. Aurel Zamfirescu

Conflictele armate — o „cale" infirmată de realitate

Contradicțiile puternice — politice, economice, militare —, care se manifestă în lume, sînt urmarea directă a continuării cursei înarmărilor, a perfecționării și creării de noi arme nucleare, a conflictelor și stărilor de tensiune din diferite zone, a crizei economice mondiale și a agravării, în acest context, a situației țărilor în curs de dezvoltare. În ultimul timp, continuă să se înregistreze unele afirmări ale eficacității dialogului în relațiile internaționale, dar, cu toate acestea, există numeroase conflicte armate cu caracter local, se mențin zone de încordare și conflict în care sînt antrenate numeroase țări, cu deosebire în curs de dezvoltare. Potrivit datelor furnizate de SIPRI, la sfîrșitul anului 1986, în lume erau în curs de desfășurare 36 de conflicte armate, angajînd forțe armate din 41 de țări ; dintre acestea, 4 conflicte datau din anii '40, 7 din anii '60, 17 din anii '70, și 8 din anii '80. 20 de milioane de persoane și-au pierdut viața pe această cale. Acțiunile agresive desfășurate, în anii '80, de R.S.A. împotriva unor state vecine, ca Mozambic, Angola, Botswana și Zimbabwe, le-au provocat acestora pierderi în valoare de 25—30 de miliarde de dolari ; datorită situației conflictuale din Nicaragua, Salvador și Guatemala, țările Americii Centrale au pierdut, în ultimii șapte ani, circa 30 miliarde de dolari ; pierderi uriașe au înregistrat și statele din Orientul Mijlociu, numai pentru reconstrucția Libanului apreciindu-se că ar fi necesare 100 miliarde de dolari ; războiul dintre Iran și Irak a provocat celor două țări, în opt ani de desfășurare, pierderi de aproximativ 400 miliarde de dolari. Evaluări și inventarieri recente indică efectivele participante la 19,7 milioane militari. S-a recurs la violență armată de pînă la 5 ori mai mult, după anul 1945, decît în perioada antebelică. Neputîndu-se contesta imoralitatea unui război nuclear global, se încearcă, în zilele noastre, a se acredita ideea că, sub termenul de „conflict armat regional", acțiunea unui stat sau a altuia ar fi mai puțin imorală. Prea ușor se recurge la soluții militare, la acte de forță sau la amenințarea cu forța, prea ușor se face uz de arme, se trimit forțe armate, corpuri expediționare, flote navale sau aeriene, în loc să se treacă la tratative, la negocieri pentru reglementarea pașnică a problemelor litigioase.

Desigur, într-o lume atît de complexă și contradictorie, caracterizată prin coexistența unor state cu sisteme sociale diferite, cu un potențial economic, uman și militar inegal, cu o mare varietate de experiențe istorice, o lume în care se confruntă atîtea interese, este inevitabil să apară probleme sau neînțelegeri, nemulțumiri sau diferende între diferitele state sau grupări de state. În asemenea condiții, este evident că neînțelegerile nu trebuie să se cronicizeze sau să se înrăutățească și să se ascută. Deoarece, așa cum o atestă faptele, atunci cînd diferendele se adîncesc, se accentuează pericolul recurgerii la arme. Experiența dovedește că practica recurgerii la forță este nocivă pe multiple planuri, atît prin faptul că produce victime și distrugeri materiale popoarelor implicate, cît și prin aceea că deteriorează climatul internațional, întreține și mărește tensiunea pe plan mondial. Deși, în cazul unor „conflicte locale", teatrul de acțiuni militare este limitat din punct de vedere geografic, consecințele politice depășesc, într-o măsură sau alta, relațiile dintre participanții locali, de multe ori și în conflictele interne, fiind implicate mari puteri. Acestea participă direct sau indirect, influențează, într-un fel sau altul, evoluția stărilor conflictuale, în funcție de interesele lor strategice globale, de vechea politică a împărțirii zonelor de influență. Orice motivații sau justificări s-ar aduce menținerii tensiunii sau conflictelor armate, în speță politicii de forță, acestea sînt lipsite de orice consistență, constituie un suport pentru intensificarea cursei înarmărilor, pentru conservarea și proliferarea focarelor de tensiune militară, de confruntare armată deschisă, cu mijloace de luptă clasice, dar și sub amenințarea folosirii armelor nucleare, slujesc dictatului imperialist, amestecului în treburile interne ale altor state.

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

Pornind de la considerentul că pacea popoarelor este indivizibilă, că ciocnirile armate și tensiunile nu pot soluționa problemele de la care pornesc, ci, dimpotrivă, le complică și mai mult, România susține că diferendele trebuie imediat aduse la masa negocierilor. Numai această cale conduce la crearea unui climat de încredere, capabil să consolideze posibilitățile găsirii unor mijloace eficiente de stingere a focarelor de conflict. Este adevărat, în viața internațională au avut loc unele evoluții încurajatoare, dar situația continuă să se mențină încă deosebit de complexă și contradictorie. În procesul abordării, reducerii și stingerii unui șir de focare de război, au fost realizate unele străpungeri. În Africa australă, evoluțiile în direcția unei soluționări prin tratative a problemelor litigioase deschid noi perspective pentru împlinirea aspirațiilor popoarelor din zonă, cu condiția ca politica agresivă a R.S.A. să nu recidiveze. Interes suscită convorbirile liderilor comunităților greacă și turcă din Cipru. Cu deosebită atenție sînt urmărite evoluțiile din zona Golfului, în vederea consolidării încetării focului și încetării definitive a conflictului iraniano-irakian. Acordul asupra situației din jurul Afganistanului este rezultatul unor negocieri și urmează a fi în întregime îndeplinit de toate părțile. De un an se acționează pentru aplicarea prevederilor acordului colectiv de compromis, „Esquipolas II", pentru America Centrală, deși, pe parcurs, s-au ivit noi și noi probleme. În diferite cadre — bi și multilaterale — este examinată o gamă largă de probleme regionale vizînd sprijinirea proceselor de reglementare a situațiilor conflictuale existente în Orientul Mijlociu, America Centrală, sudul Africii, în jurul Afganistanului, între Iran și Irak, în sud-estul asiatic.

Toate acestea aduc confirmări justeței poziției principiale a țării noastre, potrivit căreia negocierile sînt singura alternativă la recurgerea la forță, ce nu a făcut și

nu face decît să ducă la crearea de noi probleme în relaţiile dintre state şi la noi focare de tensiune. Preşedintele Nicolae Ceauşescu, care a fundamentat poziţia de maximă importanţă, conform căreia nu există diferende, indiferent de provenienţa lor, de natura şi regiunea unde s-ar manifesta, care să nu poată fi soluţionate prin negocieri, sublinia, recent: **„România se pronunţă ferm şi acţionează neabătut pentru lichidarea conflictelor şi soluţionarea tuturor problemelor litigioase din diferite regiuni ale lumii numai pe cale politică, prin tratative".**

Sînt unanim recunoscute şi larg apreciate poziţiile principiale, consecvente, constructive ale României socialiste, de soluţionare, pe cale politică, a conflictelor existente în diferite zone ale lumii. Fidelă politicii sale de pace şi colaborare, orientărilor programatice, de inestimabilă valoare, conţinute şi în Tezele din aprilie România desfăşoară o susţinută diplomaţie de soluţionare politică a problemelor dintre state şi, într-o sferă mai largă, a oricăror dificultăţi existente pe plan internaţional. Astfel, România apreciază că, de o importanţă deosebită pentru situaţia din Orientul Mijlociu este organizarea, în cel mai scurt timp, a unei conferinţe — sub egida O.N.U. — la care să participe toate ţările interesate, inclusiv O.E.P., precum şi Israelul, şi membrii permanenţi ai Consiliului de Securitate. Ţara noastră a salutat încetarea războiului între Iran şi Irak şi îşi exprimă speranţa că, în cadrul negocierilor începute sub egida O.N.U., se vor depune toate eforturile — şi de o parte, şi de alta — în vederea găsirii unor soluţii reciproc acceptabile privind reglementarea definitivă a conflictului din zona Golfului. România — care a sprijinit activ lupta de eliberare naţională a popoarelor şi se pronunţă ferm pentru lichidarea oricărei politici neocolonialiste, pentru respectarea neabătută a dreptului fiecărei naţiuni de a se afirma potrivit propriilor aspiraţii, de libertate şi independenţă — sprijină eforturile ce se desfăşoară pentru dobîndirea independenţei Namibiei, precum şi celelalte iniţiative privind reglementarea paşnică a altor probleme din Sudul şi Vestul Africii, din America Centrală, din Asia de sud-est. Pe aceeaşi linie, se înscriu numeroase iniţiative în cadrul O.N.U. ale României, vizînd întărirea legalităţii internaţionale şi perfecţionării mecanismelor de reglementare paşnică a diferendelor interstatale. Vorbind de noua gîndire politică, în noile condiţii internaţionale, marcate de existenţa armelor nucleare, preşedintele Nicolae Ceauşescu arăta că aceasta presupune renunţarea, în primul rînd la armele nucleare, dar şi **„renunţarea completă la calea militară de soluţionare a problemelor dintre state".** Prin desfăşurarea unei largi şi neobosite activităţi pentru transpunerea în fapte a acestei cerinţe vitale a epocii noastre, prin activitatea politică şi diplomatică, prin importantele întîlniri şi convorbiri ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu, România îşi exprimă convingerea că traducerea în viaţă a acestui principiu la scară mondială ar fi în măsură să contribuie la asigurarea dezvoltării libere şi progresului tuturor popoarelor, în pace şi colaborare.

N. Pătraşcu

PHENIAN

A 40-a aniversare a creării R. P. D. Coreene

Participarea la festivităţi a delegaţiei de partid şi guvernamentale conduse de primul ministru al Guvernului Republicii Socialiste România

Săptămîna trecută, în R.P.D. Coreeană s-au desfăşurat ample festivităţi consacrate împlinirii a 40 de ani de la proclamarea Republicii, ţara noastră fiind reprezentată de o delegaţie de partid şi guvernamentală, condusă de tovarăşul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al Guvernului Republicii Socialiste România. Primirea oaspetelui român de către tovarăşul Kim Ir Sen, secretar general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, preşedintele Republicii Populare Democrate Coreene, convorbirile oficiale dintre primul ministru al guvernului român şi premierul Consiliului Administrativ al R.P.D. Coreene, mitingul prieteniei româno-coreene au reprezentat momentele de vîrf ale participării delegaţiei române la sărbătoarea poporului prieten coreean.

Cu prilejul primirii, de către secretarul general al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, preşedintele R.P.D. Coreene, a primului ministru român, între tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Kim Ir Sen a avut loc un schimb de mesaje.

Din partea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi a tovarăşei Elena Ceauşescu au fost transmise tovarăşului Kim Ir Sen călduroase felicitări, urări de noi şi importante realizări în dezvoltarea economico-socială a ţării, în lupta pentru înfăptuirea legitimei aspiraţii a naţiunii coreene — reunificarea patriei —, împreună cu cele mai bune urări de sănătate deplină şi ani mulţi de viaţă, spre binele, fericirea şi prosperitatea poporului coreean.

Mulţumind pentru mesajul prietenesc ce i-a fost adresat, tovarăşul Kim Ir Sen a transmis, din partea sa, tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi tovarăşei Elena Ceauşescu un salut frăţesc, cordial şi cele mai bune urări de fericire personală iar poporului român prieten urări de noi şi mari succese în edificarea societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

În cadrul întrevederii, desfăşurată într-o atmosferă de caldă prietenie, s-a dat o înaltă apreciere dezvoltării continue a relaţiilor tradiţionale de colaborare şi solidaritate militantă între cele două partide, ţări şi popoare, în dezvoltarea cărora rolul determinant îl au întîlnirile şi convorbirile dintre tovarăşii Nicolae Ceauşescu şi Kim Ir Sen, înţelegerile convenite şi documentele semnate cu aceste prilejuri.

S-a procedat la o informare reciprocă asupra problemelor care preocupă partidele şi ţările noastre în construcţia socialistă. Tovarăşul Kim Ir Sen şi-a exprimat satisfacţia pentru modul în care se respectă şi se aduc la îndeplinire înţelegerile şi hotărîrile convenite cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, ceea ce conferă o perspectivă şi mai largă pentru adîncirea colaborării şi cooperării în interesul celor două ţări şi popoare. al cauzei socialismului, păcii, destinderii şi colaborării multilaterale. S-a exprimat convingerea că vor fi luate măsuri pentru finalizarea grabnică a obiectivelor de colaborare şi cooperare convenite, iar organismele guvernamentale vor acţiona cu hotărîre pentru traducerea lor în viaţă, creînd astfel premise pentru amplificarea şi adîncirea pe mai departe a relaţiilor economice între România şi R.P.D. Coreeană.

În cadrul convorbirilor oficiale, desfăşurate la Phenian, între tovarăşul Constantin Dăscălescu şi tovarăşul Li Gîn Mo, membru al Biroului Politic al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, premierul Consiliului Administrativ al R.P.D. Coreene, au fost examinate probleme ale dezvoltării şi adîncirii în continuare, pe multiple planuri, a relaţiilor de prietenie şi colaborare dintre România şi R.P.D. Coreeană. S-a dat o înaltă apreciere rolului hotărîtor pe care îl au, în realizarea cursului ascendent al relaţiilor româno-coreene, convorbirile şi înţelegerile dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Kim Ir Sen, documentele comune semnate la cel mai înalt nivel.

La mitingul prieteniei româno-coreene, desfăşurat în oraşul Nampho, au fost rostite cuvinte de înaltă apreciere la adresa politicii interne şi externe a partidului şi statului nostru, a realizărilor obţinute de poporul român, sub conducerea P.C.R., a secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Preşedintele Comitetului Administrativ şi de îndrumare Economică al municipiului, Ceang In Sak, a adresat mulţumiri poporului român pentru solidaritatea şi sprijinul consecvent faţă de cauza dreaptă a poporului coreean de reunificare paşnică şi independentă a patriei.

În cuvîntul său, tovarăşul Constantin Dăscălescu a evidenţiat caracterul rodnic al colaborării strînse dintre partidele, guvernele şi popoarele noastre, rolul determinant pe care îl au, în dezvoltarea şi aprofundarea acestor raporturi, înţelegerile şi convorbirile dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Kim Ir Sen. S-a subliniat faptul că dialogul la cel mai înalt nivel a conferit, de fiecare dată, noi valenţe întăririi prieteniei şi colaborării româno-coreene pe multiple planuri — politic, economic, tehnico-ştiinţific şi cultural — în spiritul Tratatului de prietenie şi colaborare şi al documentelor comune adoptate.

În cuvîntul său, tovarăşul Constantin Dăscălescu a relevat sprijinul activ pe care partidul nostru, întregul popor român, personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu l-au acordat şi îl acordă poporului coreean în lupta sa dreaptă pentru restabilirea unităţii naţionale, susţinînd iniţiativele şi propunerile constructive ale R.P.D. Coreene menite să ducă la slăbirea încordării în Peninsula Coreeană şi crearea condiţiilor pentru reunificarea paşnică şi independentă a patriei de către coreenii înşişi, fără nici un amestec din afară.

■

La adunarea solemnă, de la Phenian, consacrată celei de-a 40-a aniversări a proclamării R.P.D. Coreene, la care a participat şi delegaţia de partid şi guvernamentală a Republicii Socialiste România, tovarăşul Kim Ir Sen a prezentat rapor-

→

→

tul „Să înfăptuim cauza socialismului și comunismului sub stindardul revoluționar al Ideii Ciuce", în care a făcut o amplă analiză a eforturilor depuse în ultimele patru decenii pe calea apărării cuceririlor revoluției, în activitatea neîntreruptă de edificare a socialismului și comunismului, a unui stat independent și suveran. Vorbitorul s-a referit la întărirea continuă a unității partidului, care reprezintă interesele fundamentale ale tuturor oamenilor muncii, la rolul său conducător în întreaga activitate politică, economică și socială. Președintele Kim Ir Sen a reafirmat hotărîrea R.P.D. Coreene de a acționa neabătut pentru reunificarea pașnică și independentă a patriei — în conformitate cu dorința și voința întregii națiuni —, ceea ce presupune, în mod necesar, încheierea unui pact de neagresiune între Nord și Sud, angajarea dialogului între cele două părți, încheierea unui acord de pace între R.P.D.C. și S.U.A., retragerea forțelor armate și a armelor nucleare americane din Coreea de Sud, crearea în Peninsula Coreea a unui stat confederal neutru și nealiniat, pe baza recunoașterii reciproce a celeilalte părți și a respectării principiilor coexistenței pașnice.

NICOSIA

Pentru întărirea rolului activ al mișcării de nealiniere în arena mondială

Săptămîna trecută, la Nicosia, s-au desfășurat lucrările Conferinței ministeriale a țărilor nealiniate. Participanții la acest important forum, găzduit de capitala Republicii Cipru, au dezbătut o largă gamă de probleme ale actualității internaționale, cele mai importante fiind cele referitoare la problemele politice și economice ale lumii contemporane. În încheierea conferinței au fost adoptate „Declarația de la Nicosia" și „Documentul final", ambele subliniind, prin modalități specifice, necesitatea sporirii contribuției mișcării de nealiniere la eforturile de pace și dezarmare, eliminarea focarelor de criză, lichidarea subdezvoltării și așezarea relațiilor economice pe baze noi, democratice. S-a hotărît, totodată, ca următoarea reuniune — a 9-a — la nivel înalt a statelor nealiniate să aibă loc anul viitor, la Belgrad (cea de-a 8-a a avut loc în 1986, la Harare).

Desfășurîndu-și lucrările într-o perioadă în care situația mondială continuă să se mențină complexă și contradictorie ca urmare a continuării cursei înarmărilor, perfecționării și creării de noi arme nucleare, a persistenței conflictelor și stărilor de tensiune în diferite regiuni ale lumii, a crizei economice mondiale — care a agravat, îndeosebi, situația economică a țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, adîncind decalajele economice —, Conferința de la Nicosia a evidențiat, în mod firesc, preocuparea participanților față de actualele evoluții, degajîndu-se cerința promovării, în perioada ce urmează, a unei strategii menite să întărească rolul activ și constructiv al mișcării de nealiniere în viața internațională, pentru extinderea sferei și conținutului procesului de destindere, în beneficiul păcii, înțelegerii, colaborării. „Responsabilitatea pentru viitorul omenirii nu poate aparține unui număr limitat de țări, indiferent de mărimea sau puterea lor" — se arată în „Declarația de la Nicosia", documentul subliniind că „mișcarea țărilor nealiniate nu trebuie să fie interesată activ doar în destinderea dintre superputeri", ea putînd să contribuie, realmente, la continuarea democratizării relațiilor internaționale „printr-o participare activă în afacerile mondiale". În condițiile existente ale creșterii interdependenței dintre națiuni, mișcarea de nealiniere — se arată în document — trebuie să se angajeze în extinderea dialogului cu toate grupările și factorii-cheie din arena internațională. De asemenea, pentru ca destinderea să ducă la o pace trainică și globală, aria de cuprindere și conținutul ei trebuie să fie mai largi și să includă un număr mai mare de participanți, se menționează în Declarație, subliniindu-se, în context, că dezarmarea, în special în domeniul nuclear, are în prezent o prioritate mai mare decît oricînd.

În „Documentul final" se apreciază că o serie de evenimente încurajatoare pe scena internațională au confirmat cursul corect al politicii nealiniaților. Salutînd pașii actuali spre destindere, documentul subliniază, totodată, că, în pofida actualului climat mondial mai favorabil, unele țări nealiniate sînt, în continuare, supuse la presiuni menite să slăbească unitatea mișcării. Participanții la conferință au salutat acordul sovieto-american de eliminare a rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune din Europa, exprimînd, însă, în „Documentul final", îngrijorarea față de introducerea de noi tehnologii în producerea armamentelor de distrugere în masă. Din acest motiv, țările nealiniate cer să se pună capăt „politicii de realizare a securității individuale pe calea înarmării". Totodată, nealiniații consideră drept necesară semnarea urgentă a unui document care să interzică producerea, dezvoltarea, depozitarea și utilizarea tuturor tipurilor de arme chimice.

Într-un capitol special, dedicat situației din sudul Africii, documentul subliniază că politica de apartheid se află la originea conflictelor din regiune și cere eradicarea acestui sistem inuman și imoral. De asemenea, miniștrii de externe ai țărilor nealiniate s-au pronunțat pentru soluționarea problemei Saharei occidentale, și-au exprimat sprijinul în favoarea rezolvării problemei cipriote, au reafirmat dreptul poporului kampuchian la autodeterminare, fără interferențe și intervenții externe. Documentul sprijină eforturile în vederea unei reunificări pașnice a Peninsulei Coreea și a reglementării situației din Afganistan, exprimă satisfacția în legătură cu încetarea ostilităților dintre Iran și Irak, cere retragerea trupelor israeliene din teritoriile arabe ocupate, precum și convocarea unei conferințe internaționale de pace în problema Orientului Mijlociu. Țările nealiniate sprijină ideea transformării Oceanului Indian într-o zonă a păcii, reafirmă că Mediterana trebuie să se transforme într-o zonă a păcii, securității și cooperării, își exprimă îngrijorarea față de situația din America Centrală.

Miniștrii prezenți la Nicosia au făcut din nou apel la soluționarea pașnică a tuturor conflictelor. A fost reafirmat, cu hotărîre, rolul central al Națiunilor Unite, ca forum internațional, în menținerea păcii și securității în lume și în rezolvarea conflictelor internaționale.

Problemele economice actuale și poziția mișcării de nealiniere față de rezolvarea acestora sînt tratate în ambele documente adoptate. Apreciind perspectivele economiei mondiale drept sumbre și incerte, „Declarația de la Nicosia" relevă, drept sarcină prioritară a mișcării de nealiniere, folosirea actualei ameliorări a relațiilor politice, în scopul îmbunătățirii situației economice a țărilor în curs de dezvoltare. În „Documentul final" sînt detaliate chestiunile economice considerate drept „predominante": problema datoriilor, politica monetară și financiară, comerțul, protejarea mediului înconjurător și cooperarea economică reciprocă. În ceea ce privește problema datoriilor, documentul apreciază că trebuie reținut faptul că, pînă cînd țările în curs de dezvoltare nu vor înregistra o dezvoltare economică, ele nu vor fi în stare să-și plătească, în mod regulat, datoriile externe.

Documentul final sprijină poziția prezentată în raportul anual al U.N.C.T.A.D., care afirmă că băncile comerciale ar trebui să renunțe la 30 la sută din datoriile a 15 țări cu datoriile cele mai mari. Același document relevă că scăderea constantă a prețurilor materiilor prime exportate de țările în curs de dezvoltare agravează condițiile de comerț, apreciind drept justificată cererea de a se crea un echilibru între prețurile materiilor prime și altor produse exportate de țările în curs de dezvoltare și prețurile produselor importate de acestea din țările industrializate.

Documentul final exprimă îngrijorarea în legătură cu amenințarea permanentă la adresa mediului înconjurător și apreciază că, dacă nu se iau măsuri urgente, procesul negativ va escalada și va duce, în mod inevitabil, la distrugerea ireparabilă a mediului ecologic.

În capitolul dedicat cooperării reciproce dintre țările nealiniate, se relevă necesitatea bizuirii colective pe forțele proprii și a accelerării procesului de îmbunătățire a cooperării mutuale.

ROMÂNIA — reafirmare a solidarității cu obiectivele și acțiunile mișcării de nealiniere. Prezența României la lucrările Conferinței de la Nicosia a constituit o elocventă mărturie a solidarității țării noastre cu obiectivele mișcării de nealiniere, a înaltei aprecieri acordate rolului acesteia în soluționarea problemelor grave ce confruntă omenirea. De altfel, după cum este cunoscut, Republica Socialistă România participă, de 13 ani în calitate de invitat, la toate activitățile mișcării de nealiniere.

În plenul importantului forum din capitala cipriotă, au fost prezentate poziția și considerentele României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, față de problemele care au făcut obiectul conferinței. Șeful delegației române, Constantin Oancea, adjunct al ministrului afacerilor externe, a arătat, în acest sens, că, în concepția țării noastre, problema fundamentală a epocii actuale o constituie trecerea hotărîtă la dezarmare, în primul rînd nucleară, la lichidarea pericolului de război, pentru apărarea dreptului suprem al oamenilor, al națiunilor la pace, la viață, la existență liberă, independentă și demnă.

România consideră că trebuie să se acționeze cu toată hotărîrea pentru realizarea unui program complex de dezarmare, care să ducă la lichidarea totală și

ȘAPTE ZILE

Identificînd, pe harta lumii, focarele de conflict, punctele ce pot fi astfel marcate se dovedesc nu puține. Ele sînt de dată mai veche sau mai recentă ; evidențiază perioade de acalmie, alternînd cu momente de reluare bruscă a ostilităților ; unele tind să se cronicizeze, altele survin, pentru observatorul neavizat, aparent pe neașteptate. În majoritatea cazurilor, însă, este o realitate faptul că masa negocierilor nu a absentat : fie că a adunat, la un moment dat, părțile, separate apoi de lipsa de încredere și de calm ; fie că a existat ca o permanență, dar întîlnirile s-au desfășurat sporadic, cu hiatusuri marcate de momentele de impas ; fie, în sfîrșit, că s-a impus ca o soluție inevitabilă, după ani de irosiri regretabile și ireparabile, mai ales în vieți omenești.

Necesitatea negocierilor în situații de conflict este, și a fost, îndeobște acceptată ca un adevăr ce se impune prin evidența de netăgăduit a faptelor și a realității celei mai palpabile. Dar drumul parcurs de la recunoașterea ei în plan teoretic pînă la recurgerea concretă la această cale și, mai ales, pînă la menținerea ei vie, funcțională, de natură să genereze soluții durabile și acceptabile pentru interesele părților implicate a fost, adesea, lung, sinuos, marcat de obstacole. Totuși, logica negocierilor — și acesta este un fapt — s-a impus. Nu numai prin însăși forța rațiunii, ci chiar prin presiunea exercitată de lipsa de rezultate a căii militare, de pierderile irecuperabile, afundarea în terenul minat al confruntărilor interminabile, sterile, inclusiv pericolul extinderii lor.

Desfășurîndu-și, zilele trecute, lucrările în localitatea britanică Brighton, participanții la Conferința anuală a Institutului Internațional de Studii Strategice au apreciat că, în ultima vreme, a crescut ponderea conflictelor regionale în evoluția problemelor securității în lume. Focarele conflictuale afectează părțile direct angajate, dar, implicit, prin interdependențele lumii de azi, înseși relațiile internaționale, pacea în ansamblul ei. Ca urmare, soluționarea lor pașnică apare ca o necesitate imperioasă, în primul rînd pentru regiunea unde au loc, dar, în același timp, pentru asigurarea liniștii planetei ; este singura cale în stare să hrănească nu iluzii, ci aspirații reale, posibile de împlinit.

Săptămîna în curs este, sub acest aspect, ilustrativă pentru eforturile ce se depun în numele logicii negocierilor. Dincolo de pașii încă lenți, semnalați de purtătorul de cuvînt al secretarului general al O.N.U., de unele obstacole ce persistă, convorbirile iraniano-irakiene, de la Geneva, continuă. Javier Perez de Cuellar a anunțat, zilele trecute, că va prezenta, în curînd, noi formule de pace pentru reglementarea acestui conflict, aflat acum în momentul decisiv al identificării căilor de deblocare. La Brazzaville, au fost, pe de altă parte, reluate convorbirile cvadripartite privind soluționarea prin mijloace pașnice a situației conflictuale din sud-vestul Africii. Rezultatele ultimei runde a acestor negocieri pot fi apreciate ca pozitive, a declarat Martti Ahtisaari, comisar al O.N.U. pentru Namibia, care a precizat, într-un interviu acordat televiziunii congoleze, că hotărîrile adoptate de delegațiile Angolei, Cubei, S.U.A. și R.S.A. permit să se spere în continuarea rodnică a convorbirilor destinate instaurării păcii în Africa australă. De asemenea, în orașul mozambican Songo s-au desfășurat convorbiri oficiale între președinții Mozambicului și Republicii Africa de Sud, în cadrul primei vizite a unui șef de stat sud-african într-o țară din „prima linie". Convorbirile s-au concentrat asupra modalităților de reactualizare a Acordului de la Nkomati, din 1984, prin care cele două guverne s-au angajat să împiedice lansarea, de către forțele de opoziție, a unor atacuri de pe teritoriul propriu împotriva celeilalte părți. În ce privește America Centrală, dătătoare de speranță sînt, în ultimele zile, declarațiile unor oameni politici din zonă — președinții Nicaraguei, Costa Ricăi, Guatemalei —, care se pronunță pentru organizarea, la o dată cît mai recentă, a unei noi întîlniri regionale la nivel înalt, menită să impulsioneze procesul de pace, să determine „elaborarea unei politici comune în fața presiunilor exercitate din exterior, care împiedică o reglementare pașnică", să ducă la noi pași concreți în aplicarea acordului în materie și să depășească momentul actual de relativ impas al demersurilor negociatoare.

Deloc simple, asemenea negocieri — dintr-o serie, desigur, mai amplă — redau „pulsul" acestei ultime săptămîni, conturîndu-i una din trăsăturile sale specifice. Elementul esențial rămîne perseverența pe această cale, în ultimă instanță finalitatea acestor convorbiri și negocieri.

Anca Voican

definitivă a armelor nucleare, la oprirea experiențelor nucleare și a militarizării Cosmosului. În acest sens, a relevat vorbitorul, este necesar ca S.U.A. și U.R.S.S. să traducă, în cel mai scurt timp, în viață prevederile acordului de eliminare a rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, să intensifice eforturile în vederea încheierii, cît mai curînd, a acordului privind reducerea cu 50 la sută a armelor lor nucleare strategice, să încheie noi acorduri în direcția eliminării treptate a tuturor armelor nucleare, pentru oprirea perfecționării acestora. Un loc important, în acest program, îl ocupă demersurile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, în vederea eliminării armelor chimice și a altor arme de distrugere în masă, a începerii neîntîrziate de tratative pentru reducerea substanțială a armelor convenționale, în prima etapă cu 20 la sută, pentru ca, ulterior, pînă în anul 2000, să se ajungă la o reducere cu cel puțin 50 la sută a acestor armamente. În același timp, România se pronunță și acționează ferm pentru reducerea cheltuielilor militare și alocarea fondurilor rezultate din aceste reduceri pentru dezvoltarea economico-socială a fiecărei țări, precum și pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare.

Un element din ce în ce mai important al măsurilor de dezarmare îl reprezintă, în opinia României, trecerea la desființarea bazelor militare străine de pe teritoriul altor state, retragerea trupelor în interiorul frontierelor naționale, adoptarea de măsuri de creștere a încrederii și securității cît mai substanțiale.

România — a subliniat șeful delegației țării noastre — se pronunță și acționează cu consecvență pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării fără arme nucleare și chimice, fără trupe și baze militare străine. Sprijinim, totodată — a arătat vorbitorul — crearea unor astfel de zone în centrul și în nordul Europei, în alte regiuni ale lumii.

Subliniind necesitatea intensificării activității politico-diplomatice pentru reglementarea, pe cale pașnică, prin tratative, a conflictelor și stărilor de tensiune existente, pentru eliminarea definitivă a forței și a amenințării cu forța din relațiile internaționale, șeful delegației române a arătat că noul mod de gîndire și acțiune în viața internațională trebuie să-și găsească reflectarea într-o abordare nouă și a stărilor de conflict, care să pornească de la necesitatea respectării riguroase a drepturilor legitime ale popoarelor din regiunile respective, de la excluderea cu desăvîrșire a amestecului din afară în treburile lor interne și a intervenției militare, a asigurării dreptului tuturor națiunilor la dezvoltare liberă și independentă.

Ținînd seama de rolul hotărîtor al popoarelor în eliminarea surselor de încordare în relațiile dintre state, de necesitatea creșterii rolului O.N.U. în soluționarea problemelor cardinale ale lumii contemporane, România — a arătat vorbitorul — consideră că ar avea o puternică însemnătate practică în însănătoșirea climatului politic, dacă O.N.U. ar chema toate statele să adopte măsuri concrete pentru combaterea unor cercuri politice care promovează rasismul, apartheidul, naționalismul, manifestările șovine, revanșarde.

În dialogul politic desfășurat pe plan mondial, problemele economice nu ocupă locul pe care îl reclamă gravitatea lor, iar tendința tot mai evidentă de soluționare a lor într-un cadru restrîns prin formule parțiale, se dovedește lipsită de eficiență — a relevat, în continuare, șeful delegației române. De aceea, România, președintele Nicolae Ceaușescu consideră deosebit de important și urgent să fie reluat dialogul economic internațional pentru abordarea globală a problemelor economice, inclusiv a problemelor subdezvoltării și datoriei externe, pentru așezarea relațiilor economice internaționale pe baze noi, democratice. În acest context șeful delegației române a evidențiat importanța propunerii formulate de țara noastră privind organizarea unei conferințe internaționale, în cadrul O.N.U., la care să participe atît țările în curs de dezvoltare, cît și țările capitaliste dezvoltate, pentru ca, în comun, să se ajungă la soluții reciproc acceptabile în vederea reglementării globale a problemelor economice — inclusiv a problemelor subdezvoltării și datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare. În același timp, a fost relevată însemnătatea convocării unei conferințe la nivel înalt a țărilor în curs de dezvoltare, care să dezbată și să promoveze noi căi și mijloace de întărire a colaborării lor și, totodată, să stabilească o strategie comună pentru negocierile cu țările dezvoltate. Șeful delegației țării noastre a arătat, de asemenea, că România se declară în favoarea propunerii țărilor nealiniate de convocare a unei conferințe internaționale pe probleme monetar-financiare, pentru o reformă a sistemului monetar și financiar internațional.

În încheiere, a fost reafirmată dorința și hotărîrea României de a acționa, și în continuare, pentru dezvoltarea pe multiple planuri a cooperării economice și a schimburilor sale comerciale cu țările nealiniate, cu alte țări în curs de dezvoltare, pe baze reciproc avantajoase.

C. Vasile

VIENA

Reluarea lucrărilor Reuniunii general-europene

— exigențe pentru elaborarea unui document final substanțial și echilibrat —

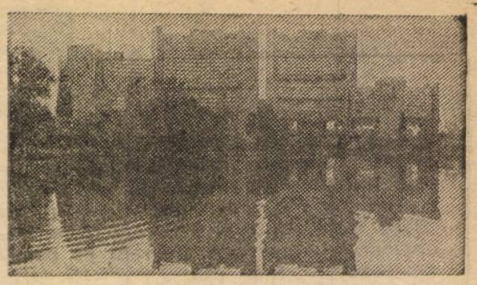

La 29 august, lucrările Reuniunii de la Viena pentru securitate și cooperare în Europa au intrat în cea de-a șaptea rundă, statele participante declarînd că sînt hotărîte să depună noi eforturi pentru finalizarea documentului Reuniunii și încheierea acesteia într-un termen cît mai scurt.

În etapele anterioare s-au realizat o serie de înțelegeri în probleme importante privind securitatea și dezarmarea, creșterea încrederii, cooperarea economică și tehnico-științifică, în domeniile culturii, educației, informației, contactelor umane și altele, documentul final al Reuniunii fiind, practic, convenit în marea majoritate a componentelor sale. Nu s-a ajuns, însă, la un acord asupra ansamblului documentului final datorită încercărilor unor state de a impune tuturor celorlalte țări participante la Reuniune concepte și angajamente care se îndepărtează de la prevederile Actului final de la Helsinki și ale Documentului Reuniunii de la Madrid și care, prin conținutul lor și scopul urmărit, nu pot fi acceptate, împiedicînd, astfel, realizarea consensului asupra textului documentului final al Reuniunii.

Este de neînțeles, de exemplu, de ce unele state insistă ca, în documentul final al Reuniunii de la Viena, să figureze prevederi care ar duce la proliferarea sectelor religioase, la propagarea obscurantismului, făcîndu-se abstracție de afirmarea și dezvoltarea convingerilor științifice despre lume și viață ale oamenilor. Nici în Actul final de la Helsinki, nici în Documentul de la Madrid sau în vreun alt instrument politic sau juridic internațional, libertatea de gîndire sau de conștiință nu este limitată la o împărțire simplistă și arbitrară a oamenilor în credincioși și necredincioși. În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, și avînd în vedere gradul actual de dezvoltare a societății, faptul că, în toate țările participante la Reuniune, există reglementări specifice în domeniul vieții religioase, apare nu numai ca fiind superfluă, dar și inoportună, repetarea sau detalierea în documentul final al forumului de la Viena a unor reglementări existente sau formularea altora care țin de competența exclusivă a fiecărui stat și a cultelor din țara respectivă.

În România, statul a creat toate condițiile pentru ca biserica, cultele religioase să-și desfășoare activitatea în mod neîngrădit, pe baza statutului lor, pentru ca atît convingerile, cît și practicile religioase să fie exercitate liber. Asemenea condiții sînt asigurate și garantate prin Constituție, prin alte legi corespunzătoare, prin sprijinul material pe care statul îl acordă desfășurării activităților celor patrusprezece culte care funcționează în țara noastră. Cultele religioase participă, în forme adecvate, la activitatea social-culturală a țării, reprezentanții acestora fiind aleși în parlament sau în alte organisme sociale.

Țara noastră, apreciază că, în etapa actuală, statele trebuie să depună eforturi maxime și să coopereze pentru a crea condiții corespunzătoare de formare și dezvoltare a conștiinței, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru a asigura difuzarea largă a cunoștințelor

Rezultate pozitive ale noilor convorbiri greco-turce

Cea de-a doua rundă a convorbirilor purtate de Grecia și Turcia în cadrul comitetelor mixte pentru probleme politice și pentru cooperare economică s-a încheiat — ca și cea inaugurală, din luna mai — cu rezultate menite să contribuie la întărirea încrederii, la promovarea destinderii și a unei conlucrări reciproc avantajoase între cele două țări balcanice vecine. Desfășurate la Ankara și, respectiv, Atena, în prima jumătate a săptămînii trecute, reuniunile celor două organisme marchează, prin hotărîrile adoptate, o nouă etapă a eforturilor comune de asigurare a continuității „spiritului de la Davos" în relațiile greco-turce, de concretizare și aprofundare a lui, dovedind, astfel, încă o dată, justețea și realismul unei politici de dialog și tratative, de abordare politică, exclusiv pașnică, a oricăror probleme litigioase.

Întrunit, ca și la runda inițială, sub conducerea miniștrilor de externe ai celor două țări, comitetul politic a reafirmat, la încheierea noilor sale lucrări, de la Ankara, deplina valabilitate a acordului și a măsurilor anterioare de sporire a încrederii militare în Marea Egee, convenind crearea unui organism special mixt pentru asigurarea aplicării lor consecvente. Potrivit comunicatului publicat la încheierea reuniunii, cele două părți au convenit să continue dialogul asupra unor probleme în suspensie, exprimîndu-și hotărîrea de a evita orice acțiuni sau declarații care ar viola legile internaționale și nu ar corespunde atmosferei de încredere din relațiile bilaterale ; totodată, a fost adoptat un acord special pentru „evitarea incidentelor și a ciocnirilor în apele internaționale și în spațiul aerian" (ale Mării Egee). Continuînd discutarea unor probleme abordate și la Atena, în luna mai, miniștrii de externe au reafirmat hotărîrea guvernelor lor de a coopera în lupta împotriva terorismului, traficului de droguri și a contrabandei cu obiecte de valoare istorică.

Încheiate cu rezultate pozitive, pe diferite planuri ale raporturilor greco-turce, lucrările comitetului politic au confirmat aprecierile ambelor părți, făcute la inaugurarea noii runde de convorbiri, asupra importanței și utilității dialogului bilateral, a contribuției lui la restabilirea încrederii și la soluționarea problemelor existente între cele două țări. Aceeași concluzie, menționau observatorii, s-a desprins și în urma întrevederilor pe care ministrul grec de externe le-a avut, la Istanbul, în ultima zi a vizitei sale, cu președintele Turciei, Kenan Evren, și cu premierul Turgut Ozal — artizani, alături de premierul grec, Andreas Papandreu, al „spiritului de la Davos", al noului curs al relațiilor turco-elene.

La rîndul lor, lucrările comitetului economic mixt, derulate la Atena, au confirmat și au conferit noi dimensiuni actualelor evoluții din raporturile bilaterale. Exprimînd voința celor două părți de a-și extinde colaborarea în domeniile economic și bancar, ca și în diferite alte sfere, comunicatul publicat la încheierea reuniunii menționează, astfel, hotărîrea Greciei și Turciei de a începe, în luna octombrie, negocieri concrete pentru realizarea unui acord privind evitarea dublei impuneri ; de asemenea, în luna noiembrie, vor fi inițiate convorbiri asupra unui acord privind traficul maritim. Între timp, ar urma să înceapă și unele preparative pentru intensificarea cooperării pe plan bancar. Ministrul grec al economiei, Panayiotis Roumeliotis, care a condus delegația țării sale la convorbiri, a declarat că acestea au fost „pozitive și constructive" ; ele reprezintă „un nou efort pentru valorificarea climatului de apropiere dintre cele două țări, inaugurat prin întîlnirea din localitatea elvețiană Davos, din luna ianuarie, dintre prim-miniștrii Greciei și Turciei". În același sens, conducătorul delegației turce, ministrul de stat Adnan Kahveci, sublinia că dezvoltarea colaborării greco-turce, pe diferite planuri, poate contribui la depășirea unor dificultăți resimțite de cele două țări, la progresul lor economic și social.

Reprezentînd o nouă etapă a procesului de dialog și conlucrare inițiat prin convorbirile la nivel înalt de la începutul anului, noile reuniuni greco-turce se înscriu ca un pas pozitiv pe drumul restabilirii încrederii și promovării destinderii în relațiile reciproce, ca o expresie a voinței ambelor părți de a acționa pentru transpunerea în fapt a hotărîrilor și orientărilor convenite de premierii celor două țări. S-a stabilit ca cea de-a treia sesiune a organismelor mixte turco-elene să aibă loc în prima jumătate a anului viitor.

I. M.

din acest domeniu și pentru a facilita accesul tuturor cetățenilor, în special al tineretului, la cunoașterea valorilor științifice, a culturii naționale și a altor țări, pentru a stimula capacitatea lor de creație în toate sferele vieții societății.

Avînd în vedere această necesitate și pentru o reflectare echilibrată în documentul final a pozițiilor și concepțiilor tuturor statelor participante privind libertățile de gîndire, de conștiință, de convingere și de religie, delegația țării noastre a propus, la reluarea lucrărilor Reuniunii de la Viena, ca statele participante să se angajaze să sprijine și să încurajeze activitatea de ridicare a nivelului de cunoștințe științifice și culturale ale oamenilor și, îndeosebi, ale tineretului, în spiritul principiilor umanismului, prieteniei, păcii și înțelegerii între popoare. România a sugerat ca, în documentul final, să se prevadă că cele treizeci și cinci de țări vor crea condiții pentru înființarea de case de cultură și știință, biblioteci științifice, centre sau cluburi cultural-științifice la orașe și la sate, în marile întreprinderi și instituții, în cadrul cărora să se realizeze programe de educație științifică și să se organizeze activități culturale. Statele respective ar urma să se angajeze, de asemenea, că vor asigura condiții necesare pentru ca sindicatele, asociațiile științifice, casele de cultură și știință să desfășoare activități menite să contribuie la formarea convingerilor științifice ale oamenilor, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei contemporane, la educarea acestora în spiritul respectului valorilor materiale și culturale ale celorlalte popoare. Se vor încuraja, totodată, contactele și schimbul de experiență în domeniile științei, artei și culturii și vor fi sprijinite editarea și difuzarea de lucrări științifice care să contribuie la mai buna cunoaștere și înțelegere a fenomenelor naturii și societății.

Numai prin înscrierea și a unor astfel de angajamente privind aspectele umanitare ale colaborării europene, conținutul documentului final al Reuniunii de la Viena va avea un caracter echilibrat și va putea întruni consensul tuturor statelor participante. Încercările de a nu lua în considerare, de a ignora sau de a minimaliza punctele de vedere, pozițiile unuia sau altuia din cele treizeci și cinci de țări reprezentate la Reuniune, tentativele de intimidare, de exercitare de presiuni, nu numai că nu-și au locul în cadrul procesului de securitate și cooperare în Europa, dar sînt contrare spiritului de la Helsinki, prevederilor Actului final, normelor și regulilor care stau la baza acestui proces.

Prezentînd o nouă propunere, destinată să contribuie la elaborarea unui document final substanțial și echilibrat al Reuniunii de la Viena, delegația țării noastre a afirmat că România este gata să negocieze, împreună cu celelalte țări participante, în condiții de deplină egalitate, formulări și texte general-acceptabile, care să permită ajungerea la înțelegeri și acorduri în toate problemele examinate la Reuniune. În condițiile în care opinia publică, popoarele europene așteaptă ca forumul de la Viena să se încheie cît mai repede cu rezultate concrete, care să contribuie la întărirea încrederii și a securității și să ducă la dezvoltarea cooperării între toate țările europene, România înțelege să facă noi eforturi, să caute și să găsească, împreună cu toate celelalte state participante, soluțiile cele mai potrivite problemelor cu care continentul nostru este confruntat în prezent. Țara noastră consideră, în același timp, că este îndreptățită să aștepte de la partenerii săi aceeași disponibilitate, înțelegere și bunăvoință pe care ea însăși le promovează și le manifestă în dialogul european.

Viorel Doru

În această săptămînă...

Geneva. Negocierile irakiano-iraniene

După o întrerupere de două săptămîni, timp în care tratativele dintre reprezentanții Iranului și Irakului s-au desfășurat între experți, zilele trecute, acestea au fost reluate la nivelul miniștrilor de externe, în prezența reprezentantului personal al secretarului general al O.N.U., ambasadorul suedez la Națiunile Unite, Jan Eliasson. Acesta a fost, între anii 1980—1986, colaborator direct al fostului premier suedez Olof Palme, care a întreprins numeroase demersuri pentru soluționarea pe cale pașnică a diferendelor dintre Iran și Irak. Cu puține zile în urmă, Javier Perez de Cuellar s-a întîlnit la New York cu reprezentanții celor 15 țări membre ale Consiliului de Securitate al O.N.U. Potrivit agenților de presă, în timpul întrevederii, secretarul general al O.N.U. a prezentat noi propuneri menite să scoată din impas convorbirile dintre cele două părți. La rîndul său, Jan Eliasson a conferit, la Geneva, cu reprezentanții celor cinci țări membre ale Consiliului de Securitate, în centrul discuțiilor aflîndu-se actuala situație a negocierilor.

Datorită lipsei de progres, în cercurile politice de la Geneva se apreciază că ar fi posibilă o „transferare" a tratativelor la New York, unde, peste puțin timp, se va deschide sesiunea Adunării Generale a O.N.U. Comentînd această eventualitate, ministrul de externe iranian, Ali Akbar Velayati, a afirmat că acceptă ideea suspendării tratativelor de la Geneva și reluarea lor la New York. În schimb, ministrul de stat irakian pentru problemele externe, Saadun Hamadi, a declarat, într-un interviu acordat ziarului kuweitian „Al-Ittihad", că țara sa refuză să accepte întreruperea convorbirilor de la Geneva sau schimbarea locului de desfășurare a acestora la New York.

Pe lîngă aceste noi opinii diferite, una din problemele cele mai dificile de soluționat în cadrul tratativelor dintre cele două părți este cea a frontierelor dintre Iran și Irak, în special de-a lungul importantului curs navigabil Shatt-El-Arab, care adună apele fluviilor Tigru și Eufrat, cu 200 km înainte de vărsarea în Golf. În acest sens, președintele irakian Saddam Hussein a cerut Iranului, în cadrul unei conferințe de presă, desfășurată la Bagdad, să încheie un nou acord de frontieră, ca parte componentă a unui tratat de pace. În același timp, însă, M. Larijani, adjunctul ministrului de externe iranian, a afirmat, într-o declarație făcută presei la Paris, că guvernul de la Teheran nu va permite ca, în cadrul discuțiilor asupra degajării estuarului Shatt-El-Arab, să fie pusă sub semnul întrebării linia pe care o urmează frontiera dintre Iran și Irak.

În pofida acestor divergențe, există totuși un text aprobat atît de Iran, cît și de Irak — rezoluția 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U., pe baza căreia se pot soluționa toate problemele aflate încă în suspensie.

În altă ordine de idei, ministrul de stat pentru afacerile externe al Omanului, Alawi Bin Abdullah, a precizat, în cadrul unei întrevederi la Teheran cu președintele parlamentului iranian și comandantul șef al forțelor armate, Hashemi Rafsanjani, că țările membre ale Consiliului de Cooperare al Golfului au ajuns la concluzia că o colaborare strînsă cu Iranul este vitală pentru menținerea securității în regiune. Totodată, ministrul omanez a exprimat sprijinul amintitului consiliu pentru aplicarea rezoluției 598 și continuarea negocierilor irakiano-iraniene. La rîndul său, Hashemi Rafsanjani a relevat că securitatea în regiune depinde numai de țările din Golf și, dacă este accelerată colaborarea dintre ele în acest sens, atunci, prezența forțelor militare ale unor țări străine în zonă nu mai poate fi justificată.

Convorbiri sovieto-austriece

Alois Mock, vicecancelar și ministru de externe al Austriei, a avut, la Moscova, convorbiri cu ministrul de externe al U.R.S.S., Eduard Șevardnadze. Părțile — relatează agenția „TASS" — și-au exprimat satisfacția față de stadiul relațiilor bilaterale și dorința de a le perfecționa. A fost subliniată importanța pe care o au tratatul de stat din anul 1955 și legea adoptată de parlamentul austriac cu privire la neutralitatea permanentă, atît pentru relațiile sovieto-austriece, cît și pentru pacea și stabilitatea europeană. Referitor la relațiile Austriei cu C.E.E., A. Mock a arătat că, în această problemă, țara sa este călăuzită prioritar de rațiuni economice și, în cazul unei eventuale aderări la Piața comună, va ține seama de cerințele neutralității sale permanente. Relevînd înțelegerea manifestată de U.R.S.S. față de interesele economice ale Austriei, E. Șevardnadze a evocat, totodată, — arată „TASS" — anumite aspecte privind C.E.E. (apartenența majorității membrilor la N.A.T.O., procesele de „integrare" în politica externă și altele), care fac dificilă menținerea nealterată a independenței și neutralității statului austriac și a exprimat speranța că acesta va manifesta grija necesară pentru protejarea statutului său internațional special. Părțile s-au pronunțat pentru întărirea păcii și securității mondiale prin dezarmare, pentru dezvoltarea cooperării multilaterale între state. După convorbiri, E. Șevardnadze și A. Mock au semnat acordul sovieto-austriac privind notificarea operativă a accidentelor nucleare și schimbul de informații asupra instalațiilor nucleare.

BOURNEMOUTH

T.U.C. — Congresul 120

1 000 de delegaţi reprezentînd sindicatele afiliate la T.U.C. au luat, săptămîna trecută, o seamă de decizii cu impact asupra raporturilor economico-sociale şi relaţiilor cu Partidul Laburist.

Două treimi din lucrătorii poştei britanice s-au aflat în grevă două săptămîni, conflictul social izbucnind în urma nemulţumirii salariale. Peste 100 de milioane de scrisori se adunaseră în vrafuri enorme pînă la sfîrşitul săptămînii trecute, şi britanicii erau insistent sfătuiţi să renunţe la a mai folosi poşta internaţională. Greva aceasta, adăugată multor altora desfăşurate pe parcursul anului, se constituie într-un nou argument — susţinut, cu constanţă, de opoziţie şi de sindicate — că situaţia economică a Marii Britanii este departe de a prezenta imaginea pe care se străduie să o impună guvernul. Firesc, despre starea economiei s-a discutat pe larg şi la congresul anual al Confederaţiei sindicatelor britanice (T.U.C.), desfăşurat la Bournemouth.

De cîţiva ani, sindicatele britanice — atît de puternice în urmă cu două decenii şi chiar şi în anii '70 — cunosc o perioadă de frămîntări şi dificultăţi. Îndată după preluarea conducerii guvernului, în mai 1979, premierul Margaret Thatcher s-a pronunţat pentru îngrădirea la maximum a puterii sindicatelor, introducînd succesive legi restrictive, lesne adoptate datorită majorităţii de care dispuneau conservatorii în Parlament. Concomitent, politica monetaristă a guvernului, cu accent pe reducerea rapidă a inflaţiei, a provocat un val de şomaj fără precedent, şi astăzi rămas foarte ridicat, în ciuda promisiunilor repetate de scădere. Or, pe de o parte, ameninţate cu penalizări aspre prin lege, pe de altă parte, aflate sub spectrul şomajului, sindicatele şi-au moderat atitudinea, faţă de aceea din deceniile trecute, şi numărul conflictelor sociale a scăzut considerabil, preocuparea principală fiind aceea a găsirii unui loc de muncă cu oarecare permanenţă. Chiar atunci cînd conflictele izbucneau, guvernul s-a arătat intransigent, preferîndu-se pierderi imense la scară naţională, ca în cazul grevei minerilor, decît satisfacerea revendicărilor acestora.

Urmările s-au arătat, după un timp, sub mai multe aspecte. Primul şi unul dintre cele mai importante este acela că numărul membrilor T.U.C. a scăzut considerabil, de la 12,2 milioane, la ceva peste 9 milioane; recrutarea de noi membri s-a dovedit dificilă. În al doilea rînd, a apărut o concurenţă marcată în rîndurile sindicatelor — între cele promovînd linia tradiţională şi sindicatele „moderate" sau „pragmatice" care sugerau o anume adaptare le noile realităţi ale ţării, curentul numit „noul realism". La un moment dat, tendinţa majoră părea să încline spre o relativă colaborare cu guvernul, pentru apărarea drepturilor muncitorilor, dar lucrurile n-au mai evoluat în acest sens. În al treilea rînd, nemulţumiţi şi de politica oscilantă a laburiştilor (pe care, în mod tradiţional, îi sprijină), foarte mulţi membri ai sindicatelor „au dezertat", votînd cu conservatorii la ultimele două alegeri generale; chiar şi numai acest aspect în sine poate fi dovada unor modificări destul de mari, în ultimul deceniu, în starea de spirit a electoratului britanic.

Or, cum conservatorii vor mai rămîne la putere cel puţin pînă la sfîrşitul actualului mandat, adică încă patru ani, se părea că sindicatele vor opta pentru două căi de acţiune: pe de o parte, o anume pregătire, împreună cu laburiştii, a terenului pentru revenirea lor la putere; pe de altă parte, strîngerea rîndurilor şi găsirea unor căi de acţiune prin care să se menţină drepturile încă existente, fără a mai ceda presiunilor guvernamentale. Dar, îndeosebi în ce priveşte al doilea aspect, lucrurile n-au evoluat conform supoziţiilor, iar congresul de săptămîna trecută stă mărturie.

Trei probleme majore s-au evidenţiat. Înainte de toate, congresul a dat curs presupunerilor anterioare privind apariţia unor divizări, şi sindicatul electricienilor (E.E.T.P.U.) a fost expulzat. Acesta semnase (conform prevederilor legilor în vigoare), în mai multe întreprinderi, acorduri de reprezentare unică şi de neparticipare la grevă; alte sindicate s-au plîns Consiliului General T.U.C. că li s-au „furat" membri; E.E.T.P.U. a fost suspendat şi, acum, expulzat. Apărîndu-şi cauza, secretarul general Eric Hammond aruncă (după propria-i expresie) „cîteva seminţe de îndoială", susţinînd că, în fapt, alegerea pe care trebuie să o facă sindicatele este „între, pe de o parte, parteneriism şi cooperare şi, pe de altă parte, conflictele de clasă". Secretarul general al T.U.C., Norman Willis, preciza, însă, că nu este vorba de o dispută şi de o alegere între stînga şi dreapta, ci (folosind şi un joc de cuvinte) între „right and wrong", între ce e drept şi ce e greşit. „T.U.C. nu poate fi lăsat să degenereze în anarhie. Fără coeziune, fără autoritatea şi puterea de a trata relaţiile intersindicale, cele cu guvernul şi cu organismele publice, credibilitatea sa e minată şi, cel mai important, credibilitatea membrilor T.U.C., pe care îi reprezentăm, va fi minimă". Tony Benn, conducător al aripei de stînga laburiste, candidat la funcţia de lider, aflat şi el la Bournemouth, declara că „noul realism nu-i altceva decît împăciuitorism şi se opune progresului nostru". Dar expulzarea sindicatului electricienilor poate fi văzută şi sub alte unghiuri. Înainte de toate, se materializează, astfel, dovada că politica de divizare a sindicatelor promovată de guvern dă roade. Rîndurile sindicatelor care nu sînt afiliate la T.U.C. se văd azi întărite: unul din zece membri

MEXIC

Independenţă şi dezvoltare

Sărbătoarea naţională a Mexicului — 16 septembrie — evocă, pentru această ţară cu vechi tradiţii de luptă în apărarea libertăţii şi independenţei, începerea marii epopei a războiului de eliberare naţională, condus de Miguel Hidalgo, apoi de Jose Maria Morelos. Revoluţia burghezo-democratică din 1910—1917, avîndu-i în frunte pe Emiliano Zapata şi Francisco (Pancho) Villa, va include, de asemenea, între idealurile sale, respectarea dreptului la autodeterminare, apărarea intereselor naţionale ale poporului mexican.

Independenţa şi dezvoltarea configurează, pentru Mexicul contemporan, două principii fundamentale, în baza cărora se realizează programele guvernamentale privind politica internă şi externă a ţării. Asigurarea unui ritm corespunzător de creştere, diversificarea ramurilor economice, reducerea dezechilibrelor sociale, obţinerea unor condiţii mai bune de plată a datoriei externe — se află între obiectivele guvernului condus de preşedintele Miguel de la Madrid. „Acordul de solidaritate economică", lansat pe plan naţional de cabinetul său, promovează, în acest sens, eforturi unite, din partea tuturor sectoarelor sociale, pentru combaterea inflaţiei şi sporirea ritmului investiţiilor. Reducerea drastică a analfabetismului, lărgirea reţelei de asistenţă medicală pentru populaţie, creşterea speranţei de viaţă a mexicanilor se află — arăta şeful statului în raportul său anual privind „starea naţiunii", prezentat la 1 septembrie — printre rezultatele meritorii ale actualului mandat prezidenţial.

Promovînd respectarea independenţei şi suveranităţii statelor, reglementarea negociată a conflictelor, neamestecul străin în treburile interne, necesitatea unui climat de pace şi înţelegere între popoare, guvernul mexican desfăşoară, în lumina acestor principii, o susţinută activitate în planul vieţii internaţionale. Se pronunţă, astfel, ca stat membru al „Grupului de la Contadora", pentru soluţionarea politică, negociată a crizei din America Centrală; promovează lărgirea cooperării economice între statele latino-americane, ca modalitate de înfruntare în comun a obstacolelor în calea dezvoltării; acţionează, în cadrul „Grupului celor şase pentru pace şi dezarmare", pentru identificarea căilor şi mijloacelor de lărgire a destinderii, de consolidare a încrederii şi înţelegerii între toate statele lumii.

Între România şi Mexic se dezvoltă tradiţionale relaţii de prietenie şi colaborare pe multiple planuri, stimulate de afinităţile de limbă şi cultură, de idealurile comune ale dezvoltării independente a popoarelor, ale păcii pe plan mondial. În cronica raporturilor bilaterale, un moment decisiv l-a constituit, desigur, dialogul la nivel înalt, prilejuit de vizita în Mexic a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu. A fost asigurat, astfel, cadrul durabil al dezvoltării, pe mai departe, a bunelor relaţii româno-mexicane, în interesul ambelor popoare, al păcii şi colaborării între toate naţiunile lumii.

sindicali aparține, acum, acestora. Disensiunile interne de acest fel ușurează, în fond, sarcina guvernului și, chiar la Bournemouth, membrii sindicatului profesorilor au avertizat asupra acestui fapt. Primirea de noi membri — sarcină pe care T.U.C. o consideră majoră de cîțiva ani — se va arăta și mai dificilă. Electricienii, pe de altă parte, reprezintă industriile viitorului (electronica) de care T.U.C. va avea nevoie. Divergențele existente și diminuarea ponderii T.U.C. sînt, evident, în detrimentul intereselor clasei muncitoare. T.U.C. trece acum printr-o criză (după unii observatori cea mai gravă din ultimele șase decenii) și, chiar dacă imaginea de ansamblu pare să fie de unitate, o serie de lideri (precum Bill Jordan, de la sindicatul mecanicilor) o recunosc.

A doua problemă importantă privește poziția sindicatelor față de starea economiei. Liderul laburist Neil Kinnock a luat cuvîntul la Bournemouth, atacînd politica economică a guvernului, care a dus la cea mai gravă deteriorare a balanței de plăți din istoria țării (cf. „Lumea" nr. 36). Guvernul nu demonstrează putere, ci slăbiciune, a spus Kinnock ; bunăstarea nu se obține prin sporirea ratei dobînzilor sau a ratei de schimb, asemenea acțiuni fiind „fragile". Aprecierea ministrului de finanțe că economia este „puternică în esență", a continuat Kinnock, este eronată, deoarece o asemenea economie nu reușește să soluționeze problema șomajului, de aproape 2,5 milioane persoane (sau chiar mai mare, după statisticile sindicatelor). Un viitor guvern laburist ar avea în vedere, înainte de orice, găsirea unei soluții în vederea scăderii șomajului. Dar o deosebire a existat între poziția liderului laburist și sindicate, aruncînd, din nou, o lumină asupra unei anumite inflexibilități sindicale. În urmă cu două săptămîni, guvernul a lansat o nouă schemă de reciclare a șomerilor, pentru care a alocat 1,5 milioane lire sterline, la discuțiile preliminare participînd și T.U.C. Sindicatele se împotrivesc inițiativei, majoritatea fiind de părere că șomerii își vor pierde ajutoarele de șomaj și nici nu vor avea certitudinea unei noi slujbe. Dar Neil Kinnock a făcut un apel pentru a fi sprijinită inițiativa guvernului, chiar dacă e controversată, deoarece „mai bine sprijini o schemă proastă, decît să apari că ignori soarta șomerilor". T.U.C. a votat însă împotrivă, singura concesie (obținută ca urmare a intervenției liderului laburist) constînd într-o amînare a neparticipării, timp de doi ani, pentru a nu dăuna inițiativelor în curs. Dar aceasta alimentează din nou poziția celor „pragmatici", care susțin că cel mai bun mijloc de a influența starea de lucruri este să lucrezi în cadrul sistemului și care sînt de părere că T.U.C. trebuie reformat.

A treia problemă majoră a constat în renunțarea la împotrivirea tradițională a T.U.C. față de apartenența Marii Britanii la C.E.E. În perspectiva anului 1992 și în prezența lui Jacques Delors, președintele Comisiei C.E.E., sindicatele au votat să participe la organismele comunitare favorabile lor.

Deși, în principiu, toate aceste aspecte majore fie aparțin, fie sînt legate de raporturile dintre sindicate și laburiști, despre acestea ca atare s-a discutat prea puțin, în mod direct, la Bournemouth. Liderii Partidului Laburist vor să restructureze partidul, ceea ce presupune și modificări în raporturile cu sindicatele ; acestea înclină spre o menținere a statu quo-ului. S-ar putea ca asupra subiectului să se revină mai pe larg luna viitoare, la conferința anuală a laburiștilor. Dar faptul că s-au remarcat o serie de abordări diferite sugerează că problemei i se va răspunde cît de curînd.

Stelian Țurlea

În această săptămînă...

Noi confruntări pe scena politică libaneză

Parlamentul libanez urmează să se întrunească la 22 septembrie pentru a încerca să aleagă un nou președinte al țării, a anunțat Hussein Al-Husseini, președintele forului legislativ. Deci cu o zi înainte de expirarea mandatului de șase ani al actualului șef al statului, Amin Gemayel. În virtutea normelor juridice ale Libanului, Amin Gemayel nu mai poate candida pentru un nou mandat consecutiv. În eventualitatea că parlamentarii nu reușesc să desemneze un nou președinte pînă la termenul stabilit, șeful statului libanez — apreciază majoritatea comentatorilor — va trebui să formeze un nou guvern. Reamintim, în context, că o primă încercare de a alege un nou președinte a avut loc la 18 august (pentru detalii, „Lumea" nr. 35). Ținerea alegerilor prezidențiale a fost, însă, împiedicată deliberat de grupările creștine de dreapta — din cei 76 de membri ai parlamentului doar 38 au fost prezenți la vila Mansur (sediul provizoriu al parlamentului) ; numărul deputaților trebuia să fie de minimum 51.

În urma acestei situații, primul ministru în funcție, Selim Al-Hoss, a anunțat retragerea demisiei guvernului său, motivînd că formarea unui nou guvern ar împinge țara spre „divizarea instituțiilor sale constituționale". Președintele Gemayel a respins însă, decizia premierului, calificînd-o ca „anticonstituțională". Cele două poziții opuse tensionează și mai mult atmosfera scenei politice libaneze.

Într-un comunicat al președinției Republicii Libaneze, dat publicității, se subliniază că decizia premierului interimar „contravine legilor, principiilor generale și reglementărilor constituționale". „După moartea fostului prim-ministru Rashid Karamé — continuă comunicatul —, prin decretul numărul 3936 din luna iunie 1987, Selim Al-Hoss a fost numit în funcția de prim-ministru interimar al guvernului demisionar, în scopul asigurării soluționării problemelor curente, pînă la formarea unui nou guvern. Deoarece, în decret se vorbește de un guvern demisionar, înseamnă că demisia guvernului Karamé a fost acceptată definitiv și irevocabil, astfel că Selim Al-Hoss nu o poate retrage". Reamintim, în context, că Rashid Karamé și-a pierdut viața în urma exploziei unei bombe plasate la bordul elicopterului militar în care călătorea spre orașul Tripoli, din nordul Libanului. În mai 1987, Rashid Karamé își prezentase demisia, ca urmare a deteriorării situației politice și economice a țării.

La rîndul său, Selim Al-Hoss apreciază că demisia guvernului Karamé nu a fost acceptată oficial și că fostul premier prezentase poporului, și nu șefului statului, demisia cabinetului său.

În amintitul comunicat, președintele Gemayel le-a cerut, cu insistență, primului ministru interimar, miniștrilor și liderilor politici și religioși să depună eforturi susținute, în acest moment crucial și istoric, pentru ca alegerile prezidențiale să aibă loc în termenul prevăzut de Constituție. Președintele Gemayel — conchide comunicatul — își va exercita prerogativele constituționale integral, în scopul instaurării în țară a unui climat de liniște și democrație, pentru salvgardarea independenței și securității Libanului, precum și a unității poporului și instituțiilor libaneze.

În aceeași ordine de idei, într-un interviu acordat, zilele trecute, ziarului egiptean „Al Ahram", președintele Gemayel a adresat țărilor arabe apelul de a contribui la soluționarea problemei desemnării unui succesor al său la conducerea statului. Amin Gemayel a relevat, totodată, că unele țări arabe — între care Egiptul și Arabia Saudită — ar putea sprijini Libanul să depășească actuala situație dificilă.

Rangoon. În perspectiva alegerilor generale

Așa cum se anunțase în urmă cu o săptămînă, la 8 septembrie, la Rangoon și în numeroase orașe ale Birmaniei, a avut loc o grevă națională în sprijinul cererilor privind formarea unui guvern de tranziție și organizarea de alegeri generale.

Analizînd situația evenimentelor din țară, Parlamentul s-a reunit într-o sesiune de urgență, în cadrul căreia s-a decis organizarea de alegeri generale în următoarele trei luni și modificarea Constituției în sensul abrogării sistemului monopartit. Într-o cuvîntare radiodifuzată — informează agenția „ADN" —, președintele Partidului Programul Socialist Birman (PPSB), președintele țării, Maung Maung, a anunțat că din comisia electorală vor face parte personalități care se bucură de prestigiu în rîndul opiniei publice.

De asemenea, postul de radio Rangoon a anunțat că data alegerilor va fi stabilită prin consultări între membrii Consiliului de Stat, condus de Maung Maung, și liderii partidelor ce ar urma a fi create. Parlamentul — a precizat postul de radio — a suspendat Constituția și a decis ca deputații să-și exercite atribuțiile pînă la constituirea unui nou for legislativ.

Totodată, din capitala țării se informează, potrivit agenției „EFE", că fostul prim-ministru al Birmaniei, U Nu, a anunțat formarea unui „guvern provizoriu", alcătuit din 25 de membri, sub conducerea sa, și a convocat alegeri generale pentru data de 9 octombrie. U Nu este în prezent lider al Ligii pentru Pace și Democrație, recent constituită. Surse diplomatice din Rangoon — informează „EFE" — sînt de părere că situația nu este clară în cadrul opoziției, unde au apărut, se pare, unele disensiuni. Motivul — se apreciază — ar putea fi componența „guvernului provizoriu".

BRASILIA

Noua Constituție și configurația politică

Noua lege fundamentală braziliană a generat, în Adunarea Constituantă, dezbateri intense și prelungite

Adunarea Constituantă a Braziliei a încheiat, după 578 de zile de dezbateri, elaborarea noii Constituții a țării. Aceasta urmează a fi promulgată, oficial, la 5 octombrie, în cadrul unei ceremonii speciale, precedată de votul final de adoptare a noii legi fundamentale braziliene, menită să înlocuiască vechea cartă militară aflată în vigoare de la lovitura de stat din 1964.

Procesul elaborării noii Constituții braziliene face parte din deciziile actualului guvern — care, în urma organizării de alegeri prezidențiale, a înlocuit, la 15 martie 1985, fosta conducere militară a țării — privind „etapa de tranziție democratică". Astfel, în acest cadru, puterea executivă a propus crearea unei Adunări Constituante, inițiativă aprobată de Congresul Național, în noiembrie 1985. La 15 noiembrie, în anul următor, au avut loc alegerile pentru desemnarea celor 559 de membri ai forului ce urma să elaboreze noua lege fundamentală a țării, iar, la 1 februarie 1987, aceștia s-au constituit în respectivul for și și-au început activitatea.

Dezbaterile, comentau observatorii pe parcursul desfășurării lor, au cunoscut uneori momente de confruntare — mai ales pe tema duratei mandatului prezidențial, ceea ce afecta interese imediate ale guvernului, respectiv perioada rămînerii la putere a președintelui Jose Sarney. Decizia finală a stabilit o durată de cinci ani, alegerile prezidențiale urmînd a avea loc la 15 noiembrie 1989, iar transferul puterii — în primăvara anului următor. Important rămîne faptul că, prin noua Constituție, brazilienii își recuperează dreptul de a alege în mod direct, prin sufragiu universal, președintele țării, după 29 de ani de la ultimul asemenea scrutin, cînd șef al statului a fost ales Janio Quadros, iar, ca vicepreședinte, Joao Goulart. (De menționat că ultimele alegeri prezidențiale, în timpul fostului regim militar, s-au desfășurat prin vot indirect, în cadrul „colegiului de electori").

De asemenea, Congresul Național (bicameral) își recapătă, în baza noii Constituții, importante atribuții, de care fusese lipsit în ultimele decenii. Parlamentului îi revine, astfel, dreptul de a aproba bugetul național propus de președinție, de a stabili nivelul cheltuielilor publice, de a decide asupra politicii în domeniul folosirii energiei nucleare — probleme monopolizate, în timpul fostului regim militar, de către puterea executivă. În ansamblu, acordurile sau tratatele internaționale semnate de guvern, inclusiv înțelegerile cu cercurile financiare străine privind renegocierea datoriei externe a țării, vor trebui să primească aprobarea forului legislativ. Sistemul de conducere a țării va rămîne, deci, cel prezidențial, dar cu o altă distribuire a atribuțiilor între puterea executivă și cea legislativă.

O serie de alte prevederi mențin, în schimb, atribuțiile tradiționale ale forțelor armate, comentează agenția „EFE", deși s-au operat, și la acest capitol, unele schimbări. Consiliul securității naționale, instituție creată de regimul militar, a fost înlocuit, de pildă, de Consiliul republicii și cel al apărării naționale, iar „legea securității naționale" rămîne, în prezent, fără efect, prin eliminarea competenței tribunalelor militare în ce privește aspectele ținînd de instanțele civile. În același timp,

În această săptămînă...

Africa australă. După a șasea rundă de negocieri

Angola, Africa de Sud, Cuba și S.U.A. și-au exprimat voința de a continua negocierile și de a depune noi eforturi pentru realizarea păcii în Africa australă. Potrivit comunicatului final al reuniunii desfășurate la Brazzaville, delegații au convenit să se întîlnească din nou, „cît mai curînd posibil", într-un loc și la o dată ce urmează a fi stabilite ulterior. Totuși, relatează agenția „EFE", în cercurile apropiate delegațiilor s-a relevat că acestea ar dori să se întîlnească pentru a treia oară consecutiv în capitala congoleză.

La o conferință de presă, ministrul de externe adjunct angolez, Venancio de Moura, a declarat că Angola este cea mai interesată să se ajungă, cît mai curînd, la un acord de pace „pentru a se pune capăt suferințelor provocate de război, în special cele suportate de Angola ca urmare a agresiunii rasiste sud-africane". El s-a referit, de asemenea, la necesitatea urgentă ca Namibia să-și dobîndească independența, „mai ales după ce O.N.U. a calificat drept ilegală ocuparea acestui teritoriu de către Africa de Sud".

Moura a apreciat că negocierile se află în faza lor finală, „ceea ce implică mai multe eforturi și înțelegere din partea tuturor", pentru a se ajunge la un acord satisfăcător pentru toate părțile privind integritatea teritorială a Angolei și acordarea independenței Namibiei. Ministrul angolez a precizat, totodată, că elaborarea calendarului retragerii trupelor cubaneze din Angola este o problemă ce ține de decizia suverană a guvernelor celor două țări.

La rîndul său, șeful delegației cubaneze, Alcibiades Hidalgo, a declarat că negocierile sînt „complexe, dificile și lente" și a apreciat că retragerea trupelor cubaneze „nu este o problemă aritmetică, de cîteva luni în plus sau în minus, ci ceva mult mai complicată, avînd în vedere că are legătură directă cu soluționarea problemelor tehnice, logistice și de securitate atît ale trupelor cubaneze, cît și ale Angolei".

Șeful delegației sud-africane, Neil van Heerden, a opinat că discuțiile de la Brazzaville „au permis realizarea de progrese semnificative" în direcția soluționării problemelor. „Am examinat propunerile făcute în cursul discuțiilor", a adăugat el.

Reprezentantul Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (S.W.A.P.O.), Hidipo Hamutenya, prezent la Brazzaville, dar care nu a asistat la discuții, a manifestat — relevă „EFE" — „un optimism prudent". Sud-africanii, a afirmat el, au plecat de la convorbiri cu poziții diferite de cele pe care le-au avut pînă în prezent. Hamutenya a reamintit că S.W.A.P.O. s-a angajat să respecte încetarea focului în Namibia cu începere de la 1 noiembrie, dacă această dată pentru începerea aplicării Rezoluției 435 a Consiliului de Securitate al O.N.U. va fi respectată.

însă, se atribuie forțelor armate rolul de a apăra „legea și ordinea internă", la solicitarea uneia dintre cele trei puteri în stat : executivă, legislativă, judiciară. „Textul aprobat satisface dorința armatei de a nu se limita la funcția sa principală, respectiv cea privind apărarea națională", comentează agenția „DPA". O serie de deputați, între care Sigmaringa Seixas, din partea Partidului social-democrației braziliene (PSDB), recent creat, apreciază, în legătură cu această problemă, că „se menține, astfel, nemodificată puterea militarilor", în timp ce, dimpotrivă, deputatul conservator Ricardo Finza consideră că „este vorba de o decizie realistă". Liderul grupului parlamentar al Partidului Mișcarea Democratică Braziliană (P.M.D.B., de centru-stînga, la guvern), deputatul Nelson Jobim, a declarat, pe de altă parte, că armata nu va avea dreptul de a acționa decît la solicitarea puterii civile, în timp ce șeful statului poate decreta „starea de apărare" în scopul păstrării ordinii în anumite situații clar determinate.

Discuții intense între deputații conservatori și cei de stînga au fost stîrnite de alte probleme politice, ca și sociale și economice, pe fundalul unei situații dificile în economia națională : cea mai mare datorie externă din rîndul țărilor în curs de dezvoltare (121 miliarde dolari) și o inflație ce depășește 20 la sută. Sub presiunea acestor factori, apreciază observatorii, au fost prevăzute, în textul noii Constituții, dreptul la grevă generală, inclusiv pentru funcționarii publici, reducerea săptămînii de lucru, suprimarea cenzurii, dreptul la vot pentru persoanele care au împlinit vîrsta de 16 ani. Membrii conservatori ai Adunării Constituante au reușit, în schimb, să-și impună punctul de vedere în votul asupra reformei agrare, limitată la terenurile neproductive, astfel încît cei care dețin mari proprietăți pot evita poprirele pe terenurile lor — aceasta, în condițiile în care exodul rural spre metropole mari, ca Rio de Janeiro și Sao Paulo, s-a accentuat.

În cadrul îndelungatelor dezbateri asupra noii Constituții braziliene, au fost adoptate o serie de măsuri de interes național. În plan economic, de pildă, au fost respinse propunerile ce promovau o mai largă deschidere față de capitalul străin, prevalînd tendințele de apărare a „întreprinderilor braziliene cu capital național", care vor beneficia de sprijinul statului și vor avea acces la „industriile de importanță strategică". Se prevăd, de asemenea, naționalizarea resurselor miniere și suprimarea așa-numitelor „contracte de risc", care permit firmelor petroliere străine să foreze și să exploateze subsolul brazilian, în schimbul achitării unor taxe. În ce îi privește pe indieni, al căror număr a scăzut la 200 000 în 1988, securitatea acestora este garantată de noua Constituție, care interzice invadarea anarhică a teritoriilor lor de către căutătorii de aur și coloniștii adepți ai distrugerii în masă a pădurilor. Legea garantează, de asemenea, viitoarea delimitare a terenurilor ce le aparțin în exclusivitate.

Caracterul preponderent progresist al noii legi fundamentale braziliene — a opta din istoria țării — este evidențiat, în ultima săptămînă, de comentariile unor oameni politici sau în paginile principalelor cotidiene. Noua „carta magna" a țării, care a adoptat măsuri în apărarea intereselor naționale, reprezintă o „victorie a poporului brazilian, în noua sa etapă de dezvoltare a procesului democratic intern", a declarat guvernatorul statului Rio de Janeiro, Willington Moreira Franco. Ziarul „Jornal do Brasil" relevă, pe de altă parte, că „noua Constituție a luat naștere cu forța unui adevărat document al identității naționale".

Anca Voican

În această săptămînă...

Israel. Debutul campaniei electorale

Cu puține zile în urmă, blocul conservator israelian Likud a început, oficial, campania electorală în vederea alegerilor legislative de la 1 noiembrie.

Într-o cuvîntare rostită cu acest prilej, primul ministru Yitzhak Shamir și-a exprimat convingerea că victoria va reveni partidului său, dar nu a exclus total o nouă coaliție cu Partidul Muncii. (Blocul Likud, împreună cu Partidul Muncii formează guvernul israelian de coaliție).

Pe de altă parte, ministrul de externe al Israelului, Shimon Peres, a declarat, într-un interviu acordat ziarului britanic „Observer", că nu se va alătura unui guvern care ar respinge un „compromis de pace cu arabii". Peres — care este candidatul Partidului Muncii la funcția de prim-ministru în alegerile programate pentru luna noiembrie — a arătat că este dispus să negocieze cu orice reprezentanți ai populației palestiniene care ar accepta rezoluția 242 a Consiliului de Securitate al O.N.U.

În altă ordine de idei, ministrul de externe israelian, Shimon Peres, a adresat președintelui Hosni Mubarak un mesaj în care afirmă disponibilitatea Israelului de a ceda teritoriul Gaza, în cazul în care guvernul de la Cairo va fi de acord cu participarea Israelului la exercitatea unui control asupra acestei regiuni și cu preluarea responsabilităților administrative de către „personalități palestiniene moderate", informează cotidianul egiptean „Al Wafd". Guvernul egiptean, adaugă ziarul citat, a respins această propunere israeliană, argumentînd că Organizația pentru Eliberarea Palestinei este singura parte îndreptățită să ducă negocieri privind viitorul teritoriilor ocupate.

Această opinie este tot mai des întîlnită chiar și în rîndul unor oficiali israelieni. În acest sens, a reținut atenția declarația generalului Amnon Shahak, șeful serviciilor militare secrete israeliene, care a recunoscut că, „în momentul de față, nu există altă conducere a palestinienilor, decît conducerea O.E.P.", precum și faptul că palestinienii din Israel și din teritoriile ocupate s-au unit, practic, în jurul O.E.P. Declarațiile lui Shahak, citate de ziarul „Washington Post", urmează la scurt timp după ce A. Tamir, director general în Ministerul afacerilor externe israelian, și-a exprimat opinia că Israelul trebuie să accepte O.E.P. ca reprezentant legitim al palestinienilor.

Desigur, campania electorală pentru ocuparea celor 120 de locuri în Knesset (parlament) va avea în centrul atenției problema teritoriilor arabe ocupate în urma războiului din 1967. De la declanșarea revoltei palestiniene din Cisiordania și Gaza, economia israeliană a înregistrat pagube uriașe. De asemenea, tot mai mulți cetățeni israelieni se pronunță pentru o rezolvare pașnică, neîntîrziată, a conflictului arabo-israelian.

Moscova. Vizita președintelui Parlamentului vest-european

Președintele Parlamentului vest-european, lordul Henry Plumb, a efectuat o vizită oficială de trei zile în Uniunea Sovietică, prima de acest gen pe care un înalt demnitar al CEE o întreprinde la Moscova. Aceasta este și prima vizită oficială la Moscova a unui conducător al CEE de la semnarea, la 25 iunie a.c., a acordului privind stabilirea de relații oficiale între CAER și CEE.

Observatorii apreciază că vizita este menită să contribuie la pregătirea terenului pentru dezvoltarea relațiilor comerciale dintre URSS și CEE, precum și pentru realizarea unor acorduri comerciale între URSS și Piața comună. Lordul Plumb a avut convorbiri cu reprezentanți din domeniile economic și politic.

Șeful negociatorilor sovietici, Ivan Ivanov, care deține funcția de vicepreședinte al Comisiei pentru relații economice externe, a declarat, recent, că, în ce privește semnarea unui acord, CEE ar trebui să recunoască ponderea economică specifică a URSS. Claude Cheysson, comisar al CEE pentru relațiile externe, a relevat că un acord cu URSS ar include, în special, domeniile energiei nucleare, mediului înconjurător și transporturilor. (În prezent, volumul schimburilor comerciale între URSS și CEE este considerat drept redus. Livrările Pieței comune în URSS nu depășesc patru la sută din volumul total al exporturilor CEE).

Lordul Plumb a pus accent, în cursul vizitei, asupra viitorului climat dintre CEE și CAER, în contextul în care, în perspectivă apropiată, urmează să aibă loc primele consultări între Moscova și CEE, care vor fi conduse, din partea Pieței comune, de Grecia, actuala președintă a activităților CEE.

Alger. Reuniunea Consiliului Ministerial al Ligii Arabe

Consiliul Ministerial al Ligii Arabe s-a întrunit, începînd din 11 septembrie, la Alger, avînd o ordine de zi încărcată : cele două capitole principale ale dezbaterilor rămîn situația din teritoriile ocupate de Israel și conflictul din Golf, după începerea negocierilor de pace iraniano-irakiene, sub egida secretarului general al Națiunilor Unite.

În cuvîntul de deschidere a lucrărilor Consiliului Ligii Arabe, secretarul general al organizației, Chedli Klibi, a cerut celor cinci țări membre permanente ale Consiliului de Securitate să depună eforturi în vederea garantării păcii și securității în Orientul Mijlociu. El a adresat, totodată, statelor membre ale Ligii Arabe apelul de a face tot ce le stă în putință pentru asigurarea succesului convorbirilor de pace de la Geneva dintre Iran și Irak.

Observatorii politici atrag, totodată, atenția că lucrările Consiliului Ministerial al Ligii Arabe se desfășoară în momentul în care O.E.P. se pregătește să convoace o sesiune extraordinară a Consiliului Național Palestinian (C.N.P. — parlamentul în exil).

Raportul UNCTAD pe 1988

Cerința unei degrevări parțiale de datorii a țărilor în curs de dezvoltare

Luînd în discuție abordări în vederea depășirii gravelor probleme create pentru întreaga economie mondială de acumularea unor uriașe pasive financiare în conturile externe ale țărilor în curs de dezvoltare, ediția pe 1988, recent apărută, a Raportului UNCTAD asupra comerțului și dezvoltării (elaborat de secretariatul organizației) preconizează o degrevare a celor mai îndatorate 15 țări de o parte reprezentînd 30 la sută din datoriile lor către băncile particulare occidentale. Este pentru prima dată cînd instanța operativă a unei instituții economice internaționale de talia Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD) se pronunță pentru o asemenea reducere de amploare (de către creditori) a datoriilor ca mijloc de reglementare. Semnificația propunerii secretariatului UNCTAD este legată, deopotrivă, de faptul că măsura preconizată vizează nemijlocit componenta privată a datoriei, care reprezintă circa 2/3 din cea de ansamblu și în cazul căreia poziția occidentală s-a dovedit cea mai inflexibilă.

Este de menționat că, după ani de atitudini rigide, țările occidentale industrializate au adoptat o poziție ceva mai suplă în ce privește componenta guvernamentală a datoriei, acceptînd, printre altele, să reducă, de la caz la caz, o parte din creanțele pe care ele, ca state, le au pe lîngă unele țări în curs de dezvoltare cu venituri deosebit de scăzute. În primăvară, în cadrul întîlnirii la nivel înalt de la Toronto, principalele șapte țări industrializate occidentale au convenit să aibă în vedere fie o reducere a creanțelor, fie o scădere a ratelor dobînzilor la restituirea acestora, fie o prelungire a termenelor lor de rambursare, fie o combinație între aceste facilități (cu sublinierea numai în cazul datoriei guvernamentale și numai pentru țările în curs de dezvoltare cele mai sărace). În schimb, s-a persistat în atitudinea de a se respinge orice mecanisme sau măsuri prin care statele occidentale și organismele financiare internaționale ar prelua responsabilități în soluționarea problemei datoriilor externe către băncile particulare, făcîndu-se acestor bănci doar unele „recomandări" în ce privește adoptarea unor poziții mai „flexibile" în renegocierea plății datoriilor țărilor respective.

Realitatea este că propunerea secretariatului UNCTAD reprezintă o „străpungere" importantă în abordările asupra problemei datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare, confirmînd că, tot mai mult, curentul de opinie în favoarea unor soluții noi cîștigă teren. Este o consecință nemijlocită a faptului că vechile scheme și proceduri nu s-au dovedit, în nici un fel, de natură să facă față problemei. Dimpotrivă, recurgerea la acestea nu a dus decît la complicarea și agravarea situației.

Vechile scheme...

Practicile postbelice de abordare a problemei datoriilor au fost impuse de principalii creditori (guverne și bănci particulare occidentale) și s-au perpetuat prin cutumă, indiferent de circumstanțele specifice, deși, pe parcursul anilor, au intervenit unele modificări. La schemele, procedurile și reglementările prevăzute de aceste practici — îndeobște numite „uzuale", „convenționale" sau „tradiționale" — s-a recurs, în esență, și în cazul problemelor grave ale îndatorării externe a țărilor în curs de dezvoltare din anii '80, cu toate că, prin dimensiuni și implicații, situația se deosebea net de cele anterioare. Faptul în sine că, în chiar statisticile Fondului Monetar Internațional (F.M.I.), peste 120 de țări sînt considerate „în deficit de plăți", iar 65 din ele „cu dificultăți de plăți" subliniază anvergura și acuitatea problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare în momentul de față. Nicicînd altădată în istoria modernă a finanțelor mondiale un număr atît de mare de țări — a căror pondere reprezintă circa 1/5 din produsul brut pe plan internațional și al căror potențial de creștere a pieților constituie cea mai importantă sursă de lărgire în perspectivă a pieței mondiale — nu au fost în situația unei asemenea îndatorări masive, a cărei rambursare grevează copleșitor asupra dezvoltării lor economice. Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, cuantumul datoriei externe pe termen mediu și lung echivalează cu peste 1/3 din produsul lor brut și, dacă se are în vedere și datoria pe termen scurt (sub un an), procentul urcă la aproape 2/5.

Concret, în schemele „uzuale" sau „tradiționale" este vorba, în principal, de așa-numita abordare „de la caz la caz", excluzîndu-se o abordare globală. Cînd o țară ajunge confruntată cu dificultăți de plăți, se declanșează procedura de angajare a unor negocieri în scopul reeșalonărilor sau reprogramărilor de plăți, negocierile desfășurîndu-se separat pentru datoria contractată la instituții guvernamentale și, respectiv, pentru cea contractată la bănci particulare. Finalizarea acordurilor de reeșalonare este, în general, legată și, indirect, condiționată de încheierea, în prealabil, între țara debitoare și F.M.I. a unui aranjament care prevede, în schimbul primirii unui împrumut de susținere pe termen mediu, acceptarea de către aceasta a unui împovărător program de ajustări economice și de austeritate. Incluzînd, de regulă, reeșalonări nu pe termen lung, ci mediu, și numai ale unei părți din ratele scadente ale împrumuturilor propriu-zise (dar, în general, nu și reprogramarea plății dobînzilor), prevăzînd penalizări procentuale pentru nerespectarea scadenței inițiale și fiind, legate de grele condiționări economice, actualele scheme și proceduri de renegociere a restituirii datoriilor nu oferă un suficient „respiro" și un real sprijin debitorilor, comutînd doar aglomerarea de plăți dintr-o perioadă în alta și chiar agravînd situația lor economică, prin accentuarea poverii de rambursare în contul dobînzilor (majorate cu penalizări) și prin impunerea de ajustări economice care nu corespund obiectivelor lor de dezvoltare și care conduc la înrăutățirea nivelului de viață al populațiilor lor.

...și consecințele lor grave

Rezultatele vorbesc de la sine. De la declanșarea, pe scară largă, în 1982, a crizei datoriilor — cînd numeroase dintre țările în curs de dezvoltare n-au mai putut face față plăților exorbitante în contul amortismentelor (cotele din creditele propriu-zise) și dobînzilor —, aceasta nu a încetat să se adîncească.

Schemele de reeșalonare în vigoare au reprezentat, pentru țările în curs de dezvoltare, simple paliative în fața gravelor lor dificultăți de plăți, determinate de înăsprirea fără precedent a condițiilor de creditare la sfîrșitul deceniului trecut și începutul celui actual, mai ales în situația în care aceste condiții s-au menținut pe întreg parcursul anilor '80. Față de cele din 1981, cînd atinseseră cote-record — necunoscute vreodată, dincolo de limitele raționalității economice —, dobînzile nominale au scăzut, dar nu în măsura în care s-a redus inflația de pe piețele creditorilor. Astfel încît dobînzile reale (diferența în raport cu rata inflaționistă) — cele care contează de fapt — sînt, în prezent, la fel, dacă nu chiar mai ridicate, și, ca atare, creditele la care s-a apelat în continuare nu au fost și nu sînt cu nimic mai puțin scumpe.

O profundă îngrijorare produce noua recrudescență a majorării dobînzilor, intervenită la sfîrșitul lunii trecute. Declanșată de autoritățile americane sub motivația combaterii unor presiuni inflaționiste, noua sporire a ratelor dobînzilor s-a propagat imediat în rîndurile marilor bănci americane, determinînd, apoi, o reacție în lanț în celelalte țări occidentale. Avînd în vedere poziția lor doar de solicitanți, dar nu și de ofertanți de fonduri pe piețele de împrumuturi, țările în curs de dezvoltare vor resimți consecințele cele mai grave, văzîndu-și substanțial suplimentate plățile în contul datoriilor, tocmai într-un moment cînd așteptau — și era mai mult decît oricînd necesară — o reducere a dobînzilor (și, deci, a vărsămintelor acestor țări pentru rambursări).

Deja dobînzile excesive au constituit factorul cu contribuția primordială la creșterea masivă a datoriilor externe ale țărilor respective în anii '80 și la aglomerarea de plăți în contul acestora (prin accelerarea rambursării creditelor la care au fost nevoite să recurgă). Expresie, în acest sens, este sporirea severă a serviciului datoriei (la aproape 170 miliarde dolari în 1987). În condițiile în care o mare parte din amortismentele de achitat a făcut obiectul unor reeșalonări, sporul serviciului a rezultat tocmai din majorarea continuă a plăților în contul dobînzilor, care au ajuns să reprezinte circa 1/2 din totalul serviciului. În proporție precumpănitoare, suplimentarea datoriei țărilor în curs de dezvoltare în anii '80 (de la 650 miliarde dolari în 1980, la 1 245 miliarde dolari, cît se estimează, potrivit proiecțiilor Băncii Mondiale, pentru sfîrșitul acestui an) este imputabilă creș-

terii plăților pentru dobînzi, constituind îndatorare nu pentru promovarea dezvoltării, ci pentru achitarea datoriilor vechi. Restul suplimentării poate fi pus pe seama reevaluării stocului datoriei după 1985, în urma scăderii cursului monedei americane, care a făcut ca partea înscrisă în alte valute din acest stoc să valoreze mai mult în dolari la noile cursuri de schimb. Capitalul financiar occidental — în special băncile private — n-a scăpat nici un prilej, prin diferite manevre, de a arunca, și în plan valutar, poveri asupra țărilor în curs de dezvoltare, obligîndu-le să preia riscurile fluctuațiilor cursurilor de schimb.

Sub pretextul că a consimțit la reeșalonări de plăți, capitalul financiar occidental a amputat drastic fluxurile de credite noi acordate țărilor în curs de dezvoltare. Și, în situația creșterii plăților în contul dobînzilor, dar a restrîngerii noilor credite primite, țările în curs de dezvoltare au ajuns să efectueze transferuri nete de resurse financiare spre țările dezvoltate în operațiunile de credit (85 miliarde dolari în ultimii cinci ani), altfel spus să le finanțeze ele pe cele din urmă, cînd ar trebui să fie exact invers pentru a se susține o expansiune în continuare a activității productive și schimburilor la nivel de ansamblu. Dar poate încă și mai important este faptul că, după ani de zile de austeritate economică, impusă țărilor în curs de dezvoltare de împovărătoarele constrîngeri comerciale și mai ales financiare externe, s-au acumulat, în multe din țările respective, grave tensiuni economico-sociale. Pentru a mobiliza, cît de cît, resurse în vederea plăților inechitabile în contul datoriilor, țările în curs de dezvoltare au fost obligate să-și restrîngă sever importurile necesare promovării obiectivelor lor economico-industriale, să-și amputeze întregi programe sociale și de investiții, să comprime consumul, cu implicația directă a afectării nivelului de viață, și așa precar, al populațiilor lor. Nu întîmplător, de la începutul deceniului actual — pentru prima dată în perioada postbelică — a intervenit, practic, o reducere a produsului brut pe locuitor pe ansamblul țărilor respective. Un fenomen grav, întrucît, astfel, decalajele internaționale se adîncesc în modul cel mai direct, prin sărăcirea în sine a țărilor mai sărace. Popoarele din aceste țări așteaptă abordări noi în problema datoriilor, care, prin relaxarea constrîngerilor externe, să stopeze deteriorarea situației economice interne, să schimbe orizontul, devenit de la an la an mai întunecat, să dea un sens eforturilor de austeritate făcute pînă acum.

Curentul în favoarea unor abordări noi cîștigă teren

Iată de ce soluționarea efectivă și durabilă a gravelor probleme rezultînd din acumularea inechitabilă a unor imense datorii în conturile externe ale țărilor în curs de dezvoltare — probleme grave nu numai pentru aceste țări, dar și pentru întreaga economie mondială — reclamă abordări noi, scheme, proceduri și reglementări deosebite de cele utilizate pînă acum.

Este de subliniat că propunerile românești în domeniu, dintre care unele avansate de mult, cu caracter de pionierat, răspund cerinței unor asemenea abordări ; este vorba de plafonarea ratelor dobînzilor la creditele acordate țărilor în curs de dezvoltare, de deducerea din datorii a sumelor achitate în contul unor dobînzi inechitabile, de reeșalonarea datoriilor pe termen lung și cu dobînzi reduse, de degrevarea de o parte din datorii în funcție de nivelul de dezvoltare al țărilor debitoare. Tocmai de aceea România, președintele Nicolae Ceaușescu le-au adus, în repetate rînduri, în atenție, promovînd o linie de acțiune, pentru care, așa cum se dovedește, se exprimă mereu noi opțiuni pe plan internațional.

Rolul unei reduceri semnificative de către creditorii occidentali — state dezvoltate și bănci cu mari resurse financiare — a creanțelor lor pe lîngă țările în curs de dezvoltare este de prim ordin în soluționarea efectivă și durabilă a problemei datoriei externe a acestor țări. O asemenea măsură se revendică pentru a compensa grelele pierderi suferite de țările respective de pe urma plăților în contul unor dobînzi inechitabile. Doar prin dobînzile încasate în anii '80 din țările în curs de dezvoltare, creditorii occidentali și-au recuperat integral sumele avansate sub formă de împrumuturi acordate acestor țări înainte de 1980. Iar, pe ansamblul perioadei scurse din actualul deceniu, transferul net de resurse financiare în operațiunile de credit a fost invers decît cel firesc : de la țările în curs de dezvoltare către cele dezvoltate, primele făcînd, către ultimele, vărsăminte, în contul amortismentelor și dobînzilor, mai mari decît fondurile primite sub formă de noi credite. Cu alte cuvinte, în anii '80, capitalul financiar nu a mai avansat, practic, nici un ban în vederea finanțării țărilor în curs de dezvoltare ; dimpotrivă ,a efectuat prelevări nete din substanța economică, și așa modestă, a țărilor respective.

Nu este, însă, vorba doar de un aspect de ordin moral în legătură cu degrevarea de o parte din datorii a țărilor în curs de dezvoltare. Există și un aspect de ordin economic. Sînt deosebit de grave consecințele generale antrenate de înăsprirea condițiilor de creditare în anii '80, cea care a condus, de fapt, la situația ca, într-un interval de numai șapte ani, țările în curs de dezvoltare să cheltuiască doar pentru remunerarea creditorilor (pentru dobînzi) sume echivalente cu datoria de la începutul intervalului și, totuși, la sfîrșitul acestuia, să se găsească împovărate cu pasive financiare suplimentate de aproape două ori. Consecințele se regăsesc în blocarea creșterii economice și pieților în țările în curs de dezvoltare, care, în condițiile interdependențelor actuale, se răsfrînge negativ asupra ansamblului economiei mondiale, determinînd un „cerc vicios" care amenință, în ultimă instanță, cu un blocaj economic general. Creșterea economică firavă la nivel mondial în anii '80 — cea mai slabă din deceniile postbelice — probează că asemenea repercusiuni sînt deja resimțite, subliniind pericolul potențial.

Efecte pozitive pe plan global

Datoria externă actuală a țărilor în curs de dezvoltare este atît de mare, încît, dacă nu va fi redusă de către creditorii occidentali, situația din anii '80 se va perpetua, încă și mai profund, în viitor, chiar și în condițiile adoptării oricăror altor facilități de plată în favoarea țărilor respective. „Numai o reducere a datoriilor ar oferi acestor țări — apreciază raportul UNCTAD — posibilitatea de a scăpa din cercul vicios în care se află". Unor degrevări de datorii nu li s-ar putea, în ultimă analiză, substitui nici o altă măsură în vederea reglementării reale a problemelor grave ce decurg din împovărarea financiară a țărilor în curs de dezvoltare. Modelul elaborat de secretariatul UNCTAD pentru a cuantifica efectele unei eventuale degrevări de 30 la sută din datorii a celor 15 țări avute în vedere, scoate în evidență obținerea de către acestea, în urma relaxării efortului lor de plată, a unei creșteri cu 24 la sută a produsului și cu 36 la sută a investițiilor în decurs de cinci ani. Beneficiare ar fi, deopotrivă, țările dezvoltate ale căror exporturi ar găsi în țările în curs de dezvoltare debușeuri externe în creștere, și nu în scădere, precum în perioada ultimilor ani.

Raportul secretariatului UNCTAD argumentează că măsura preconizată ar fi și în interesul pe termen lung al băncilor private occidentale. Resursele financiare deținute și, în particular, cele dobîndite din înseși țările în curs de dezvoltare în anii din urmă, ar permite băncilor respective să „absoarbă", fără greutăți bilanțiere, ștergerea unei părți din creanțele pe lîngă țările în curs de dezvoltare. De altfel, notează raportul UNCTAD, aceste bănci și-au suplimentat masiv, în ultima perioadă, rezervele destinate acoperirii creditelor cu probleme, acordate unor țări în curs de dezvoltare, semn că au, în mod serios, în vedere că o fracțiune importantă din sumele în contul rambursării acestora nu este recuperabilă, ținînd seama de dificultățile de plăți ale țărilor respective. Faptul este probat și de rabaturile mai mult decît substanțiale (între 40 și 80 la sută) cu care băncile pun în vînzare, pe așa-numita piață secundară, creanțele deținute pe lîngă unele țări în curs de dezvoltare. Eventualii cumpărători pe piața secundară sînt companii industriale dispuse să folosească creanțele obținute pentru a le transforma, cu acordul țărilor debitoare, în investiții în acestea, în cadrul a diferite operațiuni de conversiune datorii-investiții. Rabaturile menționate constituie un indiciu relevant că băncile însele contează pe o recuperare doar în proporție de 20—60 la sută a creanțelor puse în vînzare, apreciindu-se puțin probabil ca debitorii să achite și restul, care reprezintă, de fapt, grosul datoriei. Dacă este așa, de ce atunci băncile n-ar consimți să reducă măcar cu 30 la sută datoria țărilor în curs de dezvoltare ? Raportul UNCTAD estimează că, în urma unei astfel de reduceri, riscurile în materie de credit ar slăbi, și băncile ar obține o creștere a prețurilor creanțelor puse în vînzare pe piața secundară. De fapt, din punctul de vedere al băncilor, ar spori probabilitatea de a recupera pe termen lung creanțele rămase, cu consecința întăririi, materiale și psihologice, a exigibilității și pozițiilor lor financiare.

„O asemenea reducere a datoriei — apreciază secretarul general al UNCTAD — nu ar pune în pericol sistemul financiar ; dimpotrivă, adevărata amenințare decurge din blocarea persistentă a dezvoltării". Prin degrevări de datorii — la care este necesar să consimtă guvernele și băncile din statele bogate —, țările în curs de dezvoltare ar avea posibilitatea nu numai să-și reia și extindă programele lor de progres economico-social, dar și să rămînă cumpărători activi ai produselor țărilor industrializate, în folosul general, al stabilității financiare internaționale, al creșterii schimburilor și economiei mondiale.

dr. Ilie Șerbănescu

R. D. GERMANĂ

Larg proces de dezvoltare intensivă a agriculturii

Datele statistice referitoare la îndeplinirea sarcinilor prevăzute de planul de dezvoltare a economiei naționale a R.D. Germane pe anul 1988 relevă cursul consecvent de înfăptuire, cu bune rezultate, a orientărilor trasate de cel de-al XI-lea Congres al P.S.U.G. pentru propășirea continuă a țării. În acest cadru, realizările obținute în agricultură subliniază eficiența largului proces de dezvoltare intensivă a acesteia, la care s-a trecut în concordanță cu cerințele strategice pe ansamblul economiei. S-a pornit, în acest proces, de la premisa că asupra dezvoltării proporționale a întregii economii un rol de influențare determinant revine capacității de producție a agriculturii socialiste, creșterii sale continue. O agricultură productivă, scria publicația „Wirtschafts Wissenschaft", referindu-se la preocupările pe acest plan în R.D.G., este indispensabilă pentru dezvoltarea economică și socială. Contribuția agriculturii la producția de materii prime indigene a dobîndit o pondere crescîndă, participînd în proporție de 75 la sută în toate grupurile de produse ale economiei naționale.

De la începutul anilor '80, printre rezultatele de seamă obținute de R.D. Germană se numără asigurarea cu precădere a dezvoltării producției vegetale, ca premisă hotărîtoare pentru progresele dezvoltării intensive din întreaga agricultură. Astfel, potrivit datelor publicate în presa berlineză, s-a creat posibilitatea ca în perioada 1980—1986, odată cu creșterea producției de animale, să se reducă la 13 la sută importul de cereale furajere din țările capitaliste.

La cel de-al XI-lea Congres al P.S.U.G. și la cel de-al XIII-lea Congres al oamenilor muncii de la sate s-a subliniat că rezultatele obținute se datorează mai ales folosirii la maximum a rezervelor existente, cu precădere a potențialului material și spiritual, iar progresul tehnico-științific, combinat cu experiența tradițională din mediul rural, a devenit într-o măsură tot mai mare sursă a sporirii productivității, utilizîndu-se mai eficient toate condițiile naturale și economice. Membrii gospodăriilor colective și muncitorii din agricultura socialistă își orientează eforturile în direcția asigurării unui caracter stabil procesului de dezvoltare intensivă, de asigurare a creșterii mai rapide a producției vegetale și animaliere.

Relațiile de producție socialiste constituie baza hotărîtoare pentru continua creștere dinamică a randamentului agriculturii R.D. Germane. Gospodăriile agricole de producție și gospodăriile agricole de stat profilate pe producția de plante și producția animalieră — unități de bază ale producției din mediul rural — au devenit întreprinderi socialiste stabile, cu un considerabil potențial economic. În cadrul cooperării, ele asigură procesul unitar de reproducție agrară.

Asigurarea unor proporții optime între agricultură și celelalte ramuri — care pun la dispoziție mijloacele de producție pentru agricultură, prelucrează produsele acesteia, le depozitează, le transportă și le comercializează — devine tot mai mult o problemă-cheie a îndeplinirii sarcinilor agriculturii. Relațiile de întrepătrundere se adîncesc ca urmare a revoluției tehnico-științifice și a continuei socializări a producției și muncii, apărînd noi aspecte calitative în raporturile dintre industrie și agricultură. Dezvoltarea optimă a relațiilor de întrepătrundere dintre industria producătoare de mijloace de producție, economia agrară, bunurile alimentare și industria alimentară are ca scop utilizarea tot mai largă a progresului tehnico-științific, accelerarea ciclului știință-tehnică-producție. Însă — scrie „Wirtschafts Wissenschaft" — trebuie arătat că ritmul modernizării și înnoirii nu corespunde pe deplin cerințelor creșterii rapide a productivității muncii. Lărgirea bazei tehnico-materiale și dezvoltarea proporțională a acesteia includ atît progresul cantitativ, dar mai ales calitativ al mijloacelor circulante. Se ridică problema asigurării de către industria chimică a necesarului de îngrășăminte minerale de înaltă calitate, erbicide eficiente și preparate pentru producția animalieră. În continuare, „Wirtschafts Wissenschaft" arăta că, pentru creșterea rapidă a productivității muncii, se impune ca rezultatele progresului tehnico-economic, corespunzător nivelului mondial de dezvoltare a forțelor de producție, să fie aplicate în producție și mai intens. Aceasta solicită utilizarea pe scară largă a tehnologiilor-cheie, adaptarea lor la condițiile specifice ale producției alimentare, continua dezvoltare a tehnologiilor de bază în scopul automatizării unor sectoare ale producției.

NICARAGUA.

Inițiative de pace

Nicaragua sărbătorește, la 15 septembrie, proclamarea independenței sale naționale, dobîndită în 1821. Acest moment, de o deosebită însemnătate pentru întreaga țară, are loc în condițiile avansului procesului revoluționar intern, victorios la 19 iulie 1979, data răsturnării dictaturii somoziste.

Angajat în realizarea transformărilor structurale ale societății nicaraguane, Frontul Sandinist de Eliberare Națională (FSLN, la guvern) desfășoară o intensă activitate de transpunere în viață a obiectivelor revoluției de la 19 iulie. Aplicarea reformei agrare, asigurarea dreptului la învățătură, asistență medicală pentru marea masă a populației se numără printre realizările ultimilor ani. Ritmul prefacerilor economice este îngreunat, însă, de necesitatea alocării, din bugetul național, a unei părți importante în scopul apărării țării, supusă agresiunii externe, promovată de politica americană.

În cadrul eforturilor ce se depun, în America Centrală, pentru deblocarea stărilor de tensiune din această zonă, Nicaragua se înscrie printr-o serie de inițiative urmărind transpunerea în practică a prevederilor acordului regional de pace, semnat la 7 august 1987. A fost creată, astfel, Comisia de reconciliere națională, în baza căreia are loc un amplu dialog cu forțele politice interne ; s-au desfășurat, de asemenea, în mai multe rînduri, negocieri cu forțele contrarevoluționare („contras"), în vederea realizării unei încetări a focului ; guvernul de la Managua a propus organizarea unei noi reuniuni centro-americane la nivel înalt, pentru impulsionarea procesului regional de pace. Aceste inițiative plasează Nicaragua în primele rînduri ale demersurilor ce se depun, în America Centrală, pentru reglementarea negociată a crizei din zonă, încetarea amestecului străin, soluționarea, prin eforturi proprii, a conflictelor ce afectează regiunea.

Promovînd o politică de solidaritate activă cu lupta popoarelor pentru libertate și independență, cu eforturile de propășire economică ale statelor în curs de dezvoltare, România sprijină deziderateie vitale ale poporului nicaraguan privind respectarea dreptului său la autodeterminare. Bunele relații stabilite între țările noastre au cunoscut un moment de seamă cu prilejul întîlnirii, de la București, dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Daniel Ortega. Au fost reafirmate, cu această ocazie, voința comună a dezvoltării în continuare a raporturilor româno-nicaraguane pe multiple planuri, solidaritatea României cu lupta poporului nicaraguan pentru pace și dezvoltare liberă, independentă.

Evoluția inedită a navei cosmice „Soiuz TM-5"

O nouă expediție itinerantă, formată din membrii echipajului internațional sovieto-afgan, s-a deplasat, recent (29 august—7 septembrie a.c.), la bordul complexului orbital „MIR", unde lucrează de mai bine de 270 de zile cosmonauții Vladimir Titov și Musa Manarov, componenții echipajului de bază al stației. Din echipajul sovieto-afgan au făcut parte pilotul cosmonaut Vladimir Liahov, comandant de navă, medicul cercetător Valeri Poliakov și cercetătorul cosmonaut Abdul Ahad Momand, cetățean al Republicii Afganistan. Pe traseul Pămînt-Orbită, echipajul a călătorit cu nava „Soiuz TM-6", pe care a atașat-o la unul din nodurile principale de cuplare al stației multimodulare „MIR". După șase zile de activitate comună la bordul complexului, interval în care au realizat, potrivit programului misiunii itinerante, un volum important de cercetări și experimente geofizice, medicale și biologice, Vladimir Liahov și Abdul Ahad Momand au părăsit stația, instalîndu-se la cîrma navei „Soiuz TM-5", în timp ce Poliakov a rămas să lucreze împreună cu Titov și Manarov.

Revenirea echipajului sovieto-afgan pe Terra a comportat dificultăți de ordin tehnic în sistemul de orientare a navei și funcționarea tehnicii de calcul, astfel încît aterizarea a fost amînată cu o zi. În cele din urmă, cei doi membri ai echipajului au ajuns cu bine la destinație, aterizînd în zona prestabilită din stepa Kazahstanului.

Plecați în dimineața zilei de 29 august de pe cosmodromul Baikonur, membrii echipajului sovieto-afgan au ajuns pe orbită după două zile, joncțiunea navei cu stația „MIR" fiind realizată prompt, la data, ora și minutul stabilite în prealabil. Ceea ce a surprins, de la bun început, în această expediție, a fost neincluderea în componența echipajului a unui inginer de bord. Specialiștii și conducătorii programului de zbor au explicat că aceasta se datorează dotării substanțiale a navelor de transport din familia „Soiuz TM" cu tehnică de calcul și mijloace de automatizare capabile să asigure o navigație economică, cuplări și decuplări precise. În schimb, desemnarea în colectivul de cosmonauți a doi cercetători a permis efectuarea simultană de cercetări și experimente diverse. De altfel, expediția itinerantă sovieto-afgană și-a axat activitatea pe experimente și cercetări de teledecție și, respectiv, experimente medicale și biologice. Observațiile vizuale și luarea de imagini asupra unor întinse zone muntoase, efectuarea de măsurători spectrometrice au permis să se obțină informații utile pentru diferite domenii ale științei și economiei. Medicul expediției a făcut, la rîndul său, o serie de experimente de medicină cosmică, în primul plan situîndu-se cele legate de determinarea capacității de muncă a cosmonauților în etapa inițială de adaptare la imponderabilitate, precum și experimente biologice vizînd evoluția plantelor în condițiile microgravitației.

Modul în care s-au derulat etapele misiunii, începînd cu înscrierea navei de transport „Soiuz TM-6" pe orbita de montaj, joncțiunea ei cu stația „MIR", succesiunea experimentelor și, în final, decuplarea de laboratorul orbital a celuilalt vehicul spațial, rezervat aducerii pe Pămînt a echipajului itinerant nu prevesteau, în nici un fel, momentele dificile pe care aveau să le trăiască comandantul navei și cosmonautul afgan. Practic, revenirea pe Terra a echipajului sovieto-afgan poate fi considerată drept unul dintre cele mai dramatice episoade finale ale tuturor expedițiilor spațiale înscrise pînă acum în analele cosmonauticii. Iată, pe scurt, „odiseea" reîntoarcerii expediției.

Potrivit programului stabilit, nava „Soiuz TM-5", cu care călătoreau cei doi membri ai echipajului, pe drumul de întoarcere din Cosmos, trebuia să aterizeze la 6 septembrie, în stepa Kazahstanului, într-o zonă dinainte fixată. Această dată nu a putut fi, însă, respectată, deoarece, în faza inițială de plasare a navei pe traiectoria de coborîre, a survenit o defecțiune în funcționarea sistemului de orientare, care s-a repercutat imediat, într-un mod neadecvat, asupra continuării procesului. Calculatoarele de bord au dat, cu întîrziere, comanda către instalația motoare pentru frînarea navei, astfel încît aceasta a mai parcurs o distanță apreciabilă în spațiu, existînd riscul să aterizeze în afara teritoriului sovietic. În condițiile date, întrucît nava evolua în zona umbrită a Terrei, unde comunicațiile cu Centrul de dirijare a zborurilor sînt întrerupte, cosmonauții au fost nevoiți să intervină și să întrerupă manevrele premergătoare aterizării. Încercările echipajului de a corecta „comenzile" date anterior de sistemele automate și de restabilire a procesului de pregătire pentru aterizare la parametrii normali au trebuit să fie, și ele, oprite, dat fiind că nava nu mai avea asigurată stabilitatea necesară. Întrucît navele din familia „Soiuz TM" funcționează, de regulă, în regim automat, toate operațiunile sînt asigurate, sub supravegherea echipajelor, de complexul de calculatoare de bord. Cosmonauții recurg la conducerea manuală numai în condiții extreme, ca în cazul descris mai sus. De îndată ce nava a ieșit în zona de radiovizibilitate, membrii echipajului au comunicat toate detaliile situației Centrului de dirijare a zborurilor cosmice. Conducătorii programului de zbor și ceilalți specialiști reuniți aici au procedat la analize multiple asupra situației ivite, adoptînd prompt decizia de „reportare" a aterizării pentru ziua următoare și luînd, între timp, toate măsurile ce se impuneau pentru asigurarea revenirii cosmonauților la sol, în condiții de siguranță deplină. La 7 septembrie, la comanda precisă a automatelor de bord, s-a efectuat cuplarea instalației motoare pentru frînarea navei. După consumarea timpului programat pentru funcționarea motoarelor, capsula de coborîre a navei a fost desprinsă de compartimentul agregatelor ; ea a început, astfel, obișnuita coborîre dirijată în atmosferă, aterizînd, în bune condiții, într-un punct situat la 160 km, sud-est de orașul Djezkazgan. De data aceasta — era, de fapt, cea de-a treia tentativă de înscriere a navei pe traiectoria de coborîre — toate fazele procesului s-au succedat riguros după „scenariul" inclus în programul existent în memoria calculatoarelor de bord. Instalația motoare de frînare s-a cuplat, în timp ce nava evolua deasupra Atlanticului ; parașuta principală a aparatului de coborîre s-a deschis la momentul oportun, a intrat în funcțiune și motorașul de aterizare lină. Astfel, capsula în care se aflau protagoniștii misiunii itinerante a poposit în punctul de așteptare, din stepa Kazahstanului.

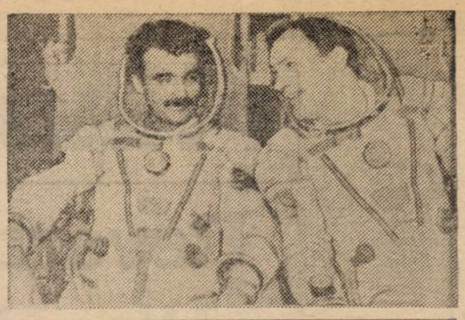

Doi dintre membrii echipajului sovieto-afgan : Vladimir Liahov și Abdul Ahad Momand — după revenirea la sol din expediția itinerantă la bordul Complexului orbital „MIR"

Bucuroși de încheierea fericită a periplului spațial, Vladimir Liahov și Abdul Ahad Momand au ieșit din capsula de coborîre zîmbitori, calmi — dar, evident, epuizați de emoțiile și suprasolicitările prin care au trecut —, exprimînd mulțumiri tuturor celor ce au contribuit la asigurarea revenirii lor cu bine pe planeta natală.

Între timp, specialiștii analizează, în continuare, cauzele care au produs defecțiunea tehnică survenită pe traseul de întoarcere a unui echipaj de pe orbită, situație fără precedent în cosmonautica pilotată. Evenimentele din etapa finală a recentei misiuni itinerante au dovedit, din nou, că, deși zborurile cosmice se derulează, în genere, în condiții de siguranță, avînd succesul scontat, ele comportă încă un anumit risc, ceea ce impune completarea măsurilor prealabile, înscrise în programele actuale de zbor. Cunoscutul cosmonaut sovietic Vladimir Djanibekov remarca, în acest sens, că, întrucît un asemenea caz nu s-a mai întîlnit în practica zborurilor spațiale, el nefiind avut în vedere nici de programul actual de antrenamente la simulatoarele de zbor, se impune pentru viitor, studierea lor și găsirea metodelor de prevenire și remediere, care să fie, totodată, introduse în memoria calculatoarelor de bord.

Iată, acum, cîteva date despre protagoniștii misiunii :

Vladimir Liahov — în vîrstă de 47 de ani, s-a aflat la cel de-al treilea zbor cosmic. Ambele misiuni la care a participat anterior și pe care le-a condus tot în calitate de comandant de echipaj au fost de lungă durată (175 de zile în 1979 și, respectiv, 150 de zile în 1983). Experiența sa îndelungată, ingeniozitatea în găsirea soluțiilor optime în situațiile cele mai dificile și-au spus cuvîntul și în misiunea încheiată recent.

Valeri Poliakov — 46 de ani, se află la prima sa misiune pe orbită. Este apreciat ca unul dintre specialiștii cu multă experiență în domeniul medicinii cosmice. Referindu-se la actuala sa misiune, ca „medic de casă" al echipajului de bază al stației, el a precizat că principalul constă în asigurarea profilaxiei îmbolnăvirii cosmonauților Titov și Manarov, a pregătirii lor în vederea reîntoarcerii pe Terra. Curînd, numărul „pacienților" săi de la bordul stației orbitale se va mări, prin sosirea membrilor expediției cosmice sovieto-franceze.

Abdul Ahad Momand — cosmonaut-cercetător afgan — cel mai tînăr membru al echipajului (29 de ani) este de profesie pilot militar, proaspăt absolvent al academiei aeronautice.

Mihai Coruț

PANORAMIC

Reverberaţiile Hiroshimei (I)

Titlul mi-a fost sugerat de cuvîntul japonez yoin, *care înseamnă reverberaţie, dar, la figurat, implică faptul că o experienţă trăită de cineva stimulează imaginaţia şi se păstrează vie, putînd să fie transmisă, prin sugestie, şi altor persoane. Acest* yoin *ar reprezenta o caracteristică a japonezilor. Relaţiile sociale depind, în Japonia, aşa cum susţin specialiştii niponi, de* haragei, *o altă caracteristică a japonezilor, care constituie opusul exprimării directe, făţişe, deschise a opiniilor, presupunînd existenţa intuiţiei reciproce. Elementul principal al conceptului* haragei *îl reprezintă nu cuvintele exprimate, ci un fel de vibraţie la unison a sentimentelor, generată prin sugestie. Din însumarea acestor două caracteristici — yoin şi* haragei *— rezultă dificultatea pentru străini de a-i înţelege pe japonezi şi literatura lor, iar pentru japonezi, de a se exprima într-un limbaj cît mai precis, contrar firii şi tradiţiilor lor, pentru a se putea face înţeleşi de străini.*

Pentru japonezi, o situaţie care devine o experienţă de viaţă este, prin ea însăşi, generatoare de yoin. *Asemenea situaţii pot interveni în orice moment în viaţă. Cînd cineva foarte apropiat — părinţi, fraţi, prieteni — pleacă, pentru un timp mai îndelungat, undeva departe, despărţirea şi cuvintele nespuse, sugerate doar în acel moment, sentimentele încercate la unison de ei toţi rămîn vii în amintirea tuturor şi constituie un fel de legătură permanentă între ei, ori de cîte ori sînt rechemate în minte imaginile respective. O asemenea situaţie generează* yoin.

Bombardamentele atomice de la Hiroshima şi Nagasaki pot fi încadrate în această categorie. Desenele şi amintirile hibakusha *(ale celor care au trăit tragedia celor două oraşe-martir) sînt un exemplu de sugestie şi de stimulare a imaginaţiei celor ce le privesc, ascultă sau citesc, pentru a le retrăi, fiecare în felul său. Ele sînt destinate celor mai profunde straturi emoţionale ale experienţei umane.*

Fenomenul reverberaţiei bombardamentelor atomice nu poate fi limitat la cele două oraşe şi nici la arhipelagul nipon. Dar,în Japonia, el este cu atît mai evident, mai intens, cu cît trec anii de la producerea celor două tragedii, şi cursa înarmărilor se intensifică sporind pericolul unui cataclism nuclear global. În Occident, unii l-au denumit „alergie nucleară", înţelegînd prin aceasta o hipersensibilizare a japonezilor faţă de armele nucleare, ca reflex al celor două bombardamente atomice. Această „alergie nucleară" domină, în general, imaginea pe care şi-a făcut-o lumea despre modul în care Japonia şi japonezii au fost marcaţi de ciupercile otrăvite de la Hiroshima şi Nagasaki.

Se cunosc, astăzi, multe date despre bombardamentele atomice, s-au întocmit statistici detaliate, încercîndu-se să se stabilească numărul victimelor, amploarea pierderilor materiale, dar nici o statistică nu poate cuprinde dimensiunile traumei psihice ale cărei proporţii se dezvăluie doar pe măsură ce trec anii. Dimensiunile fenomenului sînt mult mai ample, depăşind cadrul „alergiei nucleare", al hipersensibilităţii la armele nucleare, incluzînd şi o mulţime de alţi factori specifici japonezilor. Dar nu există japonez care să nu închidă în sufletul său reverberaţii ale imaginilor de coşmar, cel puţin o parte din amintirea acestor tragedii şi cortegiul de suferinţe ce le-au urmat şi care s-au înfipt ca un rău incurabil în trupul ţării.

Bombardamentele de la Hiroshima şi Nagasaki nu au distrus şi otrăvit numai tot ceea ce era viu sub ciuperca malignă, ci au pus un semn de întrebare asupra a ceea ce înseamnă a fi uman. Ele marchează un moment de răscruce — lumea nu mai este ce a fost înainte, iar Japonia nu mai este şi nu va mai fi la fel cu toate celelalte ţări. De la tragediile atomice, acest fenomen interacţionează puternic cu factorii economici, politici şi sociali, pe plan intern şi extern, în condiţiile confruntării între blocuri şi alianţe militare, a unor complexe raporturi, uneori contradictorii, cu alte ţări, pentru a recompune o Japonie greu de înţeles nu numai pentru străini, ci, uneori, chiar pentru ea însăşi.

Reporterul nu a plecat la drum cu intenţia de a scrie aceste rînduri. Dar, revăzînd însemnările pe care le-a făcut cît s-a aflat în Japonia, materialul documentar adunat de-a lungul anilor, reamintindu-şi gînduri şi sentimente privind impactul bombardamentelor atomice asupra întregii societăţi nipone în plan politic, economic, militar, social, cultural, al modului de a gîndi, precum şi, în general, asupra evoluţiilor internaţionale, s-a decis să le împărtăşească şi cititorilor revistei „Lumea", sperînd să-i intereseze.

Hiroshima. Monumentul Memorial din Parcul Păcii, închinat victimelor bombardamentului atomic

Un oraş altfel decît celelalte

De la 70 metri altitudine, cît are Hijiyama, colina Hiji, spre vest se deschide perspectiva unui oraş japonez care nu pare să se deosebească prin nimic de celelalte. Din trei părţi este înconjurat de dealuri, iar, la sud, se zăresc apele liniştite ale unui golf, la Seto Naikai, Marea Interioară, tulburate doar de navele ce vin sau pleacă din port, precum şi dealurile de pe insulele ce par să se unească cu uscatul spre sud-est. Dealurile nu sînt altceva decît treptele în care coboară spre mare Chugoku Sanchi, lanţul munţilor Chugoku, ce străbate, de la est la vest, districtul cu acelaşi nume, situat în vestul marii insule nipone Honshu. Culmile cele mai înalte ating, departe de aici, la nord, doar 1 300 metri, iar dealurile din jur, 100—200 metri. Peisajul este fermecător, poate tocmai datorită faptului că îmbrăţişarea muntelui cu marea nu este atît de sălbatică, precum în alte zone de pe coastele arhipelagului.

Sînt tentat să compar oraşul de aici cu străvechea capitală imperială niponă, Kyoto, aflată, de asemenea, într-un cadru natural superb, înconjurată, tot pe trei laturi, de înălţimi împădurite, dar deschiderea la sud este, nu spre mare, ci spre cîmpia ce duce la Osaka şi, apoi, la Seto Naikai. Asemănările se opresc însă aici, căci Kyoto, fostă capitală a Japoniei din anul 794 pînă în 1867, cu cele peste 2000 de monumente de artă şi cultură, este un oraş-muzeu, pe cînd cel de aici se înfăţişează privirii ca o expoziţie de moderne construcţii urbane postbelice. Aş putea spune chiar că este o excepţie în urbanismul nipon nu numai prin edificiile sale, ci şi prin spaţiile verzi, cu vegetaţie luxuriantă, prin bulevardele şi străzile largi şi drepte, mărginite de trotuare şi arbori, care se văd, de aici, de pe Hijiyama.

Este prima surpriză pentru cel sosit aici, mai ales atunci cînd este un străin obişnuit cu jungla de beton şi sticlă şi cu păienjenişul străduţelor mici de la Tokio sau din alte mari oraşe nipone în care rişti să te pierzi, imediat ce te-ai abătut de pe arterele largi de circulaţie. Asemenea străzi am văzut doar la Sapporo, în Hokkaido, construit după planurile unui urbanist american, la Nagoya, reconstruită în mare măsură ca un oraş nou, modern, după al doilea război mondial, şi, bineînţeles, la Kyoto, cu străzile sale amintind de o tablă de şah, după modelul unei vechi capitale chineze imperiale.

Şi aceste asemănări sînt parţiale, pentru că oraşul este aşezat în delta lui Otagawa, fluviul Ota, fiind brăzdat în zona centrală de şapte braţe largi de apă. La est de Hijiyama, se vede Enkogawa, braţul Enko, care, înainte de a se vărsa în mare, primeşte şi apele braţului Kukushima, iar, spre vest, imediat pe lîngă colină, curge Kyobashigawa, care, înainte de a se întîlni cu marea, se uneşte cu Motoyasugawa şi cu Honkawa. Mai spre vest se află Tenmagawa şi canalul de drenaj Ota, un braţ lărgit şi amenajat pentru a feri oraşul de inundaţii. Platformele industriale şi portul, construite pe terenuri recuperate din mare, se văd bine de pe Hijiyama, şi îţi poţi da seama că ele cîştigă mereu teren asupra mării şi înaintează spre sud. Cele şapte braţe ale fluviului şi numeroasele poduri peste ele conferă oraşului o notă aparte.

Pe Hijiyama, în stînga marcajului de altitudine maximă, de unde ai imaginea panoramică a oraşului, există o construcţie ciudată pentru niponi, amintind de corturile rotunde ale indienilor americani quonset, din oţel şi beton, cu etaj, la capătul unei moderne panglici de asfalt. Pe

firma de la intrare se poate citi, în limbile japoneză și engleză: „Fundația pentru cercetarea efectelor radiației". Coborînd de pe colină, direct spre Tsurumi Bashi, podul Tsurumi, peste Kyobashigawa, constați că, de acolo, începe un bulevard lat de 100 de metri, lung de 3 kilometri, care apărea de pe Hijiyama drept artera principală a orașului. Pe plăcuța cu numele străzii scrie Heiwaodori, Bulevardul păcii.

Rătăcind la întîmplare pe străzi, vei întîlni frecvent cuvintele **heiwa**, pace, atomic și nuclear, mult prea frecvente pentru a mai putea face vreo apropiere cu oricare alt oraș japonez sau străin. Întîlnești denumiri de instituții, ca „Institutul pentru cercetări privind știința păcii", „Centrul cultural al păcii", firme indicînd sediile unor organizații de luptă împotriva bombelor atomice și cu hidrogen, lozinci pe eșarfe fluturînd în vînt, care cheamă la abolirea armelor nucleare, la încetarea experimentării lor. Întîlnești, de asemenea, o catedrală a păcii, o grădină a păcii, un spital al victimelor bombei atomice, monumente ale păcii. Dacă parcurgi Heiwaodori, la aproximativ 1 300 metri de Tsurumi Bashi, ajungi la Heiwa Ohashi, Podul păcii, peste brațul Motoyasu, iar, după alți 300 de metri, la Nishi Heiwa Ohashi, Noul pod al păcii, peste Honkawa. Între Heiwaodori și cele două brațe ale fluviului se află Heiwa Park, Parcul păcii, iar, la limita de nord-est a acestuia, Domul bombei atomice.

Forță de sugestie fără egal

Asemenea denumiri ar putea umple pagini, pentru că acesta este un oraș diferit de celelalte. Este Hiroshima-shi, orașul Hiroshima, nume încărcat cu o forță de sugestie fără egal. De acest nume este legată intrarea omenirii în era atomică — eveniment cu atîtea consecințe. Pentru că omenirea nu mai este și nu va fi niciodată ceea ce a fost înainte de 6 august 1945, ziua tragediei atomice de la Hiroshima — începînd de la această dată specia umană știe că poate pieri oricînd, dacă s-ar declanșa un război atomic sinucigaș, intenționat sau accidental. Acest adevăr a fost sesizat încă din zilele holocaustului atomic, dar consecințele lui, în ceea ce privește evoluția omenirii, sînt departe de a fi explorate în profunzime. Conștiința omului refuză spectrul neantului — ca ființă individuală, omul este muritor, dar, ca individ aparținînd speciei umane, este, virtual, nemuritor, prin urmași, prin munca și activitatea sa de creație, prin construirea viitorului. Dispariția unui asemenea viitor, chiar și într-o perspectivă îndepărtată, pune sub semnul întrebării rațiunea de a fi a omului, amputează psihicul uman.

Tragediile de la Hiroshima și Nagasaki — al doilea oraș japonez supus unui bombardament atomic, la 9 august 1945 — ar fi trebuit să îndemne omenirea să renunțe la arma atomică, să nu cruțe nici un efort pentru ca asemenea orori să nu se mai repete. Cu atît mai mult cu cît, chiar înainte de bombardamentele atomice, a fost semnată, la 26 iunie 1945, la San Francisco, Carta O.N.U., organizație cu vocație universală, propunîndu-și, ca scop principal, menținerea păcii și securității internaționale. Deși Carta O.N.U. a fost elaborată în era preatomică, neconsemnînd apariția acestor arme teribile, prima rezoluție adoptată, la 26 ianuarie 1946, de Adunarea Generală a noului for mondial, cerea membrilor săi să utilizeze energia atomică exclusiv în scopuri pașnice și să elimine din arsenalele naționale armele atomice și orice alte arme de distrugere în masă.

Așa cum s-a spus, arma atomică a schimbat totul, în afară de modul de a gîndi. Rațiunea nu a triumfat, și bombele de la Hiroshima și Nagasaki par, astăzi, arme artizanale, în comparație cu capacitatea de distrugere a vastelor arsenale nucleare existente în lume. În virtutea modului preatomic de a gîndi, noile arme au fost perfecționate fără încetare, ajungîndu-se, acum, la generația a treia — arma atomică, arma cu hidrogen și sisteme de arme nucleare plurifuncționale.

Armele nucleare au devenit cele mai cumplite instrumente ale distrugerii pe care le-a cunoscut vreodată omenirea, rezultatul devierii, de la utilizarea în slujba progresului, a vieții, a unora dintre cele mai mari cuceriri ale geniului uman. În pofida avertismentului tragediilor de la Hiroshima și Nagasaki, aberanta cursă a înarmărilor antrenează aproximativ 100 milioane de locuitori ai planetei — militari, savanți, tehnicieni, ingineri —, forțele de elită ale cercetării științifice și tehnologice, în goana frenetică după noi mijloace de luptă, de la „armele inteligente", care se îndreaptă singure spre țintă, la cele meteorologice, menite să producă furtuni, taifunuri, inundații, și cele geologice, provocatoare de cutremure, fără să mai punem la socoteală „tehnologiile exotice" și cele spațiale.

Cursa înarmărilor este o componentă de bază a erei atomice inițiată, atît de brutal, prin explozia ce a mistuit Hiroshima, o cursă sinucigașă, lipsită de orice motivație rațională, depășind limitele imaginabile ale absurdului. Din studiile și cercetările cele mai recente, întreprinse de diferite organisme internaționale, inclusiv de O.N.U., rezultă că potențialul de distrugere al armelor nucleare ar fi suficient pentru a transforma Terra într-un deșert de cenușă radioactivă de cel puțin 30 de ori ! Sau, altfel spus, în lume există peste 50 000 focoase nucleare, a căror putere explozivă totală este echivalentă cu un milion de „Hiroshime", adică de bombe atomice de tipul celei ce a distrus acest oraș, care a avut 12,5—13 kilotone (o kilotonă fiind egală cu 1 000 tone de trinitrotoluen). Hiroshima a devenit deja — crudă ironie a soartei — o unitate de măsură prea mică pentru un potențial de distrugere atît de mare.

Numele orașului-martir a devenit un simbol al neantizării atomice, un avertisment sugestiv, crud, de a nu subestima pericolul unei confruntări sinucigașe. De la acest nume atît de cunoscut au fost formate, pornind de la sensul său de bază, cuvinte ca „Euroshima", „Terrashima", prezente pe pancartele milioanelor de militanți pentru pace din cele mai diferite regiuni ale lumii.

Paul Diaconu

(Va urma)

ISTORIE ȘI ACTUALITATE

De ce nu Minerva?

Apariția unei broșuri cu titlul provocant Why not Victory? *(De ce nu victorie ?) a stîrnit, acum un sfert de veac, puternice polemici. Autorul ei, senatorul ultraconservator Barry Goldwater (n. 1901), își pregătea atunci platforma pentru a captura desemnarea candidaturii Partidului Republican în vederea alegerilor prezidențiale americane din 1964. Două fraze dau cheia întregii construcții : a) „Statele Unite trebuie să anunțe, în termeni fără echivoc, că noi sîntem* împotriva *(subliniat în original) dezarmării" ; b) „Opusul victoriei este* înfrîngerea *(subliniat în original), nu coexistența sau compromisul". Suporterii senatorului agitau chiar sloganul : „Mai bine politica în pragul războiului, decît politica de pui fricoș". Ce e prea mult e prea mult chiar și în Statele Unite. Descris de adversarii săi drept „Trigger Happy" (persoană care, într-o stare de nervozitate, stă permanent cu degetul pe trăgaci), autorul planului „pentru înfrîngerea comunismului pe toate planurile" și-a văzut pulverizate ambițiile de a cuceri Casa Albă la scrutinul din noiembrie 1964. Rezultatul indica neaderența publică la cursul spre sinuciderea nucleară.*

Dincolo de scenă, vreme îndelungată, modul de acțiune practic, nu prea s-a schimbat însă. Oricum, în retorica politică, mai ales electorală, nici o persoană cu răspundere nu s-a mai identificat cu primul termen din „binomul Goldwater". Dar obsesia „victoriei" a rămas, inclusiv accentul pe supraînarmarea calitativă. Recent, într-un volum, al șaselea apărut de cînd a părăsit președinția Statelor Unite, Richard Nixon formulează, chiar în titlu, obiectivul strategic : 1999 : Victory Without War *(1999 : Victorie fără război). Ideea e la modă, și nu puțini politologi de peste ocean fac scenarii „cum să fie condusă disputa S.U.A.—Uniunea Sovietică", pentru ca politica americană „să prevaleze din punct de vedere istoric", deoarece „urmărirea victoriei în sensul tradițional este anacronică", după cum scrie fostul consilier prezidențial pentru securitatea națională, Z. Brezinsky* (Game Plan, *The Atlantic Monthly Press, New York, p. 244-245). Multe din rețetele unor astfel de scenarii sînt doar adaptări ale orientărilor spre supraînarmarea calitativă și acțiuni destabilizatoare ale discreditatelor „sfere de influență" și mențin „lumea treia drept cîmpuri de luptă" în noul „război rece".*

În fapt, însăși noțiunea „victorie", cu tot apelul ei la public, care o poate asocia cu o competiție, mai mult sau mai puțin sportivă, ca, de altfel, „competiția înarmărilor" (denumirea pudică a politicii hegemoniste de supraînarmare), aparține nu numai unui vocabular depășit, ci și unei gîndiri anacronice. Zeița Victoriei, din mitologia romană, de la care am moștenit și noțiunea, era adeseori identificată cu sora ei Minerva — zeița înțelepciunii, a artei și a strategiei războinice. Existentă încă din mitologia greacă (Athena), ea era protectoarea oricărei acțiuni presupunînd ingeniozitate și spirit de inițiativă creatoare. Ea a devenit protectoarea orașului, care i-a luat numele, deoarece le-a dat locuitorilor măslinul.

Eminentul istoric american Henry Steele Commager opina că o prea mare proiectare și activitate a puterii militare a Statelor Unite peste hotare duc această țară într-un „izolaționism intelectual și moral". O judecată valabilă nu numai în cazul evocat, și care își menține actualitatea.

Eugen Preda

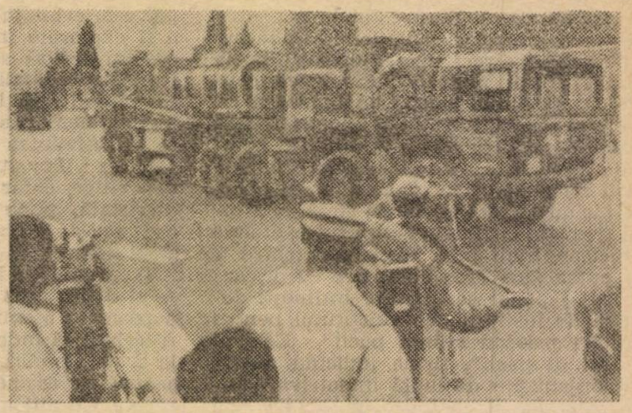

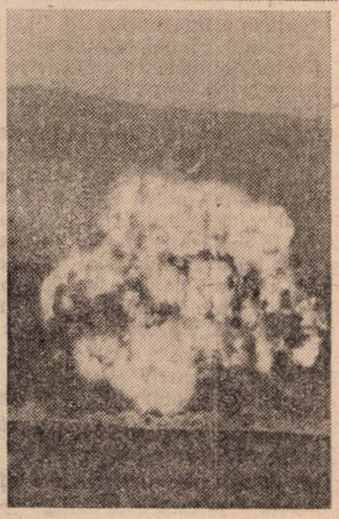

În conformitate cu prevederile tratatului sovieto-american asupra rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, semnat în decembrie anul trecut la Washington, a început distrugerea acestui gen de rachete, ceea ce constituie, în fapt, o premieră în materie de dezarmare nucleară. Astfel, la baza operațională de rachete a forțelor armate ale URSS din Sariozek (imaginea de sus, stînga) — situată la 200 kilometri nord-vest de Alma Ata, Kazahstan — au fost distruse primele patru din cele 957 de rachete cu rază mai scurtă de acțiune din clasa OTR-22 (SS-12, în terminologia adaptată în Occident) care urmează a fi anihilate. Rachetele ce au luat — și vor lua în continuare — calea extincției (momentul exploziei, în imaginea din stînga, jos) fac parte din categoria respectivă de arme nucleare retrase de U.R.S.S., în baza tratatului amintit, din Cehoslovacia, R.D.G. și din sectoarele (europene) de concentrare de pe teritoriul sovietic.

La fel a început să se procedeze și cu rachetele similare americane amplasate în Europa. Astfel, la baza militară americană de lîngă Heilbronn (RFG) (imaginea din dreapta, sus), a avut loc retragerea rachetelor „Pershing-2", care urmează a fi distruse. De asemenea, la 8 septembrie, SUA au procedat la retragerea primelor rachete de croazieră operaționale din Europa. Este vorba de 16 rachete „Cruise" de la baza Molesworth din Marea Britanie, ce vor fi transportate în SUA pentru anihilarea lor. Alte 96 de rachete de același tip, staționate la baza Greenham Common, vor fi retrase ulterior, a anunțat ministerul britanic al apărării.

Debutul distrugerii mijloacelor de distrugere reprezintă un pas salutar pentru întreaga omenire. Este vorba, totuși, de o categorie de arme ce nu depășește 3—4 la sută din „zestrea" nucleară a lumii. În același timp, este vorba, încă, de un început, ce se cere continuat și extins la alte categorii de arme, mai ales nucleare, dar și convenționale.

1000+1

Neutralitate

Suedia dorește să contribuie la încetarea experiențelor nucleare, la interzicerea armei chimice, la crearea în nordul Europei a unei zone libere de arme nucleare — a arătat Ingvar Carlsson, primul ministru al țării, președintele Partidului Muncitoresc Social-Democrat, într-un articol publicat în „Dagens Nyheter". El s-a pronunțat, de asemenea, în sprijinul eforturilor O.N.U. pentru soluționarea conflictelor regionale. O politică fermă și consecventă de neutralitate corespunde cel mai bine intereselor independenței naționale a Suediei, a apreciat Ingvar Carlsson, în articolul consacrat principalelor orientări de politică externă ale guvernului său.

Poziție

Un purtător de cuvînt oficial al guvernului elen a condamnat încercările S.U.A. de a exercita presiuni asupra Greciei prin atacuri în presă la adresa politicii premierului Andreas Papandreu privind bazele americane și ale N.A.T.O. „Grecia a încetat de mult să se supună unor asemenea presiuni și nu este dispusă să primească sfaturi umilitoare din partea acelora care și-au asumat, în mod abuziv, dreptul de a fi sfătuitori", a subliniat purtătorul de cuvînt. El a relevat că această poziție a țării sale nu poate fi modificată, întrucît ea exprimă voința majorității covîrșitoare a poporului grec și reprezintă piatra unghiulară a politicii naționale elene. Într-o altă declarație, purtătorul de cuvînt a reafirmat că, din decembrie a.c., cînd expiră valabilitatea acordului greco-american privind „colaborarea în domeniul economiei și apărării", S.U.A. vor avea la dispoziție 17 luni pentru a-și retrage bazele militare de pe teritoriul grec.

Incendiu

Camera Deputaților din Peru a declarat „în stare de urgență" Parcul național de la Machu Picchu, situat în provincia Cuzco și afectat de un mare incendiu, care a adus „daune ireparabile florei și faunei". Circa 4 000 de hectare de pădure au fost devastate de focul ce durează de aproape o lună și care s-a întins în zona unde se află ruinele incașe ale cetății de la Machu Picchu, principala atracție turistică din Peru. Deși incendiul este în prezent controlat, persistă încă unele focare în regiuni accidentate și inaccesibile. În consecință, brigăzi ale apărării civile și armatei au început combaterea din aer a acestor focare, utilizînd elicoptere care aruncă apă și substanțe chimice.

Dialog

Coaliția de stînga Uniunea Patriotică (U.P.) — a treia forță politică din Columbia — a declarat că planul de pace prezentat de guvern nu este elaborat pe bazele reale ale conflictului armat ce se desfășoară în țară. În declarațiile făcute agenției „Prensa Latina", președintele U.P., Bernardo Jaramillo Ossa, a subliniat că încetarea focului, preconizată în propunerea guvernamentală, trebuie să fie bilaterală — între forțele armate și grupurile membre ale „Coordonatoarei Naționale a gherilei", și nu numai din partea rebelilor. Liderul politic al U.P. a mai opinat că ridicarea stării de urgență reprezintă o condiție prealabilă pentru inițierea dialogului cu forțele de gherilă.

Vizită

Președintele Comisiei pentru relațiile externe și apărare a parlamentului israelian, Abba Eban, aflat în vizită în Spania, a conferit cu primul ministru spaniol, Felipe Gonzalez, și cu ministrul de externe, Fernandez Ordonez. Au fost examinate situația din teritoriile ocupate, în contextul deciziei regelui Hussein al Iordaniei de a rupe legăturile administrative și juridice cu Malul de vest, precum și perspectivele de deblocare a procesului de pace și rolul pe care Europa îl poate juca în această direcție. Abba Eban a apreciat că țările europene pot acționa în favoarea moderației, coexistenței și cooperării". „În pofida tuturor obstacolelor, vom putea realiza progrese în direcția păcii, a unui dialog cu vecinii noștri, și în special, cu palestinienii, pentru a găsi căi de cooperare care să pună capăt actualei situații extrem de complicate", a arătat el. Abba Eban efectuează un turneu în mai multe țări vest-europene, ca trimis al ministrului de externe israelian, Shimon Peres.

Precizare

Prezentînd raportul „Economia și apărarea suveranității naționale", Richard Andriamanjato, președintele parlamentului Congresul pentru Independența Madagascarului, al cărui forum s-a desfășurat la Antananarivo, a subliniat că recomandările FMI și ale Băncii Mondiale făcute țării sale, mai ales în ce privește metodele de conducere a economiei, reprezintă un amestec direct în treburile interne ale Madagascarului. El a relevat că, în condițiile actuale, pe primul plan se impune asigurarea independenței economice și suveranității republicii.

ITALIA

Circa trei milioane de şomeri

În Italia, şomajul continuă să crească. După cum relevă „Il Corriere della Sera", numărul celor lipsiţi de un loc de muncă a crescut, într-un singur an, de la 11,6 la 12,3 la sută din populaţia activă. În prezent, această ţară numără aproximativ trei milioane de şomeri. Datele menţionate sînt conţinute într-un comunicat al Institutului Central de Statistică (ISTAT) din Roma.

După publicarea cifrelor cu privire la şomaj, ministrul italian al muncii, Rino Formica, a lansat un semnal de alarmă, avertizînd că Italia nu se mai poate limita la simple vorbe în această problemă. El a adăugat: „Şomajul a devenit adevărata problemă socială a Italiei. Nu putem să rămînem cu mîinile încrucişate". Pentru a avea un termen de comparaţie în ce priveşte cifra şomajului, este suficient să ne gîndim la cît de mare este Roma. Dar, în acest caz, este vorba despre un oraş deosebit — oraşul şomerilor. Un agregat urban enorm, populat de oameni lipsiţi de un loc de muncă.

Cele aproape trei milioane de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă constituie şi o imensă problemă politică. O problemă de stabilitate democratică, de credibilitate în instituţiile publice, de consens politic. Este un teren minat sub picioarele tuturor — guvern, partide, sindicate.

Ministrul Formica admite că „ipsește politica pe plan social, adecvată pentru a face față acestui grav fenomen" şi adaugă că este absolut necesar ca „partidele şi parlamentul să aleagă problema şomajului ca teren serios şi concret de confruntare". Se propune, deci, ca şomajul să figureze pe primul loc între problemele politice.

Tinerii aflaţi în căutarea unui prim loc de muncă sînt 1 418 000. Situaţia se agravează în sudul Italiei, unde rata şomajului creşte cu 2,2 puncte (de la 17,7 la 19,9 la sută), în timp ce, în nord, se înregistrează o oarecare ameliorare a situaţiei (de la 8,2 la 8 la sută), iar, în regiunile centrale, datele se menţin aproape staţionare (de la 9,7 la 9,8 la sută). În fruntea clasamentului în ceea ce priveşte situaţia de urgenţă a forţei de muncă se află femeile din sudul Italiei. Astfel, aici procentul femeilor lipsite de un loc de muncă s-a ridicat la 32,3 la sută. Prezenţa feminină în armata şomerilor este mai mare chiar şi la scară naţională: numărul celor care caută un loc de muncă este de 1 713 000 femei, faţă de 1 217 000 bărbaţi.

O ultimă cifră, menită nu să consoleze, ci să provoace o nouă stare de îngrijorare: în întreaga Piaţă comună, numărul şomerilor este de peste 16 milioane; iar Italia se află printre primele în acest clasament negativ.

Tineri care îşi încep, deprimant, o nouă zi de viaţă, căutînd un loc de muncă

„Lumea a treia" a Americii

Sub acest titlu sugestiv revista „Newsweek" scria recent:

„Cînd vorbesc de sărăcie, majoritatea americanilor văd în faţa ochilor imagini familiare din viaţa oraşelor: cei care trăiesc din mila asistenţei sociale locuind în aziluri, bărbaţi fără lucru stînd sub felinarele de pe stradă, copii pierduţi în lumea drogurilor. Aceste imagini zguduitoare contrazic afirmaţia că, în prezent, în zonele urbane din Statele Unite rata sărăciei e în scădere. Departe de privirile publicului trăiesc, însă, 9,7 milioane de americani din zonele rurale; ei reprezintă 18,1 la sută din cele 57 de milioane de persoane care locuiesc în afara zonelor metropolitane. O categorie mult mai puţin numeroasă de săraci — oamenii fără adăpost — se bucură de mai multă atenţie decît această alarmant de mult răspîndită „subclasă" pe care am putea-o numi „lumea a treia a Americii", a cărei traiectorie se intersectează atît de rar cu cea a restului societăţii. Este vorba de o lume aflată în ghearele recesiunii cronice, în care violenţa este monedă curentă. Este lumea celor aflaţi în derivă, a ruginitelor case pe roţi, a asistenţei medicale absolut întîmplătoare, a băuturilor ieftine şi hranei sub orice critică. O lume ale cărei condiţii de trai se deteriorează într-un ritm îngrijorător de rapid.

Population Reference Bureau, un important organism de studii demografice, a dat publicităţii un raport din care reiese că o pătrime din copiii care trăiesc în zonele rurale sînt afectaţi de sărăcie. Potrivit unui alt grup de studiu din Washington, **Public Voice for Food and Health Policy**, mortalitatea infantilă, în cele mai sărace 320 de districte rurale din S.U.A., depăşeşte cu 45 la sută rata înregistrată pe plan naţional. Cifră care nu mai necesită nici un fel de comentariu. Dar cea mai neaşteptată constatare statistică este că, în America rurală, rata sărăciei este, în prezent, mai ridicată decît în marile oraşe.

Deşi unii dintre săracii zonelor rurale muncesc în agricultură, puţini sînt cei ce aparţin mult trîmbiţatei categorii de proprietari de „ferme familiale". Doar 7 la sută din întreaga populaţie rurală a Americii trăieşte în ferme. Mult mai numeroşi sînt săracii din zonele rurale care locuiesc în mici oraşe şi oraşele şi, practic, nu beneficiază de subsidiile, în valoare de 13,1 miliarde de dolari, acordate fermierilor. De fapt, dezbaterea asupra problemelor agricole din anii '80 a ocolit drama săracilor din zonele rurale.

Săracii din zonele rurale se izbesc de obstacole pe care omologii lor metropolitani nu le întîlnesc. Adesea, trăiesc în regiuni puţin populate, unde sînt greu de găsit oficii de ajutorare şi programe de calificare. Orăşelele lor nu-şi pot permite să întreţină serviciile sociale pe care le oferă metropolele. Deşi reprezintă 30 la sută din numărul total de americani ce trăiesc sub nivelul oficial al sărăciei, locuitorii zonelor rurale primesc doar circa 20 la sută din sumele pe care guvernul federal, guvernele statelor şi autorităţile locale le cheltuiesc pentru săraci. Trei sferturi din săracii din zonele rurale sînt albi, iar, printre negrii din aceleaşi regiuni, rata sărăciei este de 42 la sută, adică cu 11 la sută mai ridicată decît în rîndul rezidenţilor negri din marile oraşe.

Există puţine căi de scăpare pentru săracii din zonele rurale".

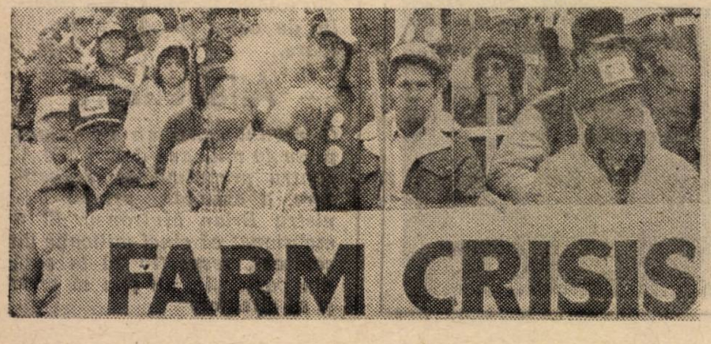

Imagine sugestivă, publicată de revista americană „U. S. News and World Report"

Avarie

Pe nava norvegiană „Noble Sky", aflată sub pavilion panamez și ancorată în portul comercial maritim Iujnii, din Odesa, a avut loc o avarie — anunță agenția „TASS". Din cauza funcționării neadecvate a sistemului de asigurare a încărcăturii de amoniac gazeificat, s-a înregistrat o scurgere de gaz ; au fost întreprinse imediat măsuri de înlăturare a primejdiei provocate de această avarie ; echipajele a două nave, una chineză și alta sovietică, aflate în apropiere, au fost evacuate pe mal. Nava la bordul căreia s-a semnalat avaria a fost remorcată și deplasată într-un loc ce nu prezintă pericol pentru mediul înconjurător. Norii de amoniac formați în urma acestei avarii s-au deplasat spre o localitate învecinată — Nove Bilear. Locuitorii au simțit imediat efectele gazului, mulți suferind de dureri de cap și de stare de vomă. Din fericire, infestarea nu a fost atît de puternică încît să necesite spitalizări, menționează agenția citată.

Vîrstă

În Japonia există, în prezent, 2 668 de persoane în vîrstă de peste o sută de ani, cifră mai mare cu 397 față de anul trecut, a informat ministerul nipon al sănătății. Cea mai vîrstnică persoană este o femeie, Mitsu Fujisawa, care a împlinit 112 ani. În afara unor dureri ale articulațiilor, bunica Fujisawa se bucură de sănătate bună, trăind în cadrul unei familii numeroase și făcînd zilnic plimbări. Numărul femeilor japoneze centenare — 2 106 — depășește cu mult pe cel al bărbaților. Pe de altă parte, arată statisticile oficiale, în 1963 existau doar 153 de persoane avînd peste o sută de ani. Aceleași statistici arată că, în anul 2000, patru din fiecare 100 000 de japonezi vor depăși această vîrstă.

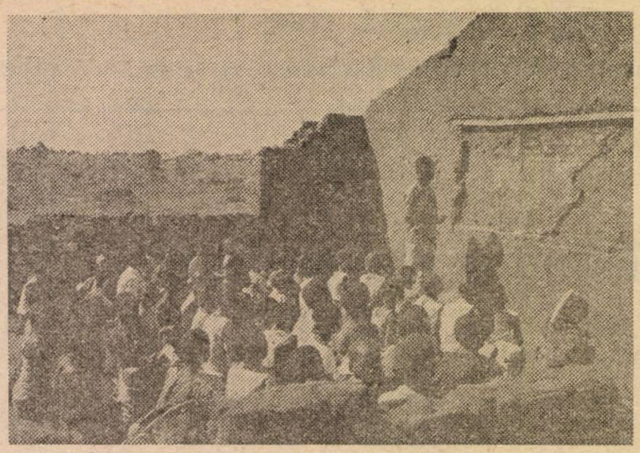

Cu toate acțiunile de intimidare, desfășurate, în unele provincii mozambicane, de mișcarea „Renamo", grupare ilegală de gherilă susținută de Africa de Sud și alte forțe din exterior, cursurile școlare continuă — scrie revista „World Development", editată de Programul ONU pentru Dezvoltare, care a pus în aplicare un proiect de asistență urgentă pentru Mozambic. „Circa 40 la sută din populația de 5,9 milioane a țării suferă de pe urma războiului", relevă aceeași publicație a ONU

Buget

La Bonn s-au încheiat dezbaterile în Bundestag în legătură cu proiectul bugetului de stat al R.F.G. pentru exercițiul financiar pe anul 1989. Potrivit agenției „TASS", proiectul bugetului, prezentat de guvern, prevede, printre altele, creșterea sumelor alocate cheltuielilor militare cu aproape 2 miliarde mărci, ceea ce va face ca totalul cheltuielilor militare ale R.F.G. să se ridice la 53,3 miliarde mărci. În același timp, ca urmare a deficitului bugetar cronic, datoria de stat a R.F.G. a atins suma de 440 miliarde mărci. Proiectul bugetului de stat a fost transmis spre analizare comisiei bugetare a Bundestagului.

Cereale

Într-o declarație dată publicității la Roma, directorul general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.), Edouard Saouma, și-a exprimat îngrijorarea cu privire la pierderile mari, înregistrate pe plan mondial, la recolta de cereale. În document se relevă că aceste pierderi au fost provocate de seceta din America de Nord, de inundațiile din unele zone ale Africii și Asiei, precum și de invazia de lăcuste din Africa. Pentru prima dată, în ultimii zece ani, rezervele mondiale de cereale vor scădea sub nivelul minim estimat de F.A.O. drept absolut necesar pentru asigurarea alimentației pe glob. Experții apreciază că rezervele mondiale vor scădea cu circa 30 la sută.

Mediterana

Comisia pentru protejarea mediului înconjurător a Parlamentului vest-european a arătat că apele Mediteranei și-au redus între 40—50 la sută din vitalitatea lor biologică, datorită deversărilor de diverse reziduuri industriale. Circa 140 000 de unități industriale contribuie la poluarea sa chimică, ca și cele 37 000 milioane de metri cubi de ape reziduale, pe care le aruncă în mare cei aproximativ 120 de milioane de turiști estivali. S-a precizat că eforturile întreprinse de cele 17 țări riverane — care au semnat, în 1976, la Barcelona, o convenție de eliminare a poluării — sînt încă insuficiente. Este, de aceea, necesară o strategie comună pentru evitarea pericolului „morții biologice" a Mediteranei, a arătat comisia menționată.

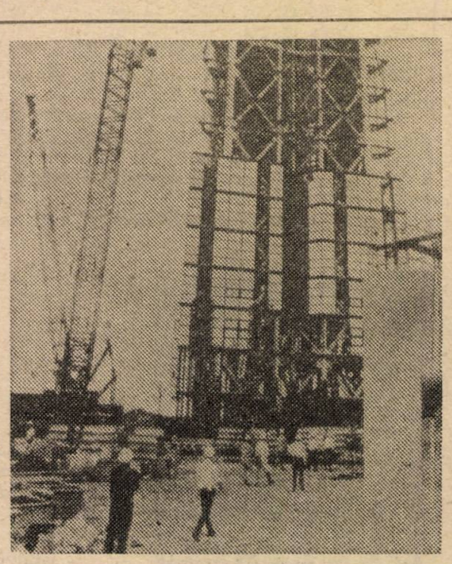

La Fukuoka, în Japonia, se va deschide, în luna martie a anului viitor, o expoziție „Asia-Pacific". Simbolul ei va fi acest turn, aflat în construcție, înalt de 234 metri. care va deveni cel mai înalt edificiu din Japonia, ridicat pe un teren recuperat din apele mării

Deficit

Deficitul balanței comerciale a Pieței comune în schimburile cu Japonia ar urma să crească în al doilea semestru al anului în curs, în cazul în care guvernul nipon nu va adopta o politică de stăvilire a acestui curs — a declarat Willy de Clerq, membru al Comisiei C.E.E., însărcinat cu problemele externe. Observatorii din Bruxelles apreciază că de Clerq a făcut aceste declarații în contextul îngrijorării sporite, manifestate la Tokio, privind posibilitatea adoptării de noi bariere protecționiste în cadrul C.E.E. în perspectiva realizării preconizatei piețe vest-europene unice, în anul 1992 — notează agenția „EFE".

„Ariane"

De la centrul spațial vest-european Kourou (Guyana franceză) a fost lansată racheta purtătoare de tipul „Ariane-3", care a plasat pe orbită doi sateliți americani de comunicații — „Geostar-3" și „SBS-5". La 17 minute de la plecare, racheta a atins orbita geostaționară prevăzută, de unde a lansat cei doi sateliți, care s-au plasat, pe orbita lor, cu motoare proprii. Aceasta este cea de-a 25-a deplasare a lui „Ariane", care, în ultimele 12 luni, a lansat 13 sateliți. După eșecul rachetei americane „Challenger", în 1986, „Ariane" a dominat piața occidentală în materie, scrie agenția „EFE", posedînd peste 40 de contracte de lansare de sateliți. Ultimii doi vor acoperi întreg teritoriul S.U.A. și vor fi folosiți pentru legături telefonice, transmisii de date, emisiuni de televiziune și radiolocație. Programul „Ariane" prevede alte trei lansări ale rachetei pînă la sfîrșitul anului, din totalul de opt ce s-a stabilit de către firma producătoare.

Alfabetizare

Guvernul canadian va aloca peste 40 milioane dolari S.U.A. pentru programe de alfabetizare, a anunțat primul ministru Brian Mulroney. El a menționat că cinci milioane de cetățeni, respectiv 20 la sută din populație, nu știu să scrie și să citească.

Asien, Afrika, Lateinamerika
BERLIN

PROBLEME CU CARE SE CONFRUNTĂ ȚĂRILE LATINO-AMERICANE *)

ÎNCEPÎND cu anii '70, cînd economia mondială capitalistă a intrat într-o fază de transformări caracterizată printr-o labilitate crescîndă, țările Americii Latine au trebuit să se confrunte, și ele, cu noi condiții în dezvoltarea lor economică.

Fenomenul nou cel mai important îl constituie problema datoriei externe și, legat de aceasta, „hemoragia" capitalului net. Criza economică mondială capitalistă de la începutul anilor '80 a avut o influență covîrșitoare asupra tuturor țărilor Americii Latine. Efectele sale negative s-au resimțit în toate statele subcontinentului. În Argentina, Bolivia, Chile, Salvador, Guyana, Jamaica, Peru, Uruguay și Venezuela produsul național brut pe locuitor era mai scăzut în anul 1984 decît în 1970.

Astfel, în 1984, discrepanțele privind nivelul produsului național brut dintre statele Americii Latine și țările capitaliste industrializate erau mai mari decît în 1970. Între anii 1980—1984, nici o țară din regiune nu a reușit să reducă decalajul față de țările capitaliste industrializate. O influență negativă a avut, de asemenea, și scăderea prețurilor la materii prime agricole și minerale pe piața mondială, care reprezintă produsul principal de export al țărilor din America Latină. La diminuarea posibilităților de export ale Americii Latine au contribuit, de asemenea, scăderea cererii de materii prime și intensificarea protecționismului.

Aceste noi condiții au influențat cel mai mult industriile prelucrătoare ale țărilor Americii Latine. Ca urmare a crizei, contribuția lor la crearea produsului național brut a scăzut în general.

Cota parte a industriei prelucrătoare la crearea produsului național brut a crescut, și în perioada crizei, în acele țări ale căror economii se bazează, în primul rînd, pe producția, prelucrarea și pe exportul de petrol, cum sînt Venezuela, Ecuador, Barbados și Bahamas.

În timpul crizei, industria prelucrătoare a dobîndit o importanță crescîndă la nivelul întregii economii, inclusiv în unele țări din America Centrală și din zona Caraibilor. În aceste țări, situația se explică prin nivelul economic deosebit de scăzut, cît și prin strategia deosebită a capitalului Statelor Unite. Independent de accelerarea modernizării și a protejării ramurilor economice tradiționale din S.U.A. și din alte state capitaliste industrializate, nici în perioada crizei procesul de mutare a ramurilor mari consumatoare de muncă, energie și materii prime în țări în curs de dezvoltare nu a încetat, ci, în anumite cazuri, chiar s-a intensificat. Pentru adaptarea structurală a întreprinderilor la noile condiții de concurență determinate de progresul tehnico-științific, concernele din S.U.A. au mutat întreprinderile ce necesită multă forță de muncă mai ales în țările Americii Centrale, în Caraibi, precum și în regiunile de la granița cu Mexicul. Interesele lor economice coincideau cu politica guvernului S.U.A. de combatere a mișcărilor naționale de eliberare din această regiune.

Criza din America Latină a afectat cel mai mult industria prelucrătoare. Au existat diferențieri și din acest punct de vedere. În unele țări, cum sînt, de exemplu, Argentina, Chile, Jamaica, Peru, Uruguay și Salvador, la începutul anilor '80 cota parte a industriei prelucrătoare la crearea produsului național brut a scăzut sub nivelul atins în cursul anilor '60, situație ce nu trebuie motivată numai prin criza de la începutul anilor '80. În Panama, motivul principal l-a constituit orientarea economiei spre sfera serviciilor, mai ales în sectorul financiar, în Salvador — războiul împotriva mișcării insurgente, iar în Argentina, Chile, Uruguay, Peru și Jamaica un rol hotărîtor în slăbirea sectorului industrial l-a avut orientarea politicii economice pe baza așa-numitei „școli din Chicago". Majorarea taxelor de import a venit în întîmpinarea intereselor de export ale țărilor capitaliste industrializate și a expus industria națională, relativ vulnerabilă, la concurența externă. Procesul de ruinare a industriei naționale, care a început înainte de criză, a fost accelerat prin criza de la începutul anilor '80.

În alte țări, cum sînt, de exemplu, Brazilia, Columbia, Bolivia, Mexic, Paraguay și Republica Dominicană, regresul industriei nu a fost atît de puternic; cota parte a industriei prelucrătoare în crearea produsului național brut a scăzut numai pînă la nivelul anilor '70.

Un criteriu important pentru aprecierea rolului industriei în consolidarea independenței naționale îl constituie forța sau slăbiciunea sectorului bunurilor de investiții. Pînă la mijlocul anilor '70, în ceea ce privește forța acestui sector, Argentina, Brazilia și Mexicul erau cu mult înaintea celorlalte țări din regiune. Cu toate că în cele trei țări producția de bunuri de investiții era orientată spre piețele interne, lor le reveneau circa 90 la sută din exportul bunurilor de investiții din întreaga Americă Latină (din care numai Braziliei îi reveneau circa două treimi).

La mijlocul anilor '70, deosebirile dintre cele trei țări menționate s-au accentuat. Acest lucru se datorează, printre altele, dezvoltării contradictorii a gradului de autoaprovizionare cu bunuri de investiții, pe de o parte în Brazilia, iar, pe de alta, în Argentina și Mexic. În timp ce, în 1975, în Brazilia, acesta era de 71 la sută, în Argentina de 78 la sută, în Mexic de 75 la sută, în 1982 el a ajuns în Argentina la 53 la sută, în Mexic la 47 la sută, iar în Brazilia la 84 la sută. În cazul Braziliei, situația a fost influențată de orientarea îndelungată a politicii economice spre crearea în țară a unor circuite închise de producție.

Politica economică a dictaturii militare din Argentina a avut ca rezultat nu numai o scădere cantitativă a producției industriale, ci și o diminuare a importanței sectorului bunurilor de investiții, ceea ce s-a soldat cu reducerea gradului de autoaprovizionare, cît și a ponderii bunurilor de investiții în exporturile industriei prelucrătoare (de la 39 la sută, în 1974, la 28 la sută, în 1982). În același timp, a trebuit să fie importate tot mai multe produse ale industriei prelucrătoare. În raportul import-export, deficitul de produse al industriei prelucrătoare a crescut valoric de la 1,1 miliarde dolari, în 1973, la 4,1 miliarde în 1981.

Așa-numitul „boom" petrolier a oferit Mexicului mari posibilități de diversificare a structurii producției și comerțului exterior. Veniturile obținute din exportul de petrol nu au fost utilizate cu precădere pentru extinderea industriei bunurilor de investiții, ci pentru importarea acestor produse. Acest fapt nu constituie numai o consecință a orientării politicii economice, ci, în primul rînd, a practicilor monopolurilor străine care operează în Mexic.

În afară de Brazilia, au reușit să-și sporească exportul de produse industriale Argentina, Mexicul și alte țări din America Latină (Argentina cu 47,8 la sută în 1985, Mexicul cu 51,9 la sută în 1983 și cu 19 la sută în 1984), dar trebuie să se țină seama de deosebirile cantitative. În timp ce mărfurile industriale constituie 70 la sută din exportul Braziliei, în cazul Mexicului ponderea exportului de petrol a fost de 70 la sută.

Întrucît țări cum sînt Mexicul, Columbia și altele tind să-și exporte produsele mai ales în țările capitaliste industrializate, tendințele existente determină ca exportul lor să devină tot mai dependent de conjunctura și de protecționismul țărilor capitaliste dezvoltate.

Din toate acestea se desprind următoarele concluzii:

— În general, se observă o tendință de orientare crescîndă a comerțului exterior al țărilor din America Latină spre S.U.A. În această zonă, Japonia și țările Pieței comune nu și-au putut valorifica pe deplin importanța pe care o au în comerțul mondial capitalist. Se constată, deci, o tendință de consolidare a sferelor tradiționale de influență ale S.U.A., ceea ce, pentru marea majoritate a țărilor Americii Latine, înseamnă o și mai mare limitare a spațiului de acțiune pentru comerțul exterior.

— În timp ce, în cadrul dezvoltării structurale a economiei, principalele țări capitaliste se concentrează asupra ramurilor cu înaltă tehnologie și își modernizează într-un ritm rapid și o parte a ramurilor tradiționale, țările Americii Latine — cu excepția Braziliei — rămîn tot mai mult în urma cerințelor forțelor moderne de producție.

— Astfel se accentuează tot mai mult diferențierea între țările Americii Latine. Un aspect nou îl prezintă faptul că se accentuează decalajul între Brazilia, pe de o parte, și țări cum sînt Argentina, Mexicul și altele, pe de altă parte, state care, pînă în prezent, erau considerate ca fiind cele mai dezvoltate din punct de vedere economic în regiune.

— Indiferent de accentuarea deosebirilor dintre ele, țările Americii Latine constituie canale financiare ale neocolonialismului și sînt expuse unui fenomen de scurgere a capitalului, necunoscut pînă în prezent. În cel mai fericit caz, pentru fiecare țară, indiferent de premisele sale economice, realizarea unei creșteri economice înseamnă doar crearea posibilității de restituire a datoriilor. Chiar și în cazul țărilor cu condiții economice favorabile, acest lucru duce la agravarea tensiunilor sociale, aducînd prejudicii chiar și intereselor burgheziei, determinînd popoarele și țările să se angajeze în lupta pentru o nouă ordine economică internațională. Politica externă a statelor Americii Latine — de exemplu participarea Argentinei și Mexicului la „inițiativa celor șase state" — demonstrează că America Latină este tot mai conștientă de legătura existentă între, pe de o parte, politica de confruntare și a cursei înarmărilor și, pe de altă parte, deteriorarea situației lor economice.

*) „Asien, Afrika, Lateinamerika" (R.D.G.), nr. 5/1988.

L'Express

PARIS

INDUSTRIA AMERICANĂ ȘI COMPETIȚIA INTEROCCIDENTALĂ *)

DE data aceasta se pune problema competitivității americane. De patru ani, în Statele Unite euforia creată la burse a ascuns deteriorarea forței de șoc industriale și creșterea vertiginoasă a deficitului comercial. Astăzi, mulți înțeleg faptul că o piață financiară solidă nu se poate baza la infinit pe o economie stimulată de supraconsum.

Este un sentiment în general împărtășit dincolo de dificultățile pe termen scurt, sentiment pe care o austeritate bugetară sau o manipulare a ratelor de schimb îl vor atenua poate : criza actuală este rezultatul unei temeri mai profunde, aceea de a vedea Statele Unite incapabile să se impună pe piețele internaționale, adîncindu-se în spirala necompetitivității. Căci cifrele deficitului comercial corespund unei liste de industrii cu ritm de producție în scădere, foarte lungă și diversă. Chimia sau aeronautica se mențin, dar siderurgia, industria de automobile, electronica, industria de mașini-unelte, informatica și tehnologia nucleară au o situație precară.

Tabloul este oare prea întunecat ? În definitiv, productivitatea continuă să progreseze. Și „Ford" rămîne întreprinderea campioană a lumii occidentale în ce privește profiturile, siderurgia redevine beneficiară, iar I.B.M. nu este pe cale de a fi detronat... Problema este, totuși, că Statele Unite pierd „părți" de piață.

Cazul automobilului este cel mai spectaculos. În 1945, Statele Unite fabricau peste trei sferturi din producția mondială; în prezent, în acest sector se înregistrează principalul deficit comercial (60 miliarde dolari). „Ford" și, mai ales, „GM", după ce au acumulat o rămînere în urmă tehnologică, caută să-și mobilizeze eforturile în bătălia pentru calitate. Dar povîrnișul va fi greu de urcat.

Firma „Salomon Brothers" din New York se teme că, drept consecință a crahului din octombrie, anul trecut, se va înregistra o scădere a vînzării de automobile și „GM" va fi obligat să închidă în 1988 patru uzine cu o capacitate de producție de 800 000 vehicule pe an.

Chiar înainte de dezastrul de la bursă, experții prevedeau că, în 1990, circa 40 la sută din automobilele vîndute în Statele Unite vor fi de origine japoneză. Pînă și modelele americane sînt fabricate din ce în ce mai mult cu piese de schimb produse în străinătate, justificînd îngrijorarea economistului Robert Reich, care vede, pînă la urmă, „muncitorul american redus la un rol de asamblor de produse fabricate în Japonia sau în alte țări".

În realitate, americanii redescoperă ceea ce francezii sfîrșiseră prin a recunoaște în cadrul dezbaterilor cu privire la „declin": puterea unei națiuni depinde de industria ei, mai mult decît de dezvoltarea sectorului serviciilor. Acesta din urmă, cu productivitatea lui stagnantă, nu poate înlocui industria, ca motor al creșterii. În plus, mica lui importanță în cadrul schimburilor internaționale face ca Statele Unite să nu reușească niciodată să-și acopere, cu ajutorul lui, deficitul comercial. Așa cum arată Steve Cohen și John Zysman, într-o carte apărută recent, „Manufacturing Matters", industria primează. Primează cu atît mai mult, cu cît 50 la sută din mîna de lucru folosită în sectorul serviciilor depinde de ea. Căci o uzină înseamnă și arhitectul care-i desenează planurile, și bancherul care o finanțează, și agentul care o asigură, și paznicul care o păzește. A te acomoda cu un declin manufacturier înseamnă, deci, a risca să ameninți locuri de muncă și salarii care, pe hîrtie, se situează foarte departe de producție.

Altă greșeală este cea a unei distincții artificiale între industriile numite tradiționale și sectoarele considerate a fi de viitor, pentru că se bazează pe tehnologii de vîrf. Pentru a le încuraja mai mult pe cele din urmă, trebuie oare lăsate să piară primele ? Și în cazul acesta, categoriile sînt arbitrare. Deci, care sînt primii clienți ai informaticii și ai roboticii ? Uzinele textile, siderurgice și de automobile în curs de modernizare.

În sfîrșit, superioritatea tehnologică americană se degradează. Chiar comerțul informaticii a devenit deficitar în 1986. Un lucru și mai grav încă : Statele Unite, autoare a 70 la sută din tehnicile de vîrf în 1974, nu creează în prezent decît 50 la sută din ele. Și în 1994 se prevede o cifră de 30 la sută. Și în această privință, dispretul față de o producție a slăbit o dominație americană incontestabilă. Cercetarea se bazează pe aplicații practice. Un exemplu citat în „Manufacturing Matters" este foarte grăitor : pentru că au abandonat japonezilor fabricarea televizoarelor, americanii au fost lăsați în urmă, apoi înlocuiți, atunci cînd a fost vorba de conceperea și dezvoltarea aparatelor video. Rezultatul : în prezent, peste 70 la sută din televizoare și din aparatele video vîndute în Statele Unite provin din Japonia. Balanța comercială în acest sector este deficitară cu peste 15 miliarde dolari.

Dincolo de Atlantic, salvarea nu va veni de la protecționism, al cărui unic efect concret este acela de a distruge competitivitatea internațională a industriilor. Și se știe prea bine că, odată declanșat, angrenajul se pune în mișcare foarte repede: mașinile-unelte americane au fost, mai întîi, protejate împotriva concurenței vestgermane și japoneze ; în prezent, ele sînt protejate și împotriva concurenței din Spania, Brazilia și Singapore.

Majoritatea economiștilor — și nu numai cei aparținînd Partidului Democrat, cum sînt Lester Thurow sau John Zysman — cer, de comun acord, o acțiune publică de stimulare a investițiilor, de încurajare a cercetării și pregătirii. După părerea lor, sprijinul de sus a devenit singurul mijloc de a evita protecționismul de jos. Și, oricum, cazul japonez nu este cu adevărat un exemplu de ortodoxie liberală. Chiar și președintele Ronald Reagan începe să admită, astăzi, existența unei probleme a industriei și afirmă că statul va trebui să se ocupe de „competitivitate".

*) Articol apărut în revista „L'Express" nr. 1897

COSTA RICA

Curs democratic stabil

Costa Rica — în traducere, „Coasta bogată", numele sugestiv al acestei țări — și-a dobîndit independența națională, odată cu celelalte state centro-americane, la 15 septembrie 1821. Aniversarea acestui moment important prilejuiește, pe plan național, reafirmarea idealurilor de dezvoltare independentă, de asigurare a progresului economico-social al țării, în condițiile continuării cursului democratic stabil, ce definește ultimele decenii ale evoluțiilor interne costaricane. Diversificarea economiei, dezvoltarea agriculturii, o mai echitabilă repartiție a venitului național se află între principalele obiective ale guvernului condus de președintele Oscar Arias, alături de continuarea satisfacerii dreptului la învățătură și asigurări sociale, prevăzut de legea fundamentală a țării.

Situată în America Centrală, regiune afectată, de la o vreme, de stări de tensiune și conflict, Costa Rica se numără printre statele cu o contribuție însemnată la eforturile diplomatice ce se depun în zonă în direcția realizării păcii. Beneficiind de o viață politică desfășurată în cadrul deplinei respectări a normelor constituționale și lipsită de armată — ceea ce reprezintă un element specific al acestei țări —, Costa Rica a promovat intens soluțiile negociate de reglementare a crizei din America Centrală. Arhitect al acordului regional de pace, semnat în 1987, șeful statului, Oscar Arias, a primit, în același an, Premiul Nobel pentru pace, expresie a recunoașterii eforturilor în acest sens, a voinței statelor din zonă de a identifica soluții proprii la problemele ce le preocupă.

Între România și Costa Rica s-au statornicit tradiționale relații de prietenie și colaborare în diverse domenii de interes comun — economic, comercial, tehnico-științific, cultural, ca și pe plan internațional. Raporturile bilaterale au cunoscut un ritm ascendent, stimulat de înțelegerile și acordurile stabilite la nivel înalt. Un asemenea dialog a fost prilejuit de vizita, în Costa Rica, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, moment important de definire a cadrului optim de dezvoltare a raporturilor româno-costaricane, în beneficiul ambelor popoare, al păcii, colaborării și înțelegerii internaționale.

HOBOE BPEMЯ

MOSCOVA

UN AN PÎNĂ LA ALEGERILE DIN INDIA *)

DUPĂ CUM se vorbește în India, noua sesiune, „musonică", a Camerei Populare a Parlamentului indian, care a avut loc la sfîrșitul lunii iulie la Delhi, demonstrează în mod clar raportul de forțe de pe arena politică a țării. Celor 400 de deputați care reprezintă fracțiunea parlamentară a Congresului Național Indian (I) li se opune un mic grup de parlamentari aparținînd diferitelor partide de opoziție de dreapta, centriste, de stînga și regionale. Acesta este un rezultat al succesului fără precedent al Partidului Congresului în alegerile parlamentare generale din decembrie 1984. Atunci, C.N.I. (I), condus de Rajiv Gandhi, a cîștigat un număr-record în istoria Indiei de mandate parlamentare. Nici Jawaharlal Nehru, nici mama sa, Indira Gandhi, nu au obținut vreodată un asemenea succes.

Cu toate acestea, în prezent, în rîndurile adversarilor politici ai C.N.I. (I) nu există nici urmă de deprimare și confuzie. Opoziția încearcă să preia inițiativa de la C.N.I. (I), folosind înfrîngerile acestuia la recentele alegeri suplimentare pentru parlament și pentru adunările legislative dintr-o serie de state indiene.

Prin atacuri frontale împotriva guvernului central, opoziția conservatoare de dreapta își propune să slăbească unitatea partidului de guvernămînt, să provoace scindare în rîndurile ei și să creeze un front unic de opoziție pentru alegerile parlamentare generale de la sfîrșitul anului 1989. Se fac încercări de creare a unui bloc unic de centru-dreapta. Acest bloc a primit denumirea de Partidul Popular Socialist (P.P.S.). În viitorul apropiat, va fi creat un front național din care vor face parte, pe lîngă P.P.S., o serie de partide regionale. Potrivit planului liderilor opoziției, la alegerile parlamentare din 1989, acest front va intra în colaborare electorală atît cu cel mai influent partid de dreapta, de opoziție, „Bharatiya Janata", cît și cu forțele de stînga reprezentate de Partidul Comunist din India (P.C.I.) și Partidul Comunist din India (marxist).

Cît de realiste sînt aceste planuri ? Mulți comentatori politici pun, de pe acum, la îndoială viabilitatea grupărilor create de forțele de opoziție. Opoziția conservatoare de dreapta nu are, în esență, o platformă politică proprie. Totodată, în rîndurile opoziției se intensifică lupta dintre diferitele grupări pentru poziția de lider, se resimt confruntarea și ambițiile personale ale conducătorilor forțelor de opoziție.

Trebuie să se aibă în vedere și faptul că par destul de problematice și planurile unirii unor forțe atît de eterogene — de la cele de extremă dreapta pînă la cele mai de stînga — în lupta împotriva Congresului Național Indian (I). Astfel, cele două partide comuniste, criticînd în mod activ politica internă a guvernului Gandhi, condiționează participarea lor la blocul forțelor de opoziție de o întreagă serie de factori. La rîndul său, cel mai influent partid care se opune C.N.I. (I) — „Bharatiya Janata" — exclude posibilitatea unei colaborări electorale cu comuniștii.

Cu toate acestea, în cercurile politice locale se presupune că, la viitoarele alegeri parlamentare din 1989, între partidul de guvernămînt și opoziție se va desfășura o luptă acerbă. Și nu în ultimul rînd, aceasta ca urmare a complexității și caracterului contradictoriu ale situației politice și social-economice din India. Guvernul lui Gandhi a obținut, în cei trei ani și jumătate, de cînd se află la putere, o anumită stabilizare a situației politice și economice interne din țară. S-a normalizat situația în Assam și Mizoram, unde, timp îndelungat, se agitau spiritele naționaliste ; s-a înregistrat un anumit progres în reglementarea situației din Punjab, deși coloana vertebrală a elementelor ilegale separatiste încă nu a fost zdrobită.

Se înfăptuiește cu succes programul de modernizare a economiei indiene, pe baza folosirii active a tehnologiei străine avansate, a atragerii largi de capital străin. Industria Indiei se dezvoltă relativ stabil. În pofida celei mai puternice secete, care a lovit anul trecut majoritatea regiunilor țării și a provocat uriașe pierderi agriculturii, produsul național brut al Indiei nu numai că nu s-a redus, ci a crescut cu 2 la sută.

Considerînd drept una din principalele sale sarcini lupta împotriva sărăciei și șomajului, guvernul lui Rajiv Gandhi sporește permanent alocațiile pentru înfăptuirea programelor îndreptate spre îmbunătățirea situației social-economice a păturilor celor mai înapoiate ale populației. Este drept că măsurile guvernului central nu dau întotdeauna roadele dorite. Indicațiile administrației lui Gandhi sînt deseori ignorate.

Nu este totul în ordine nici în interiorul C.N.I. (I). Pentru multe organizații locale ale partidului de guvernămînt este caracteristică lupta între diferitele grupări. Recent, zece parlamentari de frunte din partea C.N.I. (I) i-au trimis lui Gandhi — care este totodată și președintele partidului de guvernămînt — o scrisoare în care se subliniază necesitatea lărgirii considerabile a democrației în cadrul partidului și a întăririi legăturilor dintre conducerea centrală și organizațiile locale ale partidului.

Răspunsul la această scrisoare, precum și la multe alte probleme care stau în fața țării și a partidului de guvernămînt a fost dat de Rajiv Gandhi într-un interviu acordat ziarului „Hindustan Times". „Nu cred — a arătat el — că India va putea realiza pe deplin potențialul ei fără să recurgă la transformări. Desigur că ele nu sînt lipsite de dureri. Acest lucru nu mă îngrijorează, deoarece știu că poporul indian tinde spre schimbări, că el se pronunță pentru accelerarea prefacerilor sociale și economice a căror înfăptuire reprezintă țelul nostru. În prezent, se desfășoară lupta între cei ce doresc transformări și cei care ar vrea să rămînă adepții vechilor dogme. În această luptă, eu mă situez ferm de partea forțelor care se pronunță pentru schimbări și reforme".

*) „Novoe Vremea" nr. 33/1988.

Apropo de...

Zboruri la joasă înălțime

Năzuind să-și explice totul, omul contemporan își pune mereu alte și alte întrebări. Care sînt, bunăoară, efectele muzicii asupra sănătății pacienților dintr-o clinică sau care sînt efectele ambianței cromatice, la locul de muncă, asupra producției sau, chiar, care sînt efectele razelor gamma asupra anemonelor ? Întrebări multe și în categoria aceasta, a „efectelor" ! Oficiul federal de sănătate din R.F. Germania își propune să dea răspuns la următoarea întrebare : Care sînt efectele zgomotului produs de avioanele NATO, ce zboară la joasă altitudine, asupra organismului uman ?

În ce le privește, cele mai tinere victime ale acestui gen de poluare sonoră au și dat un răspuns, consemnat de un studiu al Oficiului : „Eram în grădină, cînd a trecut un avion. El a depășit pragul sunetului. Am fost atît de înspăimîntat, încît m-am aruncat la pămînt. Am avut impresia că inima a încetat să-mi bată. Imediat după aceea, ea a început să bată violent". E vorba, oare, doar de o reacție de spaimă trecătoare ? Studiul nu exclude și alte efecte dăunătoare, de durată. Ancheta a fost efectuată într-o zonă aflată în jurul localității Hesselberg, unde piloții de avioane cu reacție ale NATO sînt autorizați să zboare, pentru a se antrena, pînă la o înălțime de 75 de metri. Majoritatea avioanelor care survolează această regiune — și e vorba de pînă la 70 de avioane pe zi — provoacă un zgomot care poate atinge 95—100 decibeli. S-au înregistrat, însă, și 125 decibeli. Ceea ce depășește serios pragul durerii și corespunde unui zgomot de opt ori mai mare celui produs de un ciocan pneumatic.

Medicii se apleacă tot mai atent asupra simptomelor acuzate de „auditorii" motoarelor avioanelor NATO. Și ei au constatat, între altele, tulburări ale aparatului auditiv, perturbări ale sistemului imunitar, hipertensiune, tulburări de comportament. Cei mai afectați sînt copiii, mai ales cei în vîrstă de sub patru ani.

Un număr de 433 de copii au fost întrebați ce au simțit după trecerea unui avion la joasă înălțime. Două treimi dintre ei au răspuns că au simțit țiuituri supărătoare în urechi, care au persistat mai multă vreme după efectuarea zborului. Oricum, s-a constatat că sensibilitatea auditivă a copiilor din zonele în care se efectuează asemenea zboruri este net inferioară celei a copiilor din grupul martor. Și tensiunea arterială e mai ridicată. Se apreciază că zgomotul avioanelor care zboară la joasă altitudine are efecte nocive, cronice și de durată asupra sistemului cardiovascular. Unii cercetători au constatat chiar că, în asemenea regiuni, sînt mai frecvente cazurile de oreion și rujeolă. Alte simptome : insomnie, deșteptare bruscă în timpul nopții, coșmaruri, neliniște.

Un mare poet scria odată despre „luptă și toate zgomotele ei". Zgomotele avioanelor de luptă, după cum se vede, sînt dăunătoare chiar și în timp de pace. Cerul copilăriei trebuie să rămînă, de aceea, nu numai senin, ci și liniștit.

Corneliu Vlad

1000+1

Calcul

Pornind de la raportul de strînsă interdependență existent între dezarmare și dezvoltare, „Lloyd's Bank Review" apreciază că „există o dependență uimitoare între cotaparte a produsului național brut al unei țări alocată în scopuri militare și competitivitatea produselor naționale pe piața mondială". Astfel, la primul indicator, în frunte se află Statele Unite, urmate de Marea Britanie, Franța, Suedia, R.F.G. și Japonia. În schimb, în ceea ce privește competitivitatea, numărătoarea începe de la sfîrșit : Japonia, R.F.G. etc. Acest calcul poate fi raportat și la țările în curs de dezvoltare. Militarizarea economiei înseamnă pentru aceste state reducerea continuă a posibilităților de export și, prin urmare, diminuarea permanentă a veniturilor valutare, cu toate consecințele ce decurg de aici.

Scrutin

Potrivit unui sondaj de opinie, Partidul Social-Democrat, de guvernămînt, va cîștiga cele mai multe mandate la alegerile generale, de la 18 septembrie, din Suedia. Datele sondajului estimează că această formațiune politică ar obține 42,4 la sută din voturi, iar aliatul său parlamentar, Partidul de Stînga (comuniștii) — 4,8 la sută. Aceasta ar oferi o majoritate de 47,2 la sută din cele 349 de locuri ale Riksdagului. Între partidele de opoziție se prevede o ascensiune a partidului ecologist. La scrutinul de duminică sînt chemați la urne circa 6 milioane de alegători.

Bilanț

Luînd cuvîntul în cadrul dezbaterilor din Bundestag asupra proiectului bugetului federal pe 1989 (ce oferă prilejul unor discuții generale privind politica guvernului), cancelarul R.F.G., Helmut Kohl, a făcut un bilanț pozitiv al activității cabinetului său. El s-a pronunțat, printre altele, pentru noi măsuri de dezarmare, exprimîndu-și speranța că, în cadrul negocierilor asupra reducerii cu 50 la sută a numărului rachetelor intercontinentale (START), vor fi înregistrate progrese pînă la sfîrșitul anului. În domeniul armelor convenționale, șeful guvernului vest-german a relevat necesitatea asigurării unui echilibru stabil între Est și Vest, la un nivel cît mai scăzut. El a arătat, de asemenea, că guvernul de la Bonn acționează, în continuare, pentru interzicerea, cît mai curînd, a armelor chimice. În ce privește vizita pe care urmează să o efectueze la Moscova, cancelarul Kohl și-a exprimat speranța că ea va duce la o nouă calitate în relațiile vest-germano—sovietice, afirmînd că este gata să inițieze o etapă durabilă de colaborare pașnică între R.F.G. și U.R.S.S.

Colet

O fetiță de patru ani a reușit să determine suspendarea — fie și numai pentru cîteva momente — a grevei poștașilor din Plymouth, în sud-vestul Marii Britanii. Greva, care dura de o săptămînă în cadrul serviciilor britanice de poștă, a blocat distribuirea a o sută de milioane de scrisori și colete, între care unul destinat lui Michelle Mayze, fetița în cauză, care tocmai împlinise vîrsta de patru ani. Ea știa că bunica sa din Scoția îi trimisese, prin poștă, un cadou, care nu mai sosea. În plînsetele fetiței, mama s-a prezentat cu ea la oficiul poștal local, pentru a o convinge de imposibilul situației. Funcționarii în grevă au găsit, însă, repede coletul, pe care i l-au înmînat, urîndu-i „La mulți ani !"...

Antidrog

În cadrul dezbaterii noii legi antidrog, Camera Reprezentanților a S.U.A. a aprobat un amendament care prevede pedeapsa cu moartea în cazul crimelor cauzate de traficul sau consumul de stupefiante. Proiectul a fost adoptat cu majoritate de voturi (299 contra 111), la propunerea republicanului George Gekas. Acesta a arătat că măsura ar putea deveni un element disuasiv rapid și eficace, util în înfruntarea problemelor grave pe care le creează în S.U.A. consumul și traficul de droguri. Un proiect alternativ propusese, anterior, aplicarea pedepsei cu închisoarea pe viață. După dezbateri aprinse, a fost votată cealaltă variantă, care va trebui acum să fie aprobată de Senat. În cadrul acestuia, propunerea, deja discutată în luna iunie, beneficiază de largă audiență, sporind, deci, posibilitățile de adoptare a ei. Așa-numitul „pachet legislativ antidrog", care va fi definitivat săptămîna aceasta, prevede un buget anual de 5,9 miliarde dolari în cadrul luptei contra traficului și consumului de narcotice, cu două miliarde mai mult decît pînă acum.

„Injecție"

O puternică „injecție" de apă — de 16 kilometri cubi — a fost aplicată Mării Aral, ca parte a programului de salvare a acestui vast lac sărat din Asia Centrală sovietică. Măsura adoptată urmărește să restituie Aralului cei 66 kmp de suprafață, pe care a avut-o în urmă cu trei decenii, lacul fiind redus azi cu o treime din apele sale. „Injecția" hidraulică, prima din ultimii 16 ani, provine din rîurile Amudaria și Sîrdaria, ale căror cursuri au fost deviate pe anumite porțiuni, pentru a se asigura irigarea plantațiilor de bumbac din Asia Centrală.

Propunere

Președintele Nicaraguei, Daniel Ortega, a propus organizarea în perioada 19—20 septembrie a unei întîlniri preliminare cu liderii contrarevoluționari, în Guatemala, în cadrul căreia să fie examinată problema privind reluarea dialogului de pace, ce ar urma să aibă loc în capitala nicaraguană. Luînd cuvîntul la adunarea festivă prilejuită de cea de-a 10-a aniversare a creării comitetelor sandiniste de apărare a revoluției, el a subliniat că guvernul nicaraguan este gata să examineze toate propunerile liderilor contrarevoluționari. Guvernul guatemalez și-a exprimat acordul în legătură cu desfășurarea acestei întîlniri. De asemenea, forțele „contras" au anunțat că sînt dispuse să reia, fără condiții prealabile, negocierile în legătură cu încetarea focului — informează cotidianul „Washington Post".

Negocieri

Guvernul Republicii Irlanda și Partidul Social-Democrat și Laburist din Irlanda de Nord (formațiune politică a comunității catolice) au adresat liderilor comunității protestante din Ulster apelul de a începe negocieri consacrate reglementării politice a crizei din această provincie. „Un asemenea dialog ar putea avea loc fără condiții prealabile și prin respectarea opiniilor părților participante", se arată într-un document oficial. După cum a declarat un reprezentant al guvernului irlandez, problema negocierilor privind Irlanda de Nord, cu participarea tuturor părților interesate, figurează printre punctele prioritare în cadrul sesiunii comisiei interguvernamentale anglo-irlandeze, care se întrunește săptămîna aceasta.

Clauză

Ministrul de externe al Spaniei, Francisco Fernandez Ordonez, l-a informat pe subsecretarul de stat american Michael Armacost, în cursul unei întrevederi avute la Madrid, că Spania intenționează să includă, într-un nou acord militar cu S.U.A., o clauză care să interzică staționarea de arme nucleare pe teritoriul său. După cum s-a aflat din surse spaniole, scrie agenția austriacă „APA", negocierile cu privire la un nou acord asupra viitorului bazelor americane din Spania sînt, în prezent, în impas.

Sentință

Tribunalul Suprem al Indiei a confirmat sentința de condamnare la moarte a celor doi asasini ai Indirei Gandhi, respingînd cererea lor de rejudecare a procesului. Hotărîrea tribunalului este definitivă. Cei doi condamnați pot beneficia de grațiere de către președintele țării.

Inundații

Autoritățile din Bangladesh au redeschis aeroportul din Dhaka, după o săptămînă în care, ca urmare a inundațiilor, nu a aterizat nici un avion. Situația continuă să fie critică în restul țării, unde ploile musonice au izolat, practic, două treimi din teritoriu, provocînd moartea a aproape 800 de persoane, în vreme ce peste 29 milioane de locuitori au rămas fără adăpost. În zona de nord s-a înregistrat o anumită ameliorare, nivelul apelor aflîndu-se în scădere.

Terorism

Într-o declarație făcută la Roma, ministrul italian de interne, Antonio Gava, a relevat că terorismul a primit o puternică lovitură în Italia, anul acesta, prin arestarea a 135 de membri ai organizațiilor teroriste. Între cei arestați se află și Fabio Ravalli și Maria Cappello, considerați responsabili de asasinarea, în luna aprilie, a senatorului Roberto Ruffilli, a arătat ministrul, adăugînd, însă, că alți numeroși teroriști continuă să se afle în libertate.

„Contras"

Ministrul de interne și justiție al Republicii Honduras, Enrique Ortez Colindres, a recunoscut, în cadrul unei declarații oficiale la Tegucigalpa, că în ultimele trei luni au pătruns în țară între 11 000 și 12 000 de membri ai grupurilor „contras", principalele lor baze situîndu-se în zona de frontieră cu Nicaragua. El a precizat că armata hondurianã menține sub strictă supraveghere grupurile „contras", pentru a le împiedica să se răspîndească în interiorul țării și să provoace probleme populației.

Rubrică realizată de Anca Voican

„C. I. A. — războaiele secrete: 1981 – 1987“

(10)

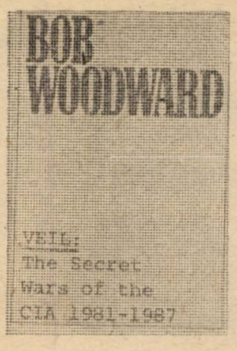

Bob Woodward

[Grenada. O insulă măruntă, scăldată de soarele arzător și de apele albastre ale Caraibilor. 344 kmp suprafață, 110 000 locuitori, mai mult de jumătate ocupați în agricultură. O economie slab dezvoltată, se cultivă banane, cacao, trestie de zahăr, bumbac. Se importă echipamente de tot felul și... hrană. Pînă mai ieri colonie britanică, și-a obținut independența în 1974. Guvernele sale s-au străduit să încurajeze industria și să dezvolte o economie căreia îi lipsesc resursele și infrastructura. Începutul este anevoios. Nemulțumirile duc la schimbarea echipei de guvernare. Maurice Bishop, liderul opoziției, preia puterea în 1979. Se va instala un guvern de stînga. Preocupările interne sînt prioritatea numărul unu. Pe cine din afară putea amenința insulița aceasta și cum? Dar S.U.A. susțin o presupusă amenințare la securitatea lor!

În 1983, „The Washington Post“ scria despre o serie de planuri ale C.I.A. împotriva Grenadei. În vara lui 1981, ar fi fost pus la cale un plan de subminare a economiei insulei, plan abandonat datorită împotrivirii comitetului senatorial pentru informații. În noiembrie 1981, Consiliul Securității Naționale a autorizat acțiuni paramilitare; pretextul: „prezența cubaneză în regiune“. Hărțuiala a continuat și în 1982. În iunie 1983, Maurice Bishop vizitează, neoficial, Washingtonul. William Clark, consilierul prezidențial pentru securitatea națională, și Kenneth Dam, secretarul de stat adjunct, au întrevederi cu el timp de 40 de minute.

Lucrurile se precipită în octombrie. Neașteptată lovitură de stat la St. George's. Bishop este arestat la domiciliu. Armata preia puterea, uită că Bishop era un om politic popular. Un mare număr de locuitori ai capitalei St. George's îl eliberează la 19 octombrie, pornesc în frunte cu el pe străzi, par victorioși. Trupele îi întîmpină, trag, cad victime; între ele — Maurice Bishop. A doua zi, S.U.A. îndreaptă spre apele caraibiene o forță navală de 21 de vase, ca „măsură de precauție“. În insulă se găseau 1 000 de americani, dintre care 800 studenți și membri ai școlii de medicină de la Universitatea din St. George's. Administrația a susținut că dorește să evite ca aceștia să fie luați ostatici].

Constantin Menges conducea doar de două săptămîni secția latino-americană a Consiliului Securității Naționale. Era profund dezamăgit. Preluase acest post pe timpul lui Clark, pe care îl considera un executor judicios al voinței președintelui; acum avea să servească sub ordinele lui McFarlane, care, potrivit lui, era reprezentantul amatorilor de compromis de la Departamentul de Stat.

[La începutul lunii octombrie, Robert McFarlane l-a înlocuit pe William Clark în funcția de consilier pentru problemele securității naționale, schimbare apreciată de observatori ca foarte importantă, forțele moderate avînd cîștig de cauză. Agenția „France Presse“ scria: „Robert McFarlane este considerat unul dintre experții cei mai calificați în materie de politică externă din anturajul șefului Casei Albe. Din 1971, a îndeplinit, aici, funcții de consilier în trei din ultimele administrații (republicane)... Pentru prima dată de cînd Ronald Reagan este președinte, un adevărat expert în probleme internaționale accede în primul plan“.]

Îndată ce-și preluase funcția, Menges se ocupase de criza din Grenada și elaborase un plan destinat protejării cetățenilor americani din insulă. McFarlane a luat cunoștință de el cu o anume uimire, dar a acceptat să reflecteze asupră-i.

Menges a vorbit despre planul său cîtorva prieteni, partizani ai liniei dure, din cadrul Departamentului apărării. Un responsabil l-a sfătuit să fie prudent; McFarlane s-ar folosi de acest pretext pentru a-l înlătura. Menges a expus proiectul său și lt-col. North, care s-a arătat sceptic. Apoi, a mers să-l vadă pe Casey, care i-a spus, pur și simplu, că planul lui părea interesant.

Americanii erau obsedați de ideea că un nou guvern de stînga ar fi luat ostatici, cum se întîmplase în Iran. S-a discutat despre „o extracție prin forță“ și despre „un tratament de șoc“.

McFarlane voia ca o flotilă de 21 de nave ale marinei americane, între care și portavionul „Independance“, plecînd spre Liban, să ia drumul prin Caraibi — pentru cazul în care va fi nevoie. Șefii de stat major au refuzat să acționeze astfel, fără ordinul președintelui. McFarlane redactă ordinul pe care președintele îl semnă.

Generalul John Vessey, președintele comitetului mixt al șefilor de stat major, s-a opus, la început, oricărei acțiuni militare, dar, cînd li s-a părut că ar trebui, poate, să fie salvați americani din mai multe locuri, șefii de stat major au spus că va trebui asigurată securitatea întregii insule.

Casey și Shultz vedeau în absența unui guvern în Grenada ocazia — rară — de a invoca acordurile de securitate mutuală pe care S.U.A. le încheiaseră cu insulițele din Caraibi.

Shultz înclina, la început, pentru un proiect mai puțin ambițios, dar, apoi, fu de părere că trebuiau să fie pregătiți pentru o eventuală acțiune militară. Consilierii lui Reagan și membrii cabinetului, de obicei divizați și îndărătnici, au fost cu toții de acord.

Dar guvernul avea nevoie de un motiv mai solid, aparent mai conform legitimității. Pista de aterizare de 2 700 metri, teama resimțită pentru cei o mie de americani, absența unui guvern nu justificau o invazie la scară mare. Consilierii președintelui nu voiau să fie obligați să anunțe că guvernul american hotărîse să violeze legile internaționale.

Soluția apăru la 21 octombrie. Doamna Eugenia Charles, primul ministru din Dominica, altă mică insulă din Caraibi, prezida Organizația Statelor Est-Caraibiene, care se reunea în acea zi în Barbados. S-a spus membrilor organizației că probabilitățile unei intervenții militare americane ar crește considerabil dacă ei ar cere-o. Organizația a acceptat să solicite „ajutorul“ Statelor Unite pentru „restaurarea ordinii și democrației“ în Grenada. Cererea verbală a fost transmisă la Casa Albă, care a rugat O.E.C.S. să redacteze o cerere scrisă de intervenție.

Dna Charles, în vîrstă de 64 de ani, era un lider pasionat proamerican. În 1982, S.U.A. începuseră să ofere bani pentru construirea unei șosele de 45 km în Dominica. Va costa 10 milioane dolari.

Rapoartele C.I.A. arătau că, la un moment dat, o sută de mii de dolari au fost vărsați guvernului dominican pentru o operațiune de sprijin clandestin. Dna Charles a dezmințit că ar fi știut de vreo plată directă efectuată în profitul ei, al partidului ei sau al guvernului ei. A susținut că hotărîrea de a cere intervenția S.U.A. a fost fondată numai pe propria apreciere și a celorlalți lideri ai grupului — din Antigua, St. Lucia și St. Vincent.

În aceeași seară, Menges și North au petrecut trei ore pentru pregătirea unei directive a securității naționale *(National Security Decision Directive)* pentru ca președintele să poată ordona invazia. Apoi, aceasta a fost trimisă lui Reagan, Shultz și McFarlane, care se găseau la Augusta (statul Georgia), pentru partide de golf. Reagan n-a semnat-o.

[Succesiunea evenimentelor asupra cărora s-au oprit, în detaliu, mijloacele de informare în masă, oferă o imagine elocventă pentru mecanismul implicării S.U.A.: Vineri, 21 octombrie, în vreme ce președintele american se retrage pentru două zile la Eisenhower Cottage, de la Clubul Național de Golf din Augusta, Georgia, însoțit de secretarul de stat, George Shultz, și de ministrul de finanțe, Donald Regan, premierii din șase țări ale Organizației Statelor Est-Caraibiene (O.E.C.S.) se întîlnesc în Barbados să discute situația din Grenada, Antigua, Dominica, St. Lucia, St. Kitts-Nevis, Monserrat și St.

În „Situation Room“ s-a discutat și aprobat invazia în Grenada

Prima oară de la războiul din Vietnam, Statele Unite își trimiteau trupele de atac într-o țară străină

Vincent au fost, toate, colonii britanice și fac parte din Commonwealth. Barbados și Jamaica li se alătură și, împreună, cer „ajutorul" Statelor Unite. Acestei „justificări" i s-a simțit nevoia alteia în plus. Premierul din Dominica, Eugenia Charles, va spune că guvernatorul general al Grenadei (și ea membră a O.E.C.S.), sir Paul Scoon, va fi cerut Organizației să acționeze „pentru a aduce situația la normal". În baza Tratatului din 1981, aceste state — s-a spus atunci — pot cere „ajutor" cînd se simt amenințate. Dar care era „amenințarea" și pînă unde putea merge „ajutorul" ? Reuniunea de urgență (la 22—23 octombrie) a șefilor de guvern din cadrul Comunității economice a Caraibilor, la Fort-of-Spain, Trinidad-Tobago, hotărăște aplicarea de sancțiuni economice; se precizează însă : nu intervenție militară. Distrugătorul britanic „Antrim", aflat lîngă țărmul columbian, se îndreaptă spre Grenada ; „o simplă măsură de precauție", se va spune din nou.

La orele 2,45 în noaptea de sîmbătă, 22 octombrie, relata, revista „Time" mai tîrziu, secretarul de stat George Shultz este trezit la Eisenhower Cottage din Augusta de un mesaj urgent din Barbados : țările est-caraibiene „doresc" ca Statele Unite să invadeze Grenada. Shultz și abia numitul consilier prezidențial pentru securitatea națională, Robert McFarlane transmit „cererea", la Washington, vicepreședintelui George Bush, pe „o linie telefonică sigură". Erau orele 3,30. Bush îi convoacă pe membrii Consiliului Securității Naționale.

La 5,15, președintele Ronald Reagan este trezit din somn și informat. Se consultă telefonic (5,58) cu vicepreședintele Bush și cu ministrul apărării, Caspar Weinberger, aflați la Washington. Bush, Weinberger, generalul John V. Vessey Jr., președintele Comitetului mixt al șefilor de stat major al armatelor reunite ale S.U.A., și alți consilieri ai Casei Albe au o întîlnire la orele 9. Vreme de peste două ore se discută despre invazie. Un participant — informează mai tîrziu revista „Time" — ar fi avertizat asupra reacției de protest pe care o va stîrni operațiunea.]

La Washington, Bush, Poindexter *[John Poindexter, adjunct al consilierului pentru securitatea națională; mai tîrziu, va deține chiar acest post]*, McMahon, Motley, Menges și North se găseau în sala 208 de la C.N.S. Președintele, Shultz și McFarlane li s-au alăturat, din Georgia, grație unui duplex protejat împotriva oricărei ascultări. La *orele 11,30* s-a ajuns la un consens.

A doua zi, *23 octombrie*, organizația doamnei Charles transmitea o cerere scrisă, în opt puncte, referitoare la „dorința" ca S.U.A. să invadeze insula.

Casey dispunea de un ofițer — una din rarele femei din Direcția operațiunilor — care fusese în Grenada pentru o misiune foarte secretă de observații, cu cîteva săptămîni mai devreme. A fost trimisă a doua oară, pentru a culege informații înaintea invaziei, care reprezenta prima intervenție militară la scară mare, în această zonă, de la invazia Republicii Dominicane, în 1965.

[Duminică, 23 octombrie, orele 2,25. Președintele american — relatează în continuare revista „Time" — este trezit din somn, a doua oară : la Beirut fuseseră bombardate cartierele generale ale trupelor americane și franceze. Întoarcerea la Washington nu mai putea fi evitată. La orele 7,17, Ronald Reagan părăsește Augusta. La 8,17, ajunge la Washington. La 8,38, pe peluza Casei Albe, adresează cîteva cuvinte reporterilor. Vorbește despre Liban. Nici un cuvînt despre Grenada.

În Situation Room (încăpere situată în subsolul Casei Albe, cu hărți secrete, mijloace de comunicații ultraperfecționate, computere și echipamente electronice, centru de comandă unde vin toate informațiile importante de la Departamentul de Stat, Pentagon, C.I.A., și unde se iau deciziile majore privind apărarea), vreme de patru ore și patruzeci de minute, președintele participă la întrunirea Consiliului Securității Naționale. Se discută despre Liban, dar și despre Grenada.

Luni, 24 octombrie : o nouă întîlnire, între orele 14,15 și 15,30, în care se discută planurile militare. La orele 18, președintele semnează ordinul de invazie. Marți, 25 octombrie, orele 8,15 : liderii Congresului sînt chemați de urgență la Casa Albă și li se anunță decizia președintelui. La acea vreme, invazia începuse de trei ore.]

Au întîlnit o rezistență dîrză. Soldații americani nu dispuneau decît de hărți sumare ale insulei. Serviciile de informații nu-i avertizaseră de existența unor arme antiaeriene. Trei elicoptere americane au fost doborîte. În total — 19 morți și 150 răniți printre forțele S.U.A.

[Se luaseră precauțiunile socotite necesare, începînd cu secretul absolut. Cînd liderii Congresului au fost informați despre invazie, nu li s-a spus cînd va fi lansată și nu li s-a cerut acordul. Biroul de presă al Casei Albe n-a fost informat. Reporterilor nu li s-a permis să însoțească forțele americane în Grenada, iar ziariștilor care se aflau acolo li s-a cerut să plece imediat. Reprezentanții mijloacelor de informare n-au avut acces pe insulă decît în a treia zi.

Invazia a început în trei puncte — în estul insulei, la aeroportul Pearls ; în sud-vest, la Point Salines, unde se afla în construcție un nou aeroport ; și la nord de capitala St. George's, în golful Grand Mal. Prima oară de la războiul din Vietnam, Statele Unite își trimiteau trupele de atac într-o țară străină. Participă 12 nave de război, inclusiv purtătorul de avioane „Independance" și purtătorul de elicoptere „Guam". Invazia începe cu 1 700 militari americani și 300 din Barbados, Jamaica, Antigua, St. Vincent, St. Lucia și Dominica. Numărul lor va spori considerabil în foarte scurt timp.

Joi, 27 octombrie, comandantul Flotei Atlanticului, amiralul Wesley McDonald, declară : „Toate obiectivele majore din insulă sînt în siguranță". Vineri, însă, tot se mai semnalau „pungi de rezistență". În acel moment, se aflau în Grenada 5 000 de parașutiști, 500 de pușcași marini, 500 de „rangers". Din punctul de vedere al invadatorilor, operațiunea — codificată „Urgent Fury" — reușise.

La 2 noiembrie, se anunța că ostilitățile au încetat.

Protestele s-au auzit la O.N.U., în țările Americii Latine, în statele Commonwealth-ului, pretutindeni în lume. Marea Britanie și-a declarat pe față dezacordul. La fel, alte țări vest-europene. Litera invocată a unui tratat nu putea justifica intervenția. Administrația americană s-a străduit să justifice invazia din alt punct de vedere, tot eronat : Washingtonul afirma că aeroportul, construit cu ajutor cubanez, ar fi avut scopuri militare. Firma britanică „Plessey" — cea care construia aeroportul — a reafirmat destinația sa civilă. Într-un interviu acordat revistei „Newsweek", Fidel Castro declara : „Poziția noastră față de noul guvern din Grenada era binecunoscută. Relațiile dintre noi și «grupul Coard» (grupul care a preluat puterea prin lovitura de stat militară — n.n.) erau foarte proaste. Era foarte probabil că am fi terminat construcția aeroportului și ne-am fi retras din insulă. Poate am fi lăsat medicii, ca un gest de umanitarism, dar am fi redus cooperarea. Părerea noastră era că «grupul Coard» nu putea să se mențină după ce l-a ucis pe Bishop. Dar aceasta nu justifică intervenția. Cetățenii americani care trăiau în insulă nu erau amenințați. Grupul extremist le-a oferit garanții și știm că nu erau în pericol. Am informat guvernul Statelor Unite despre acest lucru cu 72 de ore înaintea invaziei". „Teoria noastră — răspunde Castro afirmațiilor provenite de la Washington — este că invazia din Grenada a fost o lovitură dată Statelor Unite. Invazia nu a contribuit la creșterea prestigiului Statelor Unite, ci a intensificat spiritul de luptă în Nicaragua."]

Menges descoperi că North era nu numai personajul-cheie al operațiunii Grenada, dar și ofițerul de care depindeau toate operațiunile armate de sprijinire a rebelilor în general, între care și cei din Nicaragua. Subdiviziunile Consiliului Securității Naționale erau atît de închise, încît McFarlane și Poindexter erau, în fapt, singurii membri implicați în afacere.

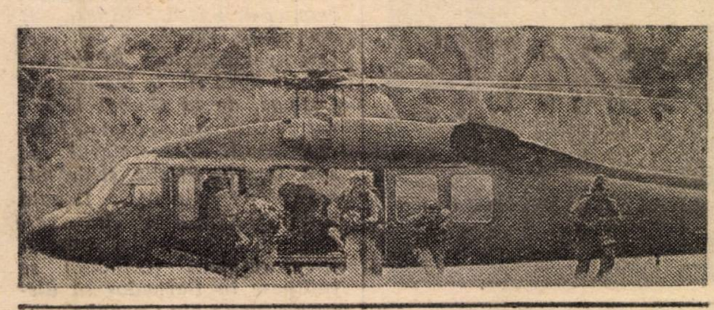

Mulți soldați americani au ajuns în insulă cu elicopterele, de pe purtătorul de elicoptere „Guam"

Versiune românească și comentarii de Stelian Țurlea și J. Mureșeanu

(Va urma)

POSTA REDACTIEI

Acordul de la Sapoa

Ion Popescu, Bucureşti. Vă oferim, în cele ce urmează, textul acordului de la Sapoa, semnat între reprezentanţi ai guvernului constituţional din Nicaragua şi ai forţelor rebele „contras" :

1. De la 1 aprilie, pe întregul teritoriu să înceteze operaţiunile militare pe o perioadă de 60 de zile, timp în care vor avea loc convorbiri pentru a se ajunge la încetarea definitivă a focului şi pentru aplicarea altor măsuri în cadrul înţelegerilor din Guatemala. Părţile au căzut de acord să discute aceste probleme la o viitoare întîlnire la Managua.

2. În primele 15 zile, forţele rezistenţei vor fi dislocate în zone ale căror situare şi dimensiuni vor fi stabilite de comisii speciale.

3. Guvernul Nicaraguei se angajează să adopte un decret privind amnistierea generală a deţinuţilor şi a persoanelor aflate în anchetă sub acuzaţia de încălcare a legii privind ordinea şi securitatea publică, ca şi a foştilor membri ai Gărzii naţionale pentru crime comise înainte de 19 iulie 1979.

Amnistierea persoanelor aflate în prima categorie menţionată se va face în etape. Avînd în vedere sentimentele religioase ale poporului nicaraguan, cu prilejul sărbătorilor de Paşte vor fi eliberaţi 100 de deţinuţi, iar apoi, după verificarea gradului de concentrare a forţelor rezistenţei nicaraguane în zonele stabilite, vor fi eliberaţi 50 la sută din deţinuţi, restul urmînd a fi puşi în libertate după semnarea acordului privind încetarea definitivă a focului.

Pentru categoria a doua, eliberarea va începe după semnarea acordului privind încetarea definitivă a focului. Garantul amnistierii va fi secretarul general al Organizaţiei Statelor Americane.

4. În conformitate cu acordurile din Guatemala, în vederea asigurării cu alimente şi produse de primă necesitate a grupărilor dispersate se va acorda numai ajutorul umanitar oferit de organizaţiile neutre.

5. Guvernul Nicaraguăi garantează libertate nelimitată de exprimare, aşa cum se prevede în înţelegerile din Guatemala.

6. Imediat ce forţele rezistenţei nicaraguane vor intra în zonele stabilite, ele îşi vor trimite delegaţii pentru a participa la dialogul naţional. Numărul delegaţilor va fi stabilit în funcţie de efectivul organizaţiilor politice care fac parte din rezistenţă, dar nu va depăşi opt persoane. La dialogul naţional se vor discuta probleme concrete legate de serviciul militar.

7. Se garantează că toate persoanele care au părăsit ţara din motive politice sau de altă natură pot reveni în Nicaragua, indiferent de situaţia lor economică şi socială. Ele nu vor fi persecutate sau trase la răspundere judiciară pentru activitatea militară sau politică din trecut.

8. Guvernul din Nicaragua reafirmă că persoanele care au renunţat la acţiunile de opoziţie vor putea să participe cu drepturi egale la alegerile pentru Parlamentul Americii Centrale şi la alegerile municipale la o dată ce va fi stabilită, ca şi la alegerile generale din ţară.

9. Pentru verificarea modului de aplicare a acestui acord se va crea o comisie compusă din cardinalul M. Obando Bravo şi secretarul general al O.S.A. De sprijinirea tehnică a acestei comisii se va ocupa secretarul general al O.S.A.

Poluarea în Marea Baltică

Alex. Gabroveanu, Cluj-Napoca. În legătură cu cifrele solicitate privind situaţia ecologică a Mării Baltice, publicaţia poloneză „Politika" furnizează o serie de date noi.

Marea Baltică reprezintă numai 0,1 la sută din potenţialul hidrologic al lumii, dar provoacă oceanografilor şi ecologilor o îngrijorare mai mare decît celelalte mări şi oceane — informează cotidianul polonez. Prin apele Balticii se transportă 22 la sută din mărfuri, iar pe ţărmurile sale s-au construit 60 de centre urbane cu peste 20 milioane de locuitori. Prima poluare mai serioasă a Balticii a avut loc imediat după cel de-al doilea război mondial, cînd butoaie cu cantităţi uriaşe de iperită germană au fost scufundate la 100 km depărtare de coasta Poloniei. Prima tragedie de amploare s-a produs în iulie 1955, cînd unul din aceste butoaie s-a spart în apropiere de portul Darlowo, afectînd 102 copii aflaţi pe plajă. Următoarea lovitură dată structurii biologice a Mării Baltice a fost provocată de folosirea excesivă a „DDT"-ului şi a altor preparate chimice în agricultură. Prin afluenţii rîurilor care se varsă în Baltica, substanţele toxice au ajuns în mare, distrugînd flora şi fauna pe o porţiune întinsă a ţărmului. În ultimii ani, prezenţa „DDT"-ului s-a redus, dar a apărut o nouă substanţă toxică — policlor bifenil PTB —, care se foloseşte pentru acumulatoare, instalaţii frigorifice, hidraulice şi de altă natură. Apa mării conţine cantităţi tot mai mari din această substanţă toxică.

Statele riverane au semnat în 1974, la Helsinki, Convenţia cu privire la protecţia mediului marin, care, după ratificarea de către toate ţările, a intrat în vigoare în 1980. A fost creată aşa-numita Comisie de la Helsinki, pînă acum aceasta adoptînd aproximativ 20 de recomandări cu privire la apărarea împotriva poluării mării nu numai dinspre uscat, ci şi din atmosferă. Specialiştii văd o ieşire din această situaţie prin construirea unor instalaţii de epurare, ca şi prin modernizarea mai rapidă a industriei, avînd în vedere că tehnologia modernă elimină tot ceea ce, în vechiul proces tehnologic, periclita mediul înconjurător — arată ziarul „Politika".

Stimaţi cititori,

În dorinţa de a veni în sprijinul celor ce doresc să-şi procure, la timp şi în mod sigur, săptăminalul nostru, redacţia revistei „Lumea", împreună cu Direcţia Expedierii Presei vă propun o nouă şi facilă modalitate de a vă abona.

Completaţi talonul de pe verso şi prezentaţi-l factorului poştal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligaţia să vă elibereze, imediat şi pe loc, chitanţa respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni şi începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

Ş. Artămescu, Bucureşti. Deocamdată, nu există nici un medicament eficace pentru tratarea Sindromului de imunodeficienţă dobîndită (SIDA). Experimentarea unui vaccin anti-SIDA pe 54 de voluntari americani dă oarecare speranţe în lupta împotriva acestei maladii necruţătoare. Este vorba de un vaccin preparat de laboratorul „Bristol-Myers" prin metoda „alterării genetice" a unui produs utilizat pentru combaterea varicelei. Laboratorul „Bristol-Myers" cooperează cu societatea „Microgenesys" şi utilizează ca centre de experimentare şase instituţii medicale universitare, în care se aplică vaccinul la cîte şase persoane, în timp ce alte trei primesc un „placebo" (substanţă ce substituie un medicament pentru a studia acţiunea reală a acestuia, independent de factorii psihici care-i însoţesc administrarea). Obiectivul este de a se determina dacă noua substanţă este sau nu în măsură să provoace la oameni producerea anticorpilor capabili să împiedice contagierea cu virusul HIV (virusul ce provoacă SIDA). Cele 54 de persoane, pe care se experimentează vaccinul, nu sînt purtătoare de HIV şi n-au fost niciodată vaccinate împotriva varicelei, problemă esenţială pentru a se proba efectul produsului, ce conţine gene a două proteine ale HIV. Vaccinul va cunoaşte un proces îndelungat de experimentare şi — s-a anunţat la Washington —, în cazul în care se va dovedi eficace, va fi pus pe piaţă abia peste 6—7 ani, după ce va fi fost aprobat de autorităţile federale.

Se mai experimentează, în paralel, şi un medicament preparat de „Microgenesys". Institutul Naţional al Cancerului din Washington îl injectează pe cale intravenoasă la 50 de pacienţi internaţi în spitale din San Francisco şi Boston. Unul din descoperitorii săi, dr. Samuel Broder, s-a declarat optimist în ce priveşte eficacitatea medicamentului, care, spre deosebire de vaccinul creat de „Bristol Myers", se aplică la persoane contaminate.

Oamenii de ştiinţă, între care şi descoperitorul virusului, dr. Luc Montagnier, de la Institutul Pasteur din Paris, sînt de părere că ziua în care se va fi creat acest imunizator atît de aşteptat este încă departe. Recent, în cadrul unui simpozion desfăşurat la Ciudad de Mexico, dr. Luc Montagnier a declarat că 60 la sută din bolnavii de SIDA diagnosticaţi în următoarea decadă nu vor beneficia de vaccin, chiar dacă acesta va fi descoperit în perioada respectivă.

Ilie Popa, Oltenita. Situat pe Elba şi Alster, Hamburgul (în **imagine**) este considerat drept oraşul cu cele mai multe poduri din Europa : 2 428 poduri, faţă de 850 — Londra, 600 — Amsterdam şi 450 — Veneţia.

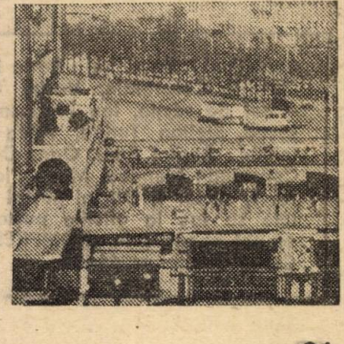

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

PRENUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Str. _ _ _ _ _ _ _ Nr. _ _ _ _ _ _ _

LOCALITATEA _ _ _ _ _ _ _ COD _ _ _

Județul _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

POSTA REDACȚIEI

Gabriel Atanasiu, Slatina. 1. Roma a fost declarată capitală a Italiei la 27 martie 1861, cu nouă ani mai devreme de realizarea unității italiene (1870).

2. Istoricul „arbore al nopții triste" din Mexic, sub care se spune că ar fi plîns Hernán Cortés, în urma înfrîngerii sale de către azteci, a fost distrus într-un incendiu, la 10 ianuarie 1980.

Dispariția dinozaurilor

Vladimir Țintea, București. Dispariția dinozaurilor este explicată, de către unii oameni de știință, prin procese biologice și fizico-chimice interne ale planetei noastre, în timp ce alți savanți consideră că ea s-ar datora unor cauze externe. Astfel, una din explicațiile dispariției dinozaurilor ar fi — potrivit unor cercetători de la Universitatea Berkley din California (S.U.A.) — coliziunea cu Pămîntul a unei comete, la 250 kilometri vest de Peniche, localitate situată pe coasta nordică a Portugaliei. Dovada acestei coliziuni s-ar afla la o adîncime de circa patru mii metri în Oceanul Atlantic, unde se înalță muntele sumbarin Tore, cu un mare crater ce n-are nimic comun cu craterele vulcanilor cunoscuți și care pare a fi consecința impactului unui corp celest de mari dimensiuni. Coliziunea, confirmată de prezența unor elemente chimice foarte rare, ar fi avut loc în urmă cu zeci de milioane de ani și exact în aceeași epocă în care au dispărut în masă 75 la sută din toate animalele existente pe Pămînt, inclusiv dinozaurii. Asteroidul respectiv — susțin cercetătorii americani — ar fi avut 10 kilometri diametru și se deplasa cu o viteză de 20 km/secundă cînd s-a ciocnit cu muntele submarin, provocînd o maree cu valuri înalte de cîteva sute de metri.

Florea Gheorghe, București. Numai din motive de securitate, cadavrul lui Rudolf Hess — fosta căpetenie hitleristă, care, la 17 august 1987, la vîrsta de 93 de ani, s-a sinucis în închisoarea Spandau — a fost înmormîntat definitiv abia șase luni mai tîrziu (17 martie a.c.), în cimitirul din Wunsiedel (Bavaria). Inițial, înmormîntarea urma să aibă loc tot aici, la 26 august 1987, dar, din cauza acțiunilor comise de elemente neofasciste (poliția a arestat atunci 170 neonaziști), s-a decis să fie înmormîntat, provizoriu, într-un loc secret. Rudolf Hess, supranumit și „singuraticul din Spandau", condamnat la detenție pe viață de tribunalul militar din Nürnberg, a trăit în această închisoare timp de 46 de ani.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

38 (1299) 15 septembrie 1988

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

România – semnificații ale dialogului la nivel înalt purtat sub semnul idealurilor de pace, conlucrare și progres 1

Puternic impuls dezvoltării relațiilor de prietenie româno-tanzaniene. Dumitru Constantin 2

Nou moment de referință în raporturile de colaborare româno-egiptene. M. Brumă 4

Necesitatea creșterii rolului și eficacității Națiunilor Unite. dr. Aurel Zamfirescu 5

Conflictele armate – o „cale" infirmată de realitate. N. Pătrașcu 6

A 40-a aniversare a creării R.P.D. Coreene 7

Nicosia. Pentru întărirea rolului activ al mișcării de nealiniere în arena mondială 8

Șapte zile. Anca Voican 9

Viena. Reluarea lucrărilor Reuniunii general-europene. Viorel Doru 10

Bournemouth. T.U.C. – Congresul 120. Stelian Țurlea 12

Brasilia. Noua Constituție și configurația politică. Anca Voican 14

Raportul UNCTAD pe 1988. Cerința unei degrevări parțiale de datorii a țărilor în curs de dezvoltare. dr. Ilie Șerbănescu 16

Istorie și actualitate. De ce nu Minerva ? Eugen Preda 21

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

R. D. Germană. Larg proces de dezvoltare intensivă a agriculturii 18

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

Evoluția inedită a navei cosmice „Soiuz TM-5". Mihai Coruț 19

PANORAMIC

Reverberațiile Hiroshimei (I). Paul Diaconu 20

1000 + 1 22, 24, 28

DIN LUMEA CAPITALULUI

Italia – Circa trei milioane de șomeri 23

„Lumea a treia" a Americii 23

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

„L'Express", „Asien, Afrika, Lateinamerika, „Novoe Vremea" 25

APROPO DE...

Zboruri la joasă înălțime. Corneliu Vlad 27

SERIAL

„C.I.A. – războaiele secrete : 1981–1987" (10) Bob Woodward 29

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export- import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10 376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

15

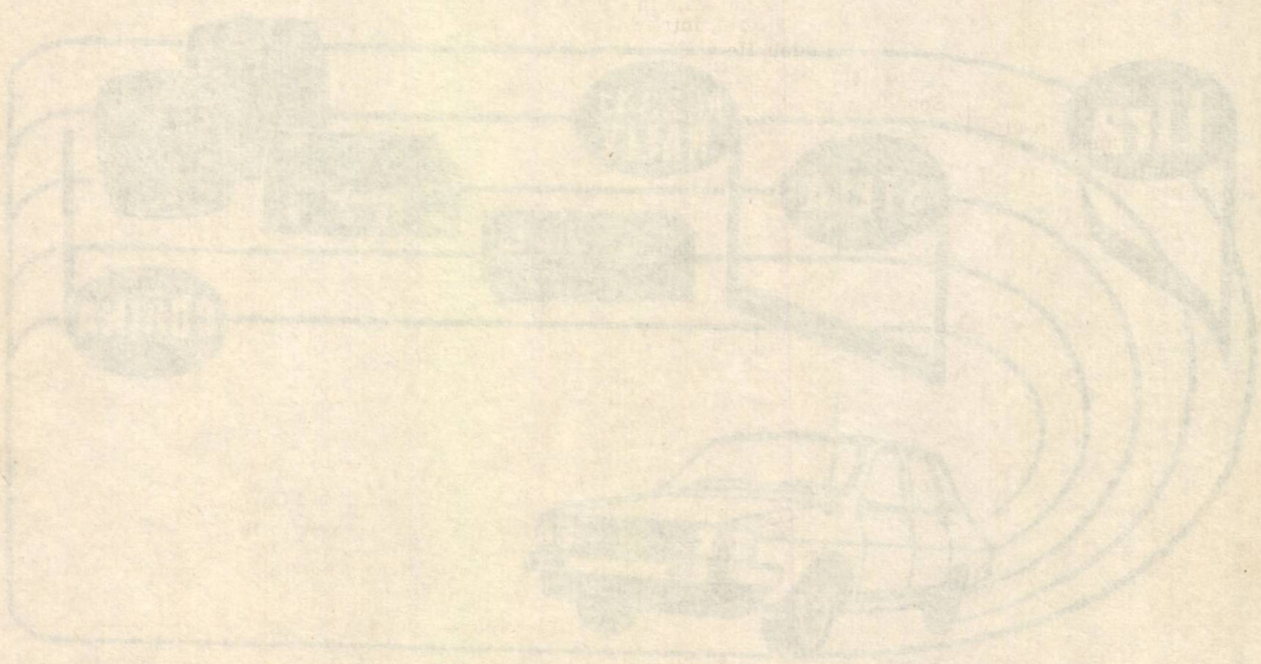

MUZICA FACE ORICE CĂLĂTORIE MAI PLĂCUTĂ!

Pentru autoturismul dumneavoastră, magazinele comerțului de stat specializate în desfacerea produselor electronice vă oferă, la alegere, următoarele radioreceptoare și casetofoane auto :

Denumirea aparatului	Difuzoare	Game unde	Frecvențe	Sistem alimentare	Preț (lei)
Radiocasetofon STELA – radioreceptor monofonic	2 × 3 w		80–8000 Hz	12 V (de la acumulatorul auto)	3000
– casetofon stereofonic	(5 ohmi)	UL UM			
Casetofonul stereo CORINA	2 × 2 w (5 ohmi)		80–8000 Hz	12 V (de la acumulatorul auto)	2150
Radioreceptorul LIRA	–	UL UM US		12 V (de la acumulatorul auto)	1330 (inclusiv antena)
Radiocasetofon stereo RC 2341 RALLY	–		80–8000 Hz	12 V (de la acumulatorul auto)	4140

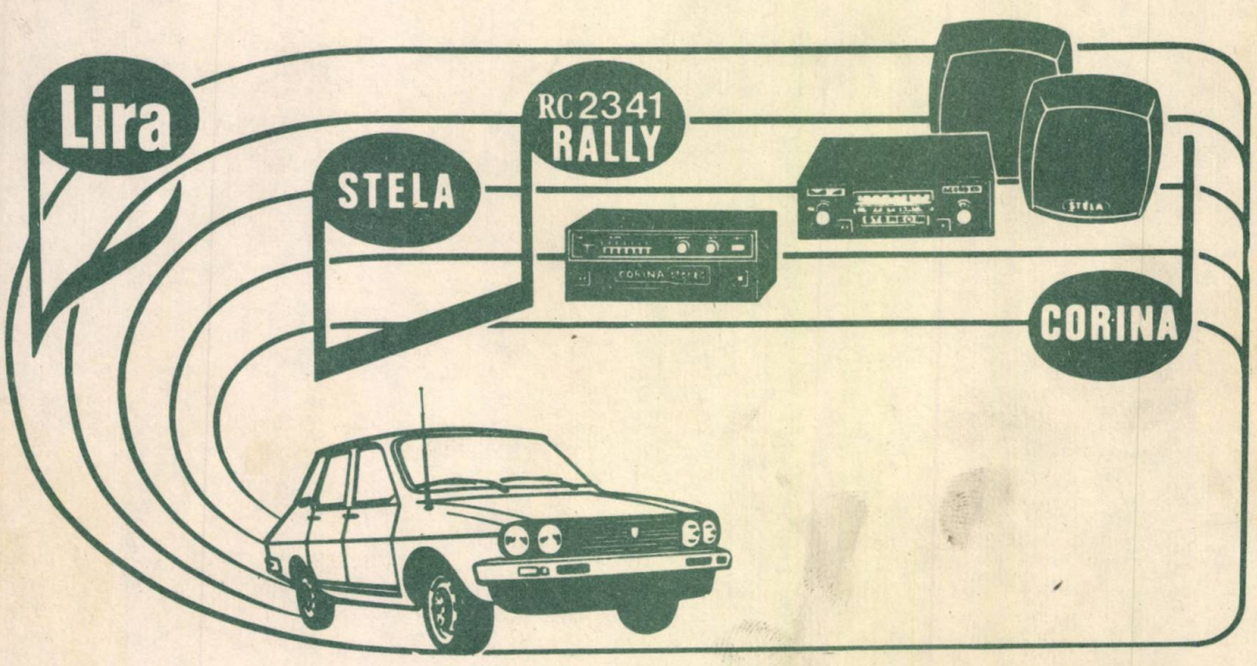

Nr. 39 22 septembrie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

Puternică reafirmare a politicii românești de largă colaborare internațională, de participare activă la soluționarea, într-un mod nou, democratic, a problemelor majore ale epocii

NAȚIUNILE UNITE
Priorități pe agenda sesiunii a 43-a a Adunării Generale

ROMÂNIA
— propuneri constructive, de mare însemnătate politică

Din actualitatea internațională

REUNIUNEA FMI-BIRD
Sub presiunea cerințelor unei reglementări efective a problemei datoriilor externe

STOCKHOLM
Rezultatele alegerilor generale

NICOSIA
Noi premise ale dialogului intercipriot

PANORAMIC • 1000+1
SERIAL
POȘTA REDACȚIEI

Puternică reafirmare a politicii românești de largă colaborare internațională, de participare activă la soluționarea, într-un mod nou, democratic, a problemelor majore ale epocii

Printr-o frumoasă tradiție, deschiderea anului școlar și universitar se constituie, an de an, într-un moment de aleasă sărbătoare a tineretului studios, a reprezentanților școlii, cadre didactice, a întregului nostru popor, puternic însuflețit de prezența secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, străluciți ctitori ai învățământului românesc contemporan, permanent preocupați de modernizarea și creșterea calității procesului instructiv-educativ din patria noastră, de temeinica lui corelare cu practica socială, cu exigențele unei economii în plin avînt de afirmare la parametrii internaționali.

Moment de referință în viața social-politică a țării, participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la acest important eveniment, atestă, cu putere, încrederea nețărmurită pe care conducerea partidului și statului o acordă tinerei generații — uriașă forță revoluționară a contemporaneității —, angajată cu toate forțele în procesul de dezvoltare rapidă și multilaterală a țării, din cea mai rodnică epocă pe care a cunoscut-o vreodată, chemată să dea întreaga măsură a capacităților sale creatoare, a abnegației și dragostei sale de țară, partid și popor.

Marea adunare populară din municipiul Timișoara, vizitele întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în patru mari întreprinderi timișene, în trei unități din agricultură, în instituții de învățămînt au prilejuit exprimarea celor mai vii sentimente de profundă recunoștință față de cel mai iubit fiu al națiunii, revoluționar și patriot înflăcărat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, genialul strateg al dezvoltării puternice a României în anii socialismului, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, față de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, sub a cărei conducere și îndrumare, de înaltă competență, școala românească a devenit un factor activ al progresului și prosperității țării.

Un eveniment memorabil pentru locuitorii județului Timiș, pentru toți cei ce trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri ale țării, ca și pentru întregul nostru popor l-a reprezentat importanta cuvîntare rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Timișoara, cu prilejul vizitei de lucru în acest județ și al deschiderii anului de învățămînt 1988—89. Au fost evidențiate, în cadrul cuvîntării, rezultatele obținute în diferite sectoare de activitate, raportate la realizările din economia națională — roade ale aplicării creatoare, profund științifice, a legităților și adevărurilor general-valabile ale socialismului științific, ale materialismului dialectic și istoric, la condițiile concrete din țara noastră. Și este o realitate incontestabilă că, printr-o asemenea politică, s-a asigurat întărirea în continuare a forței materiale și spirituale a patriei noastre — condiție esențială pentru înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și trecere la realizarea societății comuniste pe pămîntul României.

Cuvîntarea reliefează, cu pregnanță, gîndirea novatoare, revoluționară a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pune în lumină concepția teoretică și practică privind obiectivele dezvoltării pe toate planurile, în etapa actuală, rolul conducător al partidului în perfecționarea organizării și conducerii societății românești, a tuturor laturilor vieții economice și sociale, a democrației muncitorești-revoluționare, în ridicarea calității și eficienței întregii activități, în elaborarea și înfăptuirea politicii interne și externe a României socialiste. Cu îndreptățit temei s-a constatat în timpul vizitei — amplă consultare a secretarului general cu producătorii bunurilor materiale și spirituale — că o atenție deosebită se impune a se acorda ridicării continue a calității și nivelului tehnic al producției, problemelor productivității muncii, realizării producției și exportului. **„Trebuie să avem permanent în vedere** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Timișoara — **că economia românească nu se poate dezvolta, că programele noastre nu se pot înfăptui decît printr-o largă colaborare economică și tehnico-științifică internațională, prin extinderea schimburilor economice, a cooperării în producție, deci prin participarea activă a fiecărei întreprinderi și centrale la schimburile internaționale, la realizarea în cele mai bune condiții a producției și exportului, la cea mai înaltă calitate, asigurînd în acest fel valorificarea atît a materiilor prime, cît și a muncii poporului nostru".**

În îndeplinirea integrală a planurilor și programelor speciale de dezvoltare din actualul cincinal, a tuturor obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea, o atenție permanentă acordă partidul și statul nostru ridicării continue a nivelului de pregătire a tuturor oamenilor muncii, a formării unor cadre de specialiști capabile să stăpînească, să dezvolte și să introducă tehnica modernă în toate domeniile de activitate, să se poată adapta, cu ușurință, unor schimbări rapide de profil, să acționeze, cu egală pricepere, în mai multe meserii. Documentele noastre de partid subliniază importanța pe care o are, în actuala etapă, acțiunea de perfecționare și reciclare permanentă a tuturor categoriilor de oameni ai muncii, rolul învățămîntului, științei și culturii, ca factori de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea armonioasă a tuturor sectoarelor de activitate.

Citadela universitară Timișoara — unul dintre cele mai puternice centre de învățămînt superior — se mîndrește cu rezultate importante obținute în dezvoltarea și realizarea unor noi utilaje și noi produse cu calități și caracteristici superioare — rod al intensei activități de cercetare, în strînsă legătură cu institutele științifice și cu producția. Este un exemplu edificator — dintre numeroasele pe care le pot oferi cetăți similare ale învățămîntului din țara noastră — de concretizare a conceptului revoluționar : învățămînt, cercetare, producție.

Înfăptuirile de prestigiu ale învățămîntului românesc — aproape 25 la sută din populație urmează o formă de instruire ; învățămîntul de 10 ani a fost generalizat, circa 80 la sută din tineri urmează treapta a doua de liceu, iar din 1990 se va generaliza școala de 12 ani ; întregul învățămînt este gratuit ; cheltuielile de la buget, însumînd 16 miliarde lei, sînt de peste 12 ori mai mari decît în 1950 ; o bună dotare și bază materială, cadre didactice cu înaltă competență — sînt elemente elocvente pentru largul acces la învățătură, știință, la cultură, în general, pentru largul și generosul spirit democratic care animă școala românească de astăzi, deschisă, deopotrivă, tuturor fiilor și fiicelor țării, egali în drepturi și îndatoriri. **„Iată de ce putem afirma, cu îndreptățită mîndrie,** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — că avem un învățămînt modern, care răspunde cerințelor actuale ale dezvoltării societății omenești, cerințelor construcției socialiste în România !"**

Preocuparea permanentă a României pentru modernizarea învățămîntului de toate gradele pune în lumină, o dată în plus, vocația sa păşnică, constructivă, politica înțeleaptă și clarvăzătoare a partidului, pilduitoare pentru opinia publică internațională care poate, cu ușurință, constata cum, în multe țări, chiar în unele țări dezvoltate, s-au redus cheltuielile pentru învățămînt, în timp ce au sporit cheltuielile pentru înarmare. Spunînd un nu hotărît unui asemenea curs periculos, învățămîntul și știința românească au,

drept țel și misiune de prestigiu, dezvoltarea patriei, ocuparea unor locuri de frunte în domenii de avangardă ale dezvoltării științei pe plan mondial, implicarea plenară a cercetării științifice în soluționarea problemelor producției materiale, promovarea susținută a progresului tehnic în economia noastră, cît și îmbogățirea cunoașterii universale. Viitorul — se afirmă, cu puternică forță de convingere, în cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, — aparține acelor națiuni care se înarmează cu o înaltă știință, o înaltă cultură în toate domenile, nu cu armamente nucleare sau de altă natură. Totodată, numai un popor cu un înalt nivel de pregătire în toate domeniile va putea participa activ la schimburile de valori materiale și spirituale, își va putea afirma pe deplin, în libertate și independență, ființa națională.

În lumina acestor orientări programatice, în centrul întregii activități ideologice și de propagandă, politice și cultural-educative, se află, în permanență, munca de formare a omului nou, afirmarea multilaterală a personalității umane, dezvoltarea conștiinței revoluționare, pe baza concepției filozofice, științifice, materialist-dialectice despre lume și viață, educarea tineretului, a poporului în spiritul idealurilor de dreptate, egalitate, prietenie și solidaritate cu tineretul și popoarele de pretutindeni, pentru triumful luptei comune pentru progres, știință și cultură, pentru o lume eliberată de manifestările retrograde, de misticism, obscurantism, șovinism și naționalism, de amenințările cu folosirea forței, de conflicte și războaie, o lume mai dreaptă și mai bună, a păcii și colaborării internaționale.

Cu legitimă mîndrie față de prestigioasa afirmare a României, a politicii sale interne și externe în conștiința lumii, participanții la marea adunare populară din municipiul Timișoara au dat glas puternicei lor aderiuni la ideile și conceptele expuse în cuvîntarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a căror justețe a fost, de-a lungul anilor, pe deplin confirmată de viață.

Participarea activă la viața internațională la soluționarea, într-un spirit nou, a problemelor complexe și contradictorii, în condițiile păcii și colaborării ; dezvoltarea largă a relațiilor cu toate statele, fără deosebire de orînduire ; fermă acțiune pentru ca, în relațiile interstatale, să se afirme, cu putere, principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, respectării dreptului fiecărui popor de a se dezvolta și de a-și organiza societatea așa cum o dorește și cum crede că răspunde necesităților sale ; participarea activă la lupta pentru dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmare nucleară, pentru trecerea la reducerea armamentelor convenționale, lichidarea armelor chimice, reducerea radicală a cheltuielilor militare ; demersuri consecvente pentru promovarea unei politici noi, de reglementare pașnică, prin tratative, a tuturor conflictelor și problemelor litigioase dintre state ; acțiuni novatoare, de anvergură globală, pentru lichidarea subdezvoltării și realizarea noii ordini economice internaționale ; necesitatea abordării și soluționării marilor probleme care confruntă omenirea, într-un mod nou, democratic, cu participarea egală a tuturor statelor — sînt, toate acestea, direcții de acțiune pe care România le-a urmat și le va urma cu hotărîre pentru a contribui la asigurarea păcii, la apărarea vieții și afirmarea idealurilor tinerei generații de pe planeta noastră, ale tuturor națiunilor.

„LUMEA"

Știința și cultura — dimensiuni fundamentale ale păcii și progresului

Există — în cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din Timișoara, cu prilejul deschiderii noului an de învățămînt — una dintre cele mai profunde aprecieri asupra rolului fundamental al științei, culturii și învățămîntului în edificarea societății și civilizației moderne. Cunoașterea, ca factor determinant în dialectica dezvoltării revoluționare a societății ; înțelegerea dinamicii noi a procesului revoluționar mondial în condițiile revoluției științifico-tehnice, ale marilor cuceriri ale cunoașterii umane ; raportul de reciprocă potențare creatoare dintre știință, cultură și conștiința socială ; geniul creator al unei națiuni, conceput ca suprem criteriu de putere — sînt, acestea, cîteva din generoasele deschideri ideatice, de mare atracție în planul acțiunii revoluționare de continuă înnoire socială, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a conturat, cu deosebită vigoare, în recenta cuvîntare.

„Trăim — arăta secretarul general al partidului **— o epocă de mari transformări revoluționare, de noi și noi descoperiri științifice și tehnice, de lărgire continuă a orizontului cunoașterii umane în toate domeniile de activitate. Iată de ce trebuie să spunem cu toată tăria că viitorul poporului nostru — ca de altfel al oricărui popor — va fi determinat în mod hotărîtor de nivelul învățămîntului și al cercetării științifice. Sînt pe lume mari puteri, care dispun de multă forță militară ! Dar cea mai puternică forță este aceea a științei, a culturii, a învățămîntului — și un popor cu o înaltă cultură, înarmat cu o înaltă știință în toate domeniile, va deveni o putere mare pe Pămînt! Trebuie ca și România, poporul nostru să devină, în domeniul științei, învățămîntului, culturii, un popor puternic, o mare putere a științei și culturii !"**

Dimensiune a progresului istoric — deci, și în planul social —, valorile cunoașterii sînt cele care asigură viitorul național, dar, totodată, — și tocmai de aceea — sînt menite a contribui, de o manieră covîrșitoare la fundamentarea unor noi structuri de putere în relațiile internaționale, în funcție de criteriile determinate nu de expresia brutală a forței militare sau de orice altă natură coercitivă, distructivă, și nici de simplista luare în considerație a capacităților materiale sau a datelor geopolitice, ci ale puterii izvorîte exclusiv din efortul creativ, pașnic și constructiv prin excelență, avînd ca unică finalitate progresul uman. Vibrant apel la raționalitate, sub imperiul exigențelor dezvoltării moderne și, deopotrivă, în continuitatea experienței istorice, această aducere în prim planul existenței sociale — naționale și internaționale — a creației spirituale pune într-o nouă lumină raporturile complexe dintre știință, cultură, educație și dimensiunea politică a trăirii sociale. Și, dacă s-a mai spus că „știința înseamnă putere", acest aforism — căruia noua revoluție științifico-tehnică îi conferă valențe imperativ globale — este, în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, îmbogățit printr-o înțelegere superioară a continutului său : cerință legică, ridicarea unei națiuni prin cultură, prin știință, înseamnă și accesul la o nouă conștiință — căci nu e vorba doar de un nou mod de a munci, de a gîndi, ci și de a fi, de a concepe existența, în mod conștient, pentru viitor.

Definind puterea prin valorile creației, președintele **Nicolae Ceaușescu** îi releva esența profund umanistă : **„Pot să se construiască uzine, pot să se creeze tot felul de armamente, dar despre un popor fără o înaltă cultură, fără a fi înarmat cu cele mai înalte cunoștințe ale științei, nimeni nu poate să spună că este o putere mare. Puterea, nici astăzi — și cu atît mai mult în viitor — nu stă în miliardele de dolari sau de altă valută, în armamentele nucleare sau de altă natură ! Puterea stă în știință, în capacitatea omului de a crea, de a cunoaște și de a modifica continuu, în folosul său, al progresului, întreaga dezvoltare !"**

Răspunzînd necesității sociale, puterea izvorîtă din efort creativ este cea care asigură existența unei națiuni în libertate — atît în planul intern, cît și în cel extern, al participării nestingherite la schimbul de valori materiale și spirituale. **„Trebuie să avem permanent în vedere** — sublinia, în acest sens, tovarășul **Nicolae Ceaușescu — că numai un popor cu un înalt nivel de pregătire în toate domeniile, cu o înaltă cultură științifică va putea participa activ la schimburile de valori materiale și spirituale și va putea fi cu adevărat liber și independent ! Numai cu un asemenea popor, cu o asemenea înaltă pregătire vom asigura făurirea cu succes a comunismului în patria noastră, vom realiza visul de aur al omenirii — o lume fără exploatatori, a colaborării egale între toți oamenii de pe planeta noastră !"**

Argumentată prin luminarea a însuși rosturilor devenirii lumii moderne, stabilirea priorităților creației, ca premisă a existenței și propășirii naționale în libertate, dă întreaga măsură a responsabilităților politice — deci și morale — în ce privește formarea tinerelor generații, a întregului popor pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, tehnicii, ale cunoașterii umane, în general. Aceasta — atrăgea, totodată, atenția președintele Nicolae Ceaușescu — impune intransigență față de tot ce înseamnă manifestare retrogradă, misticism, obscurantism, șovinism, naționalism — într-un cuvînt, tot ce înseamnă anti-cultură, atac la spiritualitate, antiumanism. De aici, chemarea președintelui Nicolae Ceaușescu la educație, în plenitudinea laturilor și idealurilor care trebuie să o anime — de dreptate, de egalitate, de prietenie și solidaritate, în spiritul luptei pentru progres, pentru știință și cultură, pentru o viață liberă și independentă, pentru o lume mai dreaptă și mai bună.

Această responsabilitate își găsește, în datele existenței sociale în condițiile noii orînduiri, fundamentul celor mai largi posibilități de expresie creatoare. Conștiința, ca principal factor promoțional al științei și culturii, are, în acest sens, un rol primordial, propulsînd activitatea ideologică și politico-educativă într-o adevărată forță motrice în înaintarea întregii societăți. **Tezele din aprilie** — acest document de vastă deschidere creatoare în planul gîndirii și acțiunii înnoitoare — acordă **științei un rol determinant în întreaga**